

SAYIN OKULAR

«YENİ ÇAĞ» – «BARIŞ VE SOSYALİZM PROBLEMLERİ» dergisi yeni yılınızı candan kutlar, Sizlere işinizde ve savaşınızda başarılar, özel yaşamınızda sağlık ve mutluluklar diler.

1977 yılında Bilimsel Komünizm fikirlerinin yayılması, Marksizm-Leninizm ve proletarya enternasyonalizmi temeli üzerinde dünya komünist ve işçi hareketi saflarının güçlenmesi uğrunda yeni başarılarla ulaşılmasını, barış, demokrasi, ulusal bağımsızlık ve sosyalizm savaşımında yeni utkular kazanılmasını diler.

YENİ ÇAĞ

1 (151)
Ocak
1977

Komünist ve işçi partilerinin teori ve enformasyon dergisi

Uluslararası yumuşamada yeni başarılar sağlanması, Avrupa'da güvenliğin artırılması ve işbirliğinin geliştirilmesi için

Basın tarafından da bildirildiği üzere, 1976 Kasımı sonunda, Bükreş'te, Varşova Antlaşması'na üye devletlerin Politik Danışma Komitesi'nin toplantısı yapıldı. Toplantıya şu heyetler katıldılar: Demokratik Almanya Cumhuriyeti heyeti – ASBP MK Genel Sekreteri ve ADC Devlet Konseyi Başkanı E. Honecker'in yönetiminde; Bulgaristan Halk Cumhuriyeti heyeti – BKP MK Birinci Sekreteri ve BHC Devlet Konseyi Başkanı T. Jivkov'un yönetiminde; Çekoslovakya Sosyalist Cumhuriyeti heyeti – ÇKP MK Genel Sekreteri ve ÇSSC Başkanı G. Husak'ın yönetiminde; Macaristan Halk Cumhuriyeti heyeti – MSIP Birinci Sekreteri Y. Kadar'ın yönetiminde; Polonya Halk Cumhuriyeti heyeti – PBIP Birinci Sekreteri E. Gierek'in yönetiminde; Romanya Sosyalist Cumhuriyeti heyeti – RKP Genel Sekreteri ve RSC Başkanı N. Ceauşescu'nun yönetiminde; Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği heyeti – SBKP MK Genel Sekreteri L. İ. Brejnev'in yönetiminde ...

Bilindiği gibi, 14 Mayıs 1955'te, Varşova'da sosyalist devletler arasında imzalanan dostluk, işbirliği ve yardımlaşma antlaşması gereğince kurulmuş olan Politik Danışma Komitesi (PDK) Varşova Antlaşması Örgütü'nün en yüksek politik organıdır. Politik Danışma Komitesi'nde temsil edilen devletler arasında danışma toplantıları tertipleme ve antlaşmanın uygulanmasıyla ilgili olarak ortaya çıkan sorunları görüşme işi bu en yüksek organın yetkisi içindedir.

Varşova Antlaşması Örgütü'nün 20 yılı aşan tarihi boyunca, Politik Danışma Komitesi, Avrupa'da barış ve güvenliği güçlendirme deklarasyonu (Bükreş, 1966); Varşova Antlaşması'na üye devletlerin bütün Avrupa ülkelerine çağrısı (Budapeşte, 1969); Avrupa'da güvenliği güçlendirme ve

barışçı işbirliğini geliştirme sorunlarına ilişkin bildiri (Berlin, 1970); Avrupa'da barış, güvenlik ve işbirliği deklarasyonu (Prag, 1972); Varşova Antlaşmasına üye devletlerin Politik Danışma Komitesi toplantısının bildirisi (Varşova, 1974) gibi belgeler kabul etti ve yayımladı.

PDK'nin Bükreş'te yapılan 1976 Kasım toplantısına katılan heyetler, «Uluslararası yumuşamada yeni durum ve görüşlere, Avrupa'da güvenliği artırma ve işbirliğini geliştirmeye dair» başlıklı deklarasyonu oybirliğiyle kabul ettiler. Barış için, uluslararası durumda yumuşamayı derinleştirmek için daha öte savaşıma ilişkin güncel sorunlar üzerinde fikir değiş tokuşu yapıldı. Varşova Antlaşması'na üye devletler yöneticileri, Helsinki'de yapılan Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansı üzerinden geçen zamanın, konferans sonuçlarının ve katılanların Sonuç Belgesi'yle yükümlendikleri ödevlerin büyük önemini doğruladığını belirttiler.

Varşova Antlaşmasına üye devletler, barışı ve güvenliği sağlamlaştırmanın, ülkeler ve halklar arasında güvenci güçlendirmenin, Sonuç Belgesi'ni imzalayan bütün devletlerin kabul ettikleri yükümü yerine getirmelerine, yani birbirlerine karşı nükleer silâh kullananın birincisi olmaktan sakınmalarına yardımcı olabileceği kanısını belirttiler. Toplantıda onaylanan Antlaşma Tasarısı'nın Varşova Antlaşması'na üye devletlerin bununla ilgili çağrısıyla birlikte gözden geçirilmek üzere, Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansı'na katılan bütün diğer devletlere gönderilmesi kararlaştırıldı.

Antlaşma çerçevesinde politik işbirliği mekanizmasını daha fazla yetkinleştirmek için, PDK'nin organı olarak bir Dışişleri Bakanları Komitesi ve Birleşik Sekreterlik kurulmasına karar verildi.

PDK toplantısı tam karşılıklı anlayış, kardeşçe dostluk ve sıkı işbirliği havası içinde geçti. Yapılan fikir değiş tokuşu, Varşova Antlaşması üyesi devletlerin dünya politikasının temel problemleri üzerinde aynı görüşlere sahip olduklarını gösterdi; barış, sosyalizm, uluslararası işbirliği ve dostluk için yürüttükleri savaşımın hedeflerinin aynı olduğunu doğruladı.

«Barış ve Sosyalizm Problemleri» dergisi Yazı Kurulu, bundan sonraki sayılarımızdan birinde, Bükreş'te yapılan sözkonusu PDK toplantısının sonuçları konusunda bir yazı yayımlamayı düşünmektedir.

Macaristan'da sosyalizm kuruluşundan çıkarılabilecek bazı dersler

Yanoş Kadar

Macaristan Sosyalist İşçi Partisi MK Birinci Sekreteri

Macaristan çağdaş tarihinin 1919'da Macar Sovyet Cumhuriyeti'nin ilânı gibi, iki dünya savaşı arasında Horthi faşizminin egemenliği gibi, memleketin kurtuluşundan sonra 1948'de işçi sınıfının ikinci defa utkuya ulaşması gibi, 1956'daki karşı-devrimci isyan ve bunun yenilgiye uğratılması gibi olayları, memleketimizde sınıf savaşımının defalarca son derece keskin biçimler aldığını gösteriyor ve dolayısıyla açık ve unutulmaz ibret dersleri veriyor.

Partimizin, işçi sınıfımızın geçtiği yol kolay değildi, güçlüklerle doluydu; uzun yıllar süren savaşında başarılar ve başarısızlıklar birbirini izledi. Olaylar ve gerçekler, partimizin savaşımından gereken dersleri çıkarabildiğini, işçi sınıfımızın ve halkımızın tarihsel sınavlardan daha güçlü olarak çıktıklarını gösteriyor. 1975 ilkbaharında yapılan MSİP XI. Kongresi, günümüze sözkonusu ederken, tamamen haklı olarak şunları belirtti: Son yirmi yıldır memleketin iç politik durumu kararlı ve sağlamdır; sapmasız ve dinamik bir gelişme vardır; halk partinin peşinden yürümektedir; işçi iktidarı güçlü, sosyalizmin mevzileri sağlamdır. Macaristan Halk Cumhuriyeti'nde gelişmiş sosyalist toplum başarıyla kurulmaktadır.

Kongre partinin yeni programını kabul etti. Bu belge, önümüzdeki 15–20 yıl içindeki gelişmiş sosyalist toplum kuruluşuna ilişkin ana ödevleri belirliyor, bu yolda ilerlemeye devam edilerek, sınıfsız komünist toplumu kurmak olan son hedefimize yaklaşılacağına işaret ediyor. Kongre, aynı zamanda, partinin tarihsel savaşımında oluşup pekişen genel politik hattını, politikamızın köşetaşı olan prensipleri, pratik çalışmamızın en önemli elemanlarını onayladı ve yeni istemlere göre daha da geliştirdi. Aşağıda bunlardan bazılarını belirtmeye çalışacağız.

Yurtseverlik – enternasyonalizm

Partimiz, Macaristan işçi sınıfının devrimci öncüsü olarak, daha 1918 Kasımında kuruluşundan itibaren yurtsever ve enternasyonalist niteliklere sahipti. Benimsediği bu prensiplere her zaman ve bütün koşullar altında sadakatle bağlı kalmıştır. Şimdi, sosyalist toplum kuruluşu seyrinde, partimiz, gerek ulusal özellikleri, ülkemizin koşullarını, gerekse uluslararası

plândaki genel sosyalizm kuruluşu ana yasallıklarını aynı derecede ve birarada gözönünde bulundurmayı birincil bir ödev saymaktadır.

Macaristan halkı ulusal bağımsızlık ve egemenlik koşullarında yaşıyor; memlekette insanın insanı sömürmesine son verilmiş bulunuyor; artık gelişmiş sosyalist toplum kuruluyor ve sosyalist yurtseverlik toplumsal yaşamın önemli moral yasası olarak benimseniyor. Parti, işçi sınıfı, toplumun öncü gücü sıfatıyla, ulusal çıkarlarımızın ifadecisi, yurdun bütün ilerici tarihsel geleneklerinin mirasçısı ve takipçisi, ulusal geçmişin bütün gerçek değerlerinin koruyucusu oluyorlar. Partimiz, Macaristan halkının ve Macar gençliğinin bilincindeki ilerici geleneklere saygıyı sürdürme ve artırmayı ödev sayıyor. Gerçek yurtseverlik, sosyalizm kuruluşunda önemli bir teşvik gücü oluşturuyor; halkımızın gelişmiş sosyalist toplumu kurmayı ulusal program olarak benimsemiş olması güçlü ve tükenmez bir enerji kaynağı oluyor.

Partimiz, yurtseverliğin proletarya enternasyonalizminden ayrılmaz bir öge olduğunu, bu iki yüce fikrin sosyalizme bağlılığın iki yanını oluşturduğunu belirtiyor. Biz şimdiki koşullarda, ulusal ve enternasyonal çıkarların bağdaştırılmasını; birlik olma istek ve çabasını; dostça yardımlaşma ve arkadaşça işbirliğini; başlıca politik sorunlarla ilgili olarak kardeş partilerin bağımsızlığı, eşitliği ve gönüllü işbirliği temeline dayalı bir kolektif görüş ve tutum, bir kolektif eylem tarzı belirlenmesini proletarya enternasyonalizminin ana belirtileri sayıyoruz. Uluslararası komünist hareketinin en yeni deneyi ve yakın geçmişte Berlin'de yapılan Avrupa Komünist ve İşçi Partileri Konferansı sistemli olarak ikili ve çokyanlı fikir değiş tokuşu yapılmasının özel önemini, hareketimizin, ideolojik işbirliğimizin ve deney sentezimizin temelini oluşturan Marksist-Leninist teoriyi elbirliğiyle daha öte geliştirmenin büyük önemini ortaya koyuyor.

Bizce, kardeş partilerin uluslararası komünist ve işçi hareketi deneyini öğrenmeleri, çalışmalarında dikkate almaları ve doğru biçimde kullanmaları, aynı zamanda kendi savaşım ve eylemlerinde edindikleri deneyle Marksizm-Leninizmin ideolojik hazinesini zenginleştirmeleri proletarya enternasyonalizminin önemli bir yanıdır.

MSİP, kendi deneyinin yanı sıra, uluslararası işçi hareketinin deneyine, kardeş partilerin deneyine daima önem verdi ve veriyor. Partimiz, bütün komünist partilerinden, bütün devrimci güçlerden çok şey öğrendi ve bugün de öğreniyor. V. İ. Lenin tarafından kurulan Sovyetler Birliği Komünist Partisi'nin zengin teorik ve pratik deneyi, geleceğin yolunu açan ve gösteren dünyanın ilk sosyalist devletinin gelişmesi bizim için özel bir önem taşıyor. Dünya devrimci güçleri, bu yıl Sovyet egemenliğinin 60. yıldönümünü kutlayacak olan SSCB'nin tükenmez tarihsel deney hazinesine daima başvuragelmışlerdir. Bundan sonra da bu böyle olacaktır.

Deneyden yararlanma, deneyi benimseme, bunu mekanik biçimde kopya

etmek, partinin bağımsızlığını zedelemek demek değildir. Başkalarının deneyini dikkate alıp almadığından, bu deneyden nasıl yararlanıldığından her parti kendisi sorumludur. Partimiz, geçerliği genel kapsamlı Marksist-Leninist öğretiyi yaratımla uygulamaya, memleketimizin tarihsel, politik, ekonomik ve diğer özelliklerini büyük ölçüde gözönünde bulundurmaya alabildiğine önem veriyor. Macar komünistlerinin partisinin hem yurtsever, hem enternasyonalist olması işte bunda ifadesini buluyor.

Partiye dair

Marksizm-Leninizmin ana tezi gereğince, işçi sınıfının partisi sosyalist devrimin yönetilmesinde kesin bir rol oynuyor. Parti, işçi sınıfının Marksist-Leninist devrimci öncüsü, tümüyle işçi sınıfının ve bütün halkın çıkarlarını temsil eden ve gerçekleştiren en yüksek politik örgütüdür.

MSİP bütün eyleminde Marksizm-Leninizm teorisini kılavuz ediniyor, Leninci normları gözeterek çalışıyor. MSİP Macaristan toplumunun herkesçe tanınan öncü gücüdür; bu rolü anayasaca da saptanmış bulunmaktadır. Şimdi parti gelişmiş sosyalist toplum kuruluşuna yönetmenlik ediyor.

Biz, partinin yönetmenlik rolünü doğru biçimde anlamanın ne büyük önemi olduğuna kendi deneyimizle inanmış bulunuyoruz. Partimizin tarihinde, partinin yönetmenlik rolünün, gayet mekanik olarak, her şeyin doğrudan doğruya parti tarafından çözülmesi gerektiği ve yönetmenlik rolünün ancak pratik ödevlerin yerine getirilmesine partinin dolaysız katılımıyla sağlanabileceği biçiminde yorumlandığı zamanlar oldu. Bu aşırılığa paralel olarak, partinin yönetmenlik rolünün ideolojik-yönetimsel eylem alanı içinde sınırlanabileceği yolu düşünceler ileri sürenler de görüldü.

Bugün, geçmişin derslerinden gereken sonuçları çıkarmış olduğumuz için, memleketimizde, parti, kendi yönetmenlik rolünü, girişimlerle ortaya çıkararak, yapıcı çalışma ana doğrultularını belirliyerek, partisizleri ve memleket emekçilerini bunların doğruluğuna inandırarak, sorunların çözümünü yönünde yığınları seferber ederek ve çalışmaların seyrini denetliyerek gerçekleştiriyor. Parti organları, yalnız parti için, komünistler için zorunlu kararlar alıyorlar. Devlet aygıtında, ekonomi alanında ve yığın örgütlerinde çalışan komünistler, alınan kararların yerine getirilmesinde parti karşısında sorumluluk taşıyorlar. Partimiz, yönetmenlik rolünü bir ayrıcalık değil, halka hizmet yükümü sayıyor; sorunları ve ödevleri tüm halkın çıkarlarından hareket ederek zamanında formüle etmeyi kendisi için ödev biliyor; bu ödevi yerine getirmede komünistlerin örnek olmalarını öngörüyor.

Memleketimizde tarihsel gelişme sonucu olarak tek partili sistem doğdu; işçi sınıfının politik birliği sağlandı. Macaristan Komünist Partisi ile Sosyal-Demokrat Partinin birleşmeleri sonucunda meydana gelen parti, yani işçi

sınıfının birleşme emelinin ifadesi olarak doğan ve bugün Macaristan Sosyalist İşçi Partisi adını taşıyan parti, birleşik işçi sınıfının çıkarlarını dile getiriyor. Macaristan'da 30 yıl kadar önce bu partinin yaratılması, işçi egemenliğini elde etmenin ve sosyalizm kuruluşuna başlamanın koşulu olmuştur.

Bizce, tek partili veya çok partili sistem sosyalizm kuruluşunun ilkesel bir sorunu değildir. Birçok örneğin de gösterdiği üzere, sosyalizm çok partili sistem koşullarında da kurulabilir. İşin önemli ve sonuç belirleyici yanı, sosyalizme bağlı ilerici güçlerin savaştan birliği, politik topluluk ve dayanışmasıdır.

Memleketimizde, hâlâ değişik sınıfların varolmasından ve MSİP'nin tek partili sistem koşullarında yönetici parti olmasından çok önemli bir sonuç çıkıyor. Öyle ki, partinin, toplumda varolan değişik sınıfların çeşitli çıkarlarını dikkate alması ve uyumlaştırması gerekiyor. Toplumsal-politik gelişme sonucu olarak, memleketimizde sömürücü sınıflar ortadan kaldırılmış bulunuyor ve bugün yalnız ana çıkarları uygun düşen, dost emekçi sınıf ve tabakaların varlığı sürüyor. Ama yine de, tüm toplumun çıkarlarının yanı sıra, çeşitli zümresel ve kişisel çıkarların da varolduğu görülüyor. Parti bunları görüyor ve tüm toplumun çıkarlarına öncelik tanınması koşuluyla gerçekleştirilmesini ödev sayıyor. Zümresel ve kişisel çıkarların yansıtılmasında, toplumsal, yığınsal örgüt ve hareketler, öncelikle sendikalar, kooperatifler, gençlik örgütleri önemli bir rol oynuyorlar. Parti ve hükümet temsilcileri ile sözü geçen örgütlerin temsilcileri arasında değişik düzeylerde yapılan sistemli fikir değiş tokuşu, çıkarların uyumlaştırılmasına yardım ediyor ve bu tedbir uzun zamandan beri partimizin doğal ve yerinde bir uygulaması haline gelmiş bulunuyor.

Marksist-Leninist devrimci parti, hedefleri ve yapısı her zaman çağın istemleriyle uyumlu olması gereken canlı, aktif ve gelişme halinde bir örgüttür. Partimiz görevini gerektiği gibi yerine getirmesi için, sıralarını oluşturmada ve tüm eyleminde şimdi de demokratik santralizm prensipini titizlikle gözetiyor. Bugün, öncülük karakteri, komünist partisinin eyleminde başlangıç dönemindeki, hele sınırlı çerçeve içinde eylem gösterip, özlük bakımından yığın partisi değil, profesyonel kadro devrimcilerinin partisi olduğu illegal çalışma koşullarındaki aynı değil. Şimdi, partinin öncülük karakteri, bir yandan çeşitli sosyalist kuruluş alanlarında çalışan ve toplumumuzun bütün sınıf ve tabakalarını temsil eden en ilerici güçleri kapsamasında, öte yandan toplumsal gelişmeye yönetmenlik etmesindedir.

Parti sıralarının sürekli olarak yeni yeni kuşaklardan komünistlerle takviyesi, sosyalizm kuruluşu sürecinde ortaya çıkan yeni sorunlar, partinin kendi çalışma stilini yetkinleştirmesini, daima çağın istemleri düzeyinde olmasını, komünistlerin Marksist-Leninist bilgilerini artırmalarını ve yığınlarla ilişkilerini sağlamlaştırmalarını gerektiriyor. 1975 yılında, ideolojik-

politik birlik ve topluluğu, partinin eylembirliğini güçlendirme amacıyla yapılan parti kimlik belgelerinin değiştirilmesi işlemi, aynı zamanda komünistlerin Marksist-Leninist eğitimi ve parti propagandasını geliştirme konusunda Merkez Komitesinin yakın geçmişte aldığı karar bu maksada hizmet ediyordu.

İşçi sınıfının öncü birliği olan ve geniş emekçi yığınlarının çıkarları için savaşım yürüten partimiz, yığınsal temelini boyuna genişletiyor ve böylelikle gitgide daha büyük ölçüde tüm emekçi halkın partisi haline geliyor. Partinin programında şöyle deniliyor: Parti, daha öte toplumsal gelişme süreciyle, toplumsal sınıf ve tabakalar arasındaki ayrımların azaltılmasıyla tüm halkın Marksist-Leninist öncüsü oluyor.

Bütün emekçi sınıf ve katmanlarıyla bağlaşma politikası

Partinin yönetmenlik rolü gereklidir. Ama tarihi oluşturan güç halkın kendisidir ve sosyalist toplum ancak bütün halk tarafından yaratılabilir. Parti artık sayıca büyüklüğü bakımından sosyalist toplumu yalnız başına kuramaz. Yeni toplum tüm halk için kuruluyor, ve bu işin partinin yönetmenliği altında, komünistlerin ve partisizlerin, tarihi oluşturan halkın ve yığınların ortak çabalarıyla başarılması gereklidir. Parti, komünistler, ancak halkla birlikte yürümek istiyorlar ve halkla birlikte yürüyebilirler; çünkü varoluşlarının anlam ve hedefi halka hizmet etmektir. Demek ki, sosyalizm kuruluşunu yöneten partinin gösterdiği eylemin sonuçları, onun partisiz yığınları kendi çevresinde sınıksız toplayıp birleştirme yeteneğine bağlıdır. Bağlaşıklar olmadan, yığınlar olmadan, utkuya ulaşılmaz. Bundan ötürü, bütün sınıfların ve emekçi tabakalarının bağlaşması politikası, yığınlarla ilişkilerin durmadan güçlendirilmesi, parti için bir taktik belgi değil, birincil önem taşıyan ilkesel bir politik sorundur.

Bağlaşma politikası sınıfsal politikadır. Bu her şeyden önce sınıflar arasında bağlaşma politikasıdır ve en önemli temeli de işçilerle köylülerin bağlaşmasını durmaksızın güçlendirmektir. Bağlaşma politikası aynı zamanda 750 bin Macar komünisti ile milyonlarca partisiz emekçinin birlik ve dayanışmasını dile getiriyor. Partimizin deneyi şunu gösteriyor: Yığınlarla sıkı ilişkilerin temeli, partinin tekrar tekrar kazanması gereken karşılıklı güvendir. MSİP IX. Kongresinin şu noktayı belirtmiş olması sevinç vericidir: «Partinin halkla sıkı ilişkisi, birlik ve dayanışması, parti ile yığınlar arasında karşılıklı güven, bizim için şimdi her şeyin üstündedir. Halk, her durumda, nice savaşımardan geçerek çelikleşmiş olan partimize güvenebileceğini biliyor; parti de her sorunun çözümünde halka dayanabileceğine, ulusun sosyalist birliğinin yıldan yıla artan gücüne dayanabileceğine inanıyor.»

Biz, bağlaşıklar arama ve yığınlara başvurma işinin yalnız güçlüklerin çetinleştiği anlarda değil, işlerin yolunda gittiği zamanlarda da yapılması gerektiğini öğrendik. Partimiz kurulduğu günden beri bağlaşma politikası güdüyor ve yığınlarla sağlam ilişkileri olduğu zamanlar başarılarla ulaşmış, bu ilişkiler zayıfladığı zamanlarda bunun bağlaşıklara ilgisizlik veya prensipsizlikten ileri geldiğini ve partiyi tökezlettiğini anlamış bulunuyor.

Emekçi sınıf ve katmanlarıyla bağlaşma politikası her şeyden önce ortak çıkar ve hedefler temeli üzerinde politik işbirliğidir. Partinin yol göstermesi ve önden yürümesi gereği bu politikanın önemli bir çizgisidir. Ama yığınları buna inandırmak, onların desteğini kazanmak, yığınları ve bağlaşıkları peşinden götürme ve yöneltme hünerine sahip olmak parti için zorunludur. Gelişmemizin daha önceki dönemlerinde, partinin haddinden fazla hızlı gittiği ve arayı açtığı, gerçekliğe dönme, doğru yol ve yöntemler araştırma gerekliliğinin doğduğu durumlar oldu. Bunun örnekleri köy ekonomisini sosyalist temeller üzerinde yeniden kurmada görüldü. Bu alanda yeterli bir hazırlığa dayanmayan birkaç denemeden sonra, ancak 1958-1961 yıllarında, köylü yığınlarının niyet ve ilgilerini değerlendirmede gönüllülük prensipini titizlikle gözetme yoluyla, işçilerle köylülerin bağlaşmasını güçlendirerek başarıya ulaşabildik.

Biz, perspektif hedeflerimizin doğruluğuna bağlaşıklarımızı her gün ikna etmeliyiz ve bu suretle devamız ve fikirlerimizle oyda olanların çevresini genişletmeliyiz. Bugün partinin politik hedefleriyle tüm Macar halkının oyda olduğunu söylemek hiç de abartma olmaz. Ama sosyalist devrimin gelişme tempolarını değerlendirme daima büyük dikkat isteyen bir iştir. Bizim bağlaşıklarımızı parti politikamızın doğruluğuna pratik uygulama inandırdı, ve deneyin de gösterdiği üzere, bizler, sosyal ilerlemenin hedef ve tempolarını kesin bir ilkesel-politik temel üzerinde toplu tartışmalar ve fikir değiş tokuşuyla, bütün bağlaşıklarımızla görüşerek isabetle belirledikçe, bağlaşma daha tutarlı ve sağlam bir nitelik almaktadır.

Politik işbirliği dünya görüşleri ayrı insanlar arasında gerçekleştiriliyor. Parti işbirliği adına kendi Marksist-Leninist görüşlerinden fedakârlık yapmıyor. Bağlaşıklarla işbirliği, görüş ve tutumların prensip itibarıyla görüşülmesi, problemlerin ortak çıkarlar açısından elbirliğiyle açıklığa kavuşturulması ve yapıcı bir fikir alışverişi daima karşılıklı biçimde ve birbirini bütünliyerek oluyor. Bizim sabırlı ve aynı zamanda prensipçi politikamız işbirliğinin gereğine kilise yöneticilerini de inandırdı. Bu temel üzerinde ve sosyalizm kuruluşu programının dindar yurttaşların ana çıkarlarını da dile getirmekte olması sayesinde memleketimizde devletle kilise arasındaki ilişkiler de ayarlanmış bulunuyor. Geçtiğimiz yıllar içinde Macar toplumunu sosyalizm kuruluşu programının uygulanması yönünde birleştiren Ulusal Vatan Cephesi hareketi çerçevesinde, Macaristan kiliseleri yöneticileriyle de toplumsal işbirliği için elverişli koşullar yaratıldı.

Parti ulusun sosyal birliğini sağlama politikası güdüyor. Bu, bağlaşma politikasının en geniş biğimidir. Bunun objektif ve sübjektif temeli, uzlaşmaz sosyal çelişkilerin giderimliş olması, toplumun yalnız dostça ilişkili sınıflardan ve emekçi katmanlarından oluşması, sosyalizmi kurmanın ulusal program haline gelmiş bulunmasıdır. Bağlaşma politikasının bu boyutları artık bizim ileri hareketimizin derecesini göstermektedir. Ulusun sosyalist birliği, temel çıkarların ortak oluşuna, sosyalizm, sosyal ilerleme, barış ve ulusal kalkınma yönündeki genel istek ve atılıma, elbirliğiyle hedeflere ulaşma çabalarına dayanıyor. Bütün bunlar, yakın geçmişte yapılan ve Parti XI. Kongresinin belirlediği genel siyaset hattını, gelişmiş sosyalist toplumu kurma programını benimseyen Uulusal Vatan Cephesi VI. Kongresinde geniş ölçüde yansıtılmış bulunuyor.

Egemenliğin karakteri ve devletin rolü

Her devrimin ana sorunu egemenlik sorunudur. Egemenlik, iktidar, sosyal ve ekonomik hedeflere ulaşma aracıdır. İktidarın karakterini her şeyden önce egemenliğin hangi sınıfın elinde olduğu ve bu egemenliğin hangi sınıf ve tabakaların çıkarlarını dile getirdiği, ne gibi hedefler sap-tayıp gerçekleştirdiği belirlir. Tarihte iktidarı ele almanın birçok varyantları ve bunun birçok gerçekleştirilme biçimleri vardır. şu veya bu sınıfın iktidara gelmesi ve gerçekleştirdiği yönetim biçimi daima somut durum ve koşullara bağlıdır. İşçi sınıfı için de bu böyledir.

Macaristan'da işçi sınıfı iktidarı olmadan sosyalizmi kurmanın olanağı yoktur. İşçi sınıfı iktidarı, tarihsel amaçlarımızı ulaşmanın aracı yani egemenliğin elde edilmesi, savunulması ve sosyalizmin kurulması aracıdır. İşçi iktidarı Macaristan'da 1919'da Sovyet Cumhuriyeti olarak, 1947–1948 yıllarında halk demokrasisi biçiminde simgeleşti. 1947–1948 yıllarında kurulan egemenliğin biçimi, gerek Sovyet Rusya'da 1917'da kurulan proletarya diktatörlüğünden, gerekse 1919'daki Macaristan Sovyet Cumhuriyetinden esaslı olarak ayrılmıydı.

Bugünkü sosyalist ülkelerin her biri proletarya diktatörlüğü yoluyla sosyalizme ulaştılar. Eski arlık Rusyasında işçi sınıf silâh kullanarak iktidarı aldı, iç savaşta ve dış mdahalecilere karşı savaşımda silâh elde savundu. Sovyetler Birliği'nin o zamanki başlangıç gelişme aşamasında, sosyalist dönüşümler, sanayileşme ve köy ekonomisinde kolektifleşme, sömürücü sınıfların, kapitalistlerin ve pomeşiklerin direnişi zor kullanılarak, kılınmadan olacak iş değildi. İşçi sınıfının güçlerinin artmasıyla, bu sınıfın egemenliğinin sağlamlaşmasıyla ve devrimin gelişmesiyle durum değişti. SBKP, buna dayanarak, Sovyetler Birliği'nde proletarya diktatörlüğünün

tarihsel ödevini yerine getirdiğini ve proletarya diktatörlüğü devletin artık işçi sınıfının komünizm kuruluşu döneminde de yönetmenlik rolünü gerçekleştirdiği tüm halk devleti haline geldiğini saptayabildi.

Halk demokrasili ülkelerde işçi sınıfı iktidara geldiği zaman durum başkaydı. Sovyetler Birliği'nin varlığı, gelişmesi ve İkinci Dünya Savaşı'nda üstün gelmesi yeni bir durum yarattı. Avrupa sosyalist ülkelerinde işçi sınıfı oransallıkla barışçı yoldan utkuya ulaştı ve daha başlangıçtan itibaren diğer emekçi sınıflarla daha geniş bir bağlaşma politikası gütmeye olanağına sahipti. Ama Viyetnam'da, Çin'de ve Küba'da işçi sınıfı keza çetin bir savaşla iktidarı ele geçirebildi.

Macaristan'da proletarya diktatörlüğü kurulması, hem 1919'da, hem de 1947-1948 yıllarında tarihsel bir zorunluluktu. Gerçi, gerek 1919'da, gerekse 1947-1948'de Macaristan işçi sınıfı oransallıkla barışçı yoldan iktidara geldi, fakat her iki halde de çetin bir savaşla bu iktidarı savunmak zorunda kaldı. Feodalizm kalıntılarıyla ağırlığın daha da arttığı, gerikalmış toplumumuzda, sınıf çatışmaları alabildiğine keskin bir biçim aldı. Macaristan'da ilk Sovyet Cumhuriyeti'nin, silâhlı müdahaleye karşı her gün silâh elde savunulması gerekti ve ancak kat kat üstün dış güçler onu devirmeye muvaffak oldular. 1945 yılından sonra da (gitgide zayıfladığı görülse bile) yine düşman saldırısı tehlikesi başgösterdi; 1956 yılındaysa, bilinen nedenlerle açık karşı-devrimci isyan çıktı ve silâhlı savaşla bastırılması gerekti.

Partimizin kanısınca, Macaristan'da sosyalizm kuruluşu iç ve dış koşullarını garantilemek için, işçi sınıfı iktidarı, sosyalist devlet gereklidir ve daha uzun süre gerekli olacaktır. Önceki dönemin sosyalizm kuruluşu seyrinde sınıf savaşımını duraksamadan keskinleştirme tezi ne kadar hatalıysa, sınıf savaşımını durmadan yumuşatmanın biricik çıkar yol ve gerçeklik olduğu düşüncesi de o kadar büyük bir yanılıydı. Bu husus daima memlekette ve uluslararası alanda güçler oranı durumuna bağlıdır. Komünistler hiç bir zaman sınıf savaşımını şiddetlendirmeyi amaçlamıyorlar, ama böyle bir olanağı gözönünde tutmaları, buna hazır bulunmaları ve devrimin savunusunu sağlamaları gerekiyor. Bir de şunu gözönünde tutmak gerekli oluyor: Uluslararası yaşamda gerginliği azaltma süreci, sosyal sistemler arasında barışçı yarışma, ideolojik savaşım süreci ön plâna çıkmış olsa bile, emperyalizm politik kundakçılık ve kıskırtıcılıktan, sosyalist ülkelerin içişlerine karışma yeltenişlerinden hiç de vazgeçmiş değildir.

Sosyalist devletin işlevinin içeriği durmadan gelişip değişiyor. Sosyalizmin mehzillerinin güçlenmesi ve sömürücü sınıfların ortadan kaldırılmasıyla, sınıf düşmanınin eylemi son derece zayıflıyor, dolayısıyla zorlama aracı olarak devletin işlevi de sınırlanıyor. Macaristan'da şimdi sosyalist devle-

tin ana işlevi, ekonomi kuruluşu alanında, kültürel-yığınsal ve eğitimsel çalışma alanında örgütleme ve yönetmedir.

Sosyalist egemenliğin ve devletin özü bunların demokratizmindedir. Bir düzenin demokratizmini, politik ve ekonomik egemenliğin, devlet aygıtının ve üretim araçlarının kimlerin elinde bulunduğunun, bu iktidarın hangi sorunlarda ve hangi sınıflara devlet ve toplum sorunlarının çözümüne eylemde katılma hakkı verdiğinin, emekçilerin kararlar alınmasına katılma ve denetleme olanağına sahip olup olmadıklarının belirlediğine, demokratizmin daima ve kesinlikle bunlara bakılarak anlaşıldığına ilişkin Marksist hüküm herkeşçe bilinmektedir. Sosyalist devlet, işçilerin egemenliğini simgelediği ve bütün emekçilerin çıkarlarına hizmet ettiği için, bu iktidar her burjuva demokrasisinden daha demokratiktir. Sosyalist demokrasi sözün gerçek anlamıyla halkçı demokrasidir. Bu, insanlığın bütün tarihi boyunca yaratageldiği düzenlerin en demokratik olanıdır.

Sosyalist devletimizin gelişmesiyle sosyalist demokrasi gitgide derinleşip genişliyor. Biz, geçen yılların kayda değer sonuçlarına dayanarak, demokrasinin genellikle ve hele toplumsal yaşamın yerel sovyetler, fabrika ve işletmeler, kooperatifler gibi en önemli üç alanında daha öte gelişmesi için olanaklar bulunduğunu görüyoruz.

Şimdiki koşullarda üretim demokrasisinin gelişmesine özel bir önem veriyoruz. Üretim demokrasisi sosyalist demokrasinin bir bölümüdür. Bu demokrasi, emekçilere, kuruluşların ekonomik eylem sorunlarının, yerel ve genel önemi olan diğer problemlerin görüşülmesine ve kararlaştırılmasına etkinlikle katılma olanağı veriyor; bununla birlikte emeğin yaratıcı karakterinin gelişmesine yardım ediyor, yöneticiler ile astları arasında sosyalistçe ilişkilerin oluşması konusunda önemli bir araç hizmeti görüyor, emekçilerin etkenlik ve sorumluluğunu yükseltiyor.

Devlet organlarında çalışmaların iyileştirilmesi demokrasinin gelişmesine hizmet ediyor. Parti, devlet yönetimi sisteminin yetkinleştirilmesi üzerinde büyük bir dikkatle duruyor. Çünkü yetkiler alanının kesinlikle belirlenmesi, kişisel sorumluluk duygusuyla yapılan operatif çalışma, demokratik atmosferi sağlamlaştırıyor ve aynı zamanda bürokratizmle savaşımın en etkin biçimini oluşturuyor.

Tarih, kapitalizmden sosyalizme geçişin, (özü aynı olmakla beraber) çok çeşitli biçimleri olacağını kesinlikle belirten klâsiklerimizin, Marks, Engels ve Lenin'in öngörülerini artık doğrulamış bulunuyor. 1871 Paris Komünü, Büyük Ekim Sosyalist Devrimi, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra kurulan bütün halk demokrasisi devletleri, daha ortaya çıktıkları anda, zamanın ve koşulların olanak ve istemlerinden doğan özelliklere sahiptirler. Varlığını sürdürmekte olan sosyalist devletler de değişiyor ve gelişiyorlar. Gelecekte

sosyalist devrimin de yeni biçimler doğuracağı kestirilebilir. İktidar, devlet, yönetim biçimleri, demokratik kurumlar değişebilir. Bu somut biçimlerin ne olacağı kehanette bulunurcasına bugünden söylenemez. Ama şurası açıkça bellidir ki, toplumsal ilişkilerde niteliksel değişim, belirli bir ülkede kapitalizm bir gereklik olarak sosyalist toplum düzeniyle değiştirildiği zaman oluşacaktır.

Macaristan'da, memleketimizin birçok bakımından kendine özgü koşullarına uygun bir işçi sınıfı iktidarı biçimi doğdu ve bunun isabetini pratik de doğruladı. Kuşkusuz, başka durum ve koşullarda daha başka çözümler bulunabilir. Bizim bundan öteye yolumuz açık ve bellidir. MSİP XI. Kongresi şunu saptadı: «Toplumumuzun daha öte gelişme seyrinde, sınıflar arasındaki sınırların giderilmesi ve gelişmiş sosyalist toplumun kurulmasıyla, proleterya diktatörlüğü devleti yavaş yavaş tüm halkın sosyalist devletine, içinde bundan böyle de işçi sınıfının yönetici güç olacağı devlete dönüşecektir. Gelişmiş sosyalist toplumda komünist toplumsal özyönetimin elemanları doğmakta ve gelişmektedir.»

Ekonomik kuruluş

Egemenliğin elde edilmesinden sonra işçi sınıfının olağanüstü önemli bir ödevi, hemen yeni toplumun ekonomik temellerini atmaya ve arkasından da kurmaya girişmektir. Ekonomik kuruluşun başarısı sosyalizmin yazgısını belirliyor, sosyalizmin ölüp gitmekte olan kapitalizmi altdedip edemeyeceğini, insanlara kapitalizmde olduğundan daha iyi ve daha dolgun yaşam koşulları sağlayıp sağlayamayacağını belirliyor. Bu da, büyük ölçüde, çalışma örgüt ve etkinlik düzeyine, ekonominin plânlı gelişmesine bağlıdır. MSİP XI. Kongresinde, toplumumuzun yaşamında üretim sonuçlarına, yapıcı çalışmaya bağlı olmiyan bir eylem alanı olmadığı özel olarak belirtilmiş bulunuyor.

Sosyalist ekonomik kuruluşun temeli, başlıca üretim araçları üzerinde tüm halkın mülkiyetidir ve bu mülkiyet plânlı ekonomik uygulama, memleketin kaynaklarını rasyonel biçimde kullanma, üretim araçları ve üretim ilişkilerini plânlı olarak geliştirme ve halkın yaşama düzeyini sürekli olarak yükseltme olanağı yaratmaktadır. Plânlı ekonominin çeşitli biçimleri vardır. Bizim uyguladığımız biçimde, ekonomide ana süreçler merkezsel devlet organları tarafından (kuruluşlara önemli bir bağımsızlık tanınarak) belirleniyor ve ayarlanıyor. Ekonominin yönetiminde, beşyillik ve yıllık perspektif halk ekonomisi plânları kesin rolü oynuyor ve bu plânların esas bölümü ve ekleri de kuruluşların, yerel sovyetlerin ve kooperatiflerin plânlarından oluşuyor. Biz, dördüncü beşyillik plânı başarıyla yerine getirdikten sonra, güvenli adımlarla beşinci beşyillığı gerçekleştirilmeye girişmiş

bulunuyoruz. Bu beşyılığın hayata geçirilmesiyle gelişmiş sosyalist toplumu kurma yolunda büyük bir adım atmış olacağız.

Nice belirgin veriler ekonomimizin geliştiğini gösteriyor. Memleketimizin kurtuluşundan önceki döneme kıyasla birçok nitel değişimler olmuştur. Söz konusu verileri, rakamları değerlendirmede, Macaristan Halk Cumhuriyeti yüzölçümünün ancak 93 bin kilometrekare olduğu, nüfusun da ancak 10,5 milyonu bulduğu gözönünde tutulmalıdır. Memleketimiz hammadde ve enerji kaynakları bakımından zengin de değildir. Halk ekonomisi üretim araçları fonları yenilendi ve çoğaltıldı; savaştan önceki son yıla kıyasla 3,5 misline çıkarıldı. Macaristan gerikalmış bir ülkediydi. Kurtuluştan sonraki otuz küsur yıl içinde, bir tarım-sanayi ülkesi olmaktan çıkarak gelişkin büyük sanayili ve iri köy ekonomisine sahip bir ülke haline getirildi. Çok geçmiyecek, Macaristan da artık gelişkin endüstrili devletler arasına katılacaktır. 1938 yılına kıyasla, sanayi üretimi hacmi 10 defa, daha az arazi üzerinde ve iki kez daha az işgücüyle yapılan köy ekonomisi üretimi hacmi de 1,5 defadan fazla artış gösterdi; ulusal gelir hemen hemen 5 misline çıktı. Ekonomideki değişimler uyarınca toplumun yüzü de değişti. Öyle ki, şimdi nüfusun daha büyük bölümü sanayide çalışıyor. İşçi sınıfı Macar toplumunun sayıca en büyük sınıfı oldu. Halkımız ekonomik gelişmemizin düzeyine uygun koşullarda bir yaşam sürüyor. Memlekette tam istihdam sağlanmış bulunuyor. Sosyal yardımlar bütün toplum üyelerini kapsıyor; her yurttaş parasız tıbbi yardımdan yararlanıyor. Konut yapıcılığı tempoları bakımından, barınma koşullarında güçlükler henüz tamamen giderilmemiş olsa bile, Macaristan Avrupa'nın önde gelen ülkeleri arasında yer alıyor. Son onbeş yıl içinde 1 milyon apartman dairesi kurulmuş bulunuyor.

Son yıllarda kapitalist dünyayı yeniden sarsan bunalım koşulları altında, sosyalist plânlı ekonominin üstünlüğü bir kez daha anlaşıldı. Biz birçok güçlük içinde de ekonomimizin biteviye gelişmesini sağlayabildik ve mütevazı ölçülerde olsa bile, halkımızın yaşam düzeyini yükseltmeye devam ettik. Emekçilerimiz bunu gayet haklı olarak düzenimizin istikrar ve sağlamlığının belirtisi sayıyorlar. Söz konusu güçlükleri yenmiş olduğumuzu henüz söyleyemesek de, dünya ekonomisinde daha uzun süre dikkate almamız gereken değişimlerin olumsuz etkilerini giderebiliriz ve gidereceğiz. Bu cümleden olarak, her şeyden önce, kendi ekonomik eylemimizi iyileştirecek, etkinliğini artıracak, EYK'ni güçlendirecek, sosyalist ekonomik entegrasyonu genişletecek, kapitalist ülkelerle karşılıklı yarara dayalı ekonomik ilişkileri geliştireceğiz. Biz geleceğe güvenle bakabiliriz; çünkü işçi sınıfının egemenliği sağlamdır, ekonomimiz dinamik olarak gelişmektedir. Sosyalist ülkelerle güvenebileceğimiz bir ekonomik işbirliğimiz vardır. Önümüzdeki 15–20 yıl içinde, gelişmiş sosyalist toplumun maddi-teknik temeli yaratıldıktan sonra, Macaristan ekonomice gelişkin bir ülke olacaktır.

Kültür alanında çalışmalar

Kültür alanında çalışmaları örgütlemek uzun süre sosyalist devletin önemli bir ödevi olacaktır. Sosyalist bilinci geliştirme, emekçilerin kültür düzeyini yükseltme, yalnız ekonomik gelişmenin bir rezervi değil, aynı zamanda kişiliğin belirmesinin ve toplumsal etkinliğinin artmasının temel koşuludur. Yurttaşların kültürel gelişmesini sağlamak ve kültür düzeyleri arasındaki ayrımları gidermek sosyalist düzenimizin önemli bir hedefidir.

Marksist-Leninist ideoloji, ideolojik eğitim bütün toplum hayatımızda belirleyici bir rol oynuyor. Parti, Marksizm-Leninizm fikirlerini yaymanın tüm parti eyleminde önemiyle oranlı bir yer almasına büyük bir dikkat gösteriyor. Partimiz, Marksist-Leninist teorinin, pratiğin, sosyalizm kuruluşunu başarıyla yürütmeye parti için ana kaynak ve aynı zamanda güvence olduğunu unutmuyor. Son zamanlarda memleketimizde her yıl ortalama 2 milyon 200 binden fazla yurttaşın Marksist-Leninist eğitimden geçmesi ve ideolojimizi öğrenmekte olması bilimsel sosyalizm fikirlerine ne büyük bir ilgi gösterildiğini ortaya koyuyor. Marksist-Leninist fikirlerin yayılması, tüm toplumun ideolojik durumunu ve yapısını yeniliyor ve politik birliğin yanısıra toplumun ideolojik birliğini de güçlendiriyor.

Sosyalizm ve bilim doğal bağlaşıklardır. Devletimiz, eğitimin, mesleksel-teknik öğrenimin ve bilimin toplumsal istemlerdeki yükselişle oranlı olarak gelişmeleri üzerinde büyük bir dikkatle duruyor. Sekiz yıllık zorunlu öğrenim uygulamasına geçilmesi ve bu yarı orta öğrenim okulunu bitirenlerin çoğunun öğrenime devam etme olanağına sahip bulunması sosyalist düzenimizin büyük bir kazanımıdır. Şimdi bizim amacımız, bütün yetişen kuşak için orta öğrenimi gerçekleştirmek, gençlerin hayat yolunu belirlemede koşulların esaslı rol oynamıyacağı bir durum yaratmaktır. Biz orta öğrenim çerçevesinde her şeyden önce vasıflı işçilerin öğrenim düzeyini yükseltiyoruz. Şimdi yüksek okullarımızdan her yıl 25 bin genç çıkıyor. Bunlar yalnız diploma almakla kalmıyor, yanına da güvenle bakabiliyorlar.

Memleketimizde bilimsel araştırmalara ve bilimi geliştirmeye ulusal gelirin $\frac{1}{10}$ 3'ü ayrılıyor. Bu diğer ülkelere kıyasla haklı olarak iyi bir gösterge sayılabilir.

Devletimiz, sosyalist kültürün, edebiyat ve sanatın serbestçe geliştirilmesinden yanadır. Memleketimizde özgürce yaratmak, denemeler yapmak için büyük olanaklar sağlanmıştır. Kültür ve eğitim alanında ulaştığımız başarılar geniş ölçüde biliniyor. Eğitim alanında ayrıcalıklı sınıfların tekeline son verilmiş olması, halkçı devletimizin büyük bir tarihsel kazanımıdır. Şimdi bizde yüksek öğrenimli yurttaşlar sayısı, memleketimizin kurtuluşundan önceki orta öğrenimliler sayısından daha büyüktür. Yayımlanan kitapların yıllık toplam tirajı 70 milyonu aşıyor; bu kurtuluştan önceki durumu 8 defa aşan bir ulaşımdır. Tiyatrolara, sinemalara, konserlere ve müzelere

gidenlerin sayısı kat kat arttı. Kültür, eğitim ve bilim alanında, çoğu herkesin anlayabileceği nitelikte birçok değerli yapıt yaratılıyor. Macaristan Halk Cumhuriyeti Devlet Meclisi, geçenlerde, geniş halk tabakalarına kültür düzeylerini yükseltme olanağı veren bir eğitim ve kültür kanunu kabul etti.

Sosyalist kültür, insanlık kültürünün bütün gerçek değerlerini kapsıyor. Macaristan'da dünya edebiyatı klâsiklerinin yapıtları büyük tirajlarla yayımlanıyor. Örnek olarak şunu söyleyebiliriz: Memleketimizde Fransız klâsikleri Fransa'da olduğundan daha büyük tirajlarla basılıyor. Bu cümleden olarak, Helsinki Toplantısı'nda da desteklendiği üzere, kültürel ve tinsel yaşam değerlerinin propagandası ve alışverişinin memleketimizde pratik haline geldiğini gösteren daha birçok örnek verebiliriz. Daha da öteye, biz, bu konuda uluslararası işbirliğini genişletme yönünde yeni yeni olanaklar görüyoruz ve bunları görüşmeye hazır bulunuyoruz. Hümanizme, ilerilik fikirlerine hizmet eden yapıtlar, insanlık genel kültürünün geçmiş ve şimdiki değerleri memleketimizde daima ilgi ve destek buluyor. Ama biz, tinsel değerler alışverişi bahanesiyle düşman propagandanın memleketimize sızmasını istemiyoruz ve böyle bir olasılığın yolunu kesiyoruz. Bu tedbir sosyalist devletin yalnız hakkı değil, aynı zamanda ödevidir, çünkü bu devlet en yüce insanlık ideallerini gerçekleştirmekle yükümlüdür.

MSiP XI. Kongresinde kabul edilen programda şöyle deniliyor: Toplumsal bilinci geliştirme, düşüncüyü, insanların moral çehresini yenileme, kültür düzeylerini yükseltme sosyalist toplumu geliştirmenin ayrılmaz bir parçasıdır. Biz, öncü işçilerin, sosyalist emek ekiplerinin «sosyalistçe çalışalım, öğrenelim ve yaşayalım» belgisinin tümel bir toplumsal kural haline gelmesini sağlamalıyız. Bu, partimizin ve sosyalist devletin kültürel-egitimsel ve örgütsel eyleminin önemli bir ödevidir.

MSiP XI. Kongresi, memleketimizde tüm yapıcı çalışmalar deneyini genelledi, şimdi karşı karşıya bulunduğumuz ödevleri belirledi ve sosyalizm kuruluşunun başarıyla ilerlemekte olduğunu, Marksizm-Leninizm prensiplerinin, sosyalizm kuruluşu genel yasallıklarının kendi ulusal koşullarımıza ve özelliklerimize göre gerçekleştirilmekte olduğunu saptadı. Biz çalışma seyrinde, çözüm çareleri aradığımız ve aramakta olduğumuz yeni problemlerle de karşılaşyoruz. Partimiz, gösterdiği eylemden ötürü kendi hal-kımız önünde ve aynı zamanda daha geniş anlamıyla uluslararası işçi hareketi önünde hesap vermekle yükümlü olduğu düşüncesindedir. Biz her adımımız ve her hareketimizle halkımızın davasına ve uluslararası ilerleme davasına hizmet etmek istiyoruz. Partimiz yirmi yıldır sapmasız bir politik hattı izliyor. Biz hertürlü sağ ve sol tahriflerden arınık, istikrarlı bir genel siyaset hattını sürdürmeyi ve yaratımla geliştirmeyi olağanüstü önemli ödevimiz sayıyoruz. Bu, temel prensiplerimizi, teorimizi tekrar tekrar açıklama ve temellendirmemizi, kuruluş süreci içinde ortaya çıkan yeni

problemlere doğru çözüm getirme temeli üzerinde teorimizi daha da geliştirmemizi gerektiriyor.

MSİP'nin XI. Kongresinde kabul edilen programda, önümüzdeki 15–20 yılda gelişmiş sosyalist toplumu kurmak ana hedef olarak saptanıyor. Memleketimiz, yeni toplumun temelini kurarak ve güçlendirerek, artık kendi zemininde sosyalizmi kurma dönemine girmiş bulunuyor. Gelişmiş sosyalist toplumu yaratma yolunda, artık komünistlerin ve tarihsel ödevini yerine getirmekte olan işçi sınıfının yöneldikleri son hedefin, yani komünizmin ana çizgileri belirmeye başlamış bulunuyor.

Portekiz devriminin sonuçları ve perspektifleri

Alvaro Cunhal

Portekiz Komünist Partisi Genel Sekreteri

Partimizin 25 Nisan 1974'ten sonraki ilk olağan kongresi olan Sekizinci Kongre, Portekiz'in politik yaşamında özel bir yer alıyor. Kongre ülkedeki durum ve koşulları çözümledi, perspektiflere işaret etti, partinin ve halkın karşı karşıya bulundukları ödevleri belirledi.

Portekiz'de devrimci süreç epey karmaşık, zikzaklı ve sistemsiz bir süreçti ve böyle bir süreç olarak kalıyor. Buna karşın, ikibuçuk yıl içinde, halkın kahramanca savaşımı kendisini tarihsel önemi olan kazanımlara ulaştırdı ve ülkenin politik, ekonomik, toplumsal yaşamında derin değişikliklere yol açtı. Halka geniş özgürlükler tanındı. Sömürge savaşına son verildi ve Portekiz sömürgeciliğinin boyunduruğuna vurulmuş olan halkların bağımsızlığına doğru yol açıldı. Emekçilerin yaşama koşulları iyileştirildi. İşçi kontrolü örgütlendi, birçok kuruluş emekçiler tarafından yönetilmeye başlandı. Nice politik zümreler ekonomik ve politik iktidardan yoksun edildi. Çoğu lâtifundistlerin toprakları ellerinden alındı ve ülkede yüzlerce kooperatif işletmesi meydana getirildi. Sosyalist devletlerle ve «üçüncü dünya» ülkeleriyle diplomatik, ticari, ekonomik ve kültürel ilişkiler kuruldu.

Halkımız, iç gericiliğe, emperyalizmin baskı ve içişlere karışmasına karşı direnerek, hemen hemen yarım yüzyıllık terörcü diktatörlüğü alaşağı etti ve düne kadarki faşist Portakiz'i sosyalizme açık yola cesaretle koyulan demokratik bir ülke haline getirdi.

Devrimci süreç ve şimdiki politik ödevler

Portekiz devrimi, benzer sosyal-ekonomik sistemleri ve rejimleri olan ülkelerde, toplumsal ilerleme objektif yasalarının, devrimci gelişme genel çizgilerinin varlığını doğruluyor. Bu devrim, devrimci dönüşümler sürecinde halk yığınlarının belirleyici rolüne, işçi sınıfının öncülük ödevine, ayrıcalıklarını yitirmekte olan egemen sınıfların kaçınılmaz direnişine, politik demokrasinin sınıfsal özlüğüne, devlet ve iktidar sorunlarının önemine ilişkin Marksist-Leninist hükümlerin doğruluğunu tekrar kanıtıyor. Öte yandan, yine Marksist-Leninist öğretisi ve uluslararası deneye uygun olarak, çeşitli objektif ve subjektif etkenlerin bağdaşması Portekiz devrimine birçok kendine özgü çizgi ve benzersiz özellikler kazandırıyor.

Bizde halk hareketinin Silâhlı Güçler Hareketi'yle (SGH) birlik ve bağ-

laşması devrimin temeli oldu. Bu bağlaşma, öteden beri birbirine düşman toplumsal ve politik güçlerin aralarında paylaşageldikleri (gerek hükümet içinde, gerekse askersel-politik organlarda) politik iktidara sahip olmadığı halde, köklü ekonomik dönüşümleri (öncelikle millileştirmeyi ve toprak reformunu) gerçekleştirmeye muvaffak oldu.

Ulusal yaşamın demokratikleşmesi döneminde iki ayrı sürecin gelişmekte olması çelişkilerin ve karmaşıklığın artmasına yardım etti. Bu iki süreç, kâh demokrasi davasını ileri götürerek birleşip bütünleşiyor, kâh aralarında anlaşmazlığa düşüyordu. Bunlar, bir yandan, ülkenin geniş kesimlerinin gericiliğin egemenliği altında bulunduğu ve demokratik özgürlükleri henüz tanımadıkları koşullarda düzenlenen seçim kampanyaları temeli üzerindeki politik gelişmeydi; öte yandan da, 25 Nisanın kurtuluşçu ideallerinden esinlenen işçi sınıfının, halk yığınlarının ve ordu mensupları hareketinin devrimci eylemiydi. Demokratik kurumların varlığı ve ülkenin toplumsal yaşamında seçimlerin oynadığı rol, toplumsal, politik ve askersel güçler arasında oluşan dengenin iktidar organları eylemi üzerinde ve yığınların çıkarlarına ilişkin somut problemlerin çözümünde güçlü ve sürekli bir etki yaptığı gerçeğini gölgeliyemez.

Artık yürürlüğe girmiş bulunan anayasanın hükümlerine dayanan iktidar sistemi, kendi özelliklerinde ve yapılışında, hem devrimci sürecin derinliğini, hem de bunun çelişkilerini ve kendine özgüllüğünü yansıtır.

Parlâmento (Cumhuriyet Asamblesi) genel seçimlerle oluşturuldu. Hükümet atama yoluyla cumhurbaşkanı tarafından oluşturuluyor ve hem cumhurbaşkanı, hem de parlâmento önünde hesap veriyor. Ordu mensupları tarafından kurulan Devrim Konseyi, devrimci yasallığın garantisi olarak Silâhlı Güçler Hareketi'nin önemini yansıtarak, memleketin politik ve askersel yaşamında önemli bir rol oynuyor. Bütün halkça seçilen cumhurbaşkanı, aynı zamanda silâhlı güçler başkomutanı ve bunun yanı sıra Devrim Konseyi başkanıdır. Öyle ki, seçimler temeli üzerinde politik gelişme de, askerlerin devrimci hareketi de onun kişiliğinde simgeleşiyor.

Anayasa, emekçi komisyonları ve oturma yerlerinde meydana getirilen yurttaş komitelerinin demokratik örgütler olarak ülkenin politik yaşamına ve kuruluşların kontrolüne katılmalarını da kabul ediyor.

Anayasaya dayalı demokratik düzen, devrimin geliştirilmesine ve devrimin ana kazanımlarının korunmasına yardım ediyor. Bu düzenin karakterini aralarında bağıntılı üç çizgi oluşturuyor. Bunlar, yurttaşların geniş hak ve özgürlükleri, temelli demokratik dönüşümler (tekellerin ortadan kaldırılması, işçi kontrolü ve toprak reformu) ve yukarıda tanımladığımız iktidar sistemidir.

Ne var ki, şimdiki rejim, hâlâ oturmuş, sağlamlaşmış sayılamaz; zira iç gericilik, reformist çevreler, sosyal-demokrasi ve emperyalizm, tekeli ser-

mayenin ortadan kaldırılmasını, Portekiz demokratlarının sosyalizme açık bir yol tutmuş olmalarını kabullenmiş, sineye çekmiş değildirler.

Gericilik ve reformistler, devrimin kazanımlarını ortadan kaldırma yeltenişlerinde onun zayıflıklarından yararlanıyorlar. Memlekette, eski faşist devlet aygıtının büyük bölümüyle yerli yerinde kalan yapılaş ve personelini değiştirebilecek yetenekte birleşik bir devrimci politik iktidar yoktur. İktidar organlarının eyleminde, karşı devrimcilerle uyuşmasalar bile, herhalde onların çıkışlarına, bu arada terör hareketlerine karşı en azından alabildiğine katlandıkları görülüyor. Bütün bunlar, gericiliğin eline, ilerici güçlere karşı kıyıcı saldırılara geçmek, demokratik dönüşümleri baltalayıcı denemelere girişmek, genç demokrasiyi boğma amacıyla zorlu bir darbe hazırlığı yapmak için geniş olanaklar veriyordu ve veriyor.

Bu konuda karşı-devrimciliğin 1974 Temmuz ve Eylül aylarında ve 11 Mart 1975'teki üç saldırısını hatırlatmak yeterlidir. Bu saldırılar, halk yığınlarının SGH'yle bağlaşma halindeki güçlü hareketi sayesinde önlenemedi. Bu başarı devrimin büyük ve hızlı bir ileri adım atmasına olanak verdi. Eğer SGH bütünlüğünü koruyabilseydi, Sosyalist Partisi de (SP) açıktan açığa devrimci sürece karşı çıkmasıydı, gericilik bir daha başkaldırmıyacak biçimde ezilebilirdi. SGH'nin parçalanması ve SP'nin sol güçlere karşı gericilerle birlik olması, 25 Kasım 1975'te askerlerin sol kanadının yenilmesi ve sahneden uzaklaştırılmasıyla sonuçlanan derin bir askersel-politik bunalım doğurdu.

Bu koşullarda, SGH'nin bir grupuyla (Dokuzlar grubu) birleşen gericilik, işçi hareketini ezmek üzere, öteki bağlaşıklarından daha tez davranarak iktidarı ele geçirmek üzere durumdan yararlanmaya çalıştı. Bu hücum püskürtüldü. Fakat, durum uzun süre sallantılı ve tehlikeli olarak kalıyordu.

Karşı-devrim üç yönde birden harekete geçmeyi denedi: Birincisi, zorla hükümet devrilmek üzere hazırlık amacıyla baltalama ve terörist çıkışlar yönü; ikincisi, devlet aygıtında, özellikle ordu içinde kilit noktalarını yavaş yavaş ele geçirme yönü; üçüncüsü de «seçimlerde üstün gelme» ve «barışçı yoldan» iktidarı ele geçirme hesaplarıyla, ülkenin birçok bölgelerinde görülen anti-demokratik olay ve işlemlerden yararlanma yönüydü.

Şimdi gericilik, Sosyalist Partinin azınlık hükümetinin yerine SP'nin katılımıyla açık sağcı bir hükümet getirmeye, silahlı güçler yönetiminin gericilerin eline geçmesini sağlamak üzere, SGH (Devrim Konseyi) siyaset hattını uygulayan askersel-politik organları ortadan kaldırmaya çalışıyor. SP'nin politikası bu niyet ve hesaplara uygun düşüyor. Gericiler gibi, sosyalistlerin hükümeti de, gerçekte, anayasalı demokratik rejime karşı çıkıyor, işleri devrimci kazanımların yokedilmesine, öncelikle toprak reformunun daraltılmasına, işçi kontrolünün kaldırılmasına, üretim sürecinin boyuna sabote edildiği kuruluşların yönetimine devlet katılımının kesil-

mesine, millileştirmeye son verilmesine doğru götürüyor. Gerici partilerin ve SP'nin anayasaya karşı eylemleri günden güne artıyor.

İstikrarsızlığa yol açma ve karşı-devrime elverişli koşullar yaratma peşindeki gericiliğe karşılık, demokratik ve ilerici güçler, PKP VIII. Kongresinin de belirttiği gibi, durumun sağlanmasında, memlekette toplumsal dirlik ve düzenlik yaratılmasında yarar görüyorlar. Demokratik düzenin sağlanması için, varolan yapılar çerçevesinde normal bir demokratik yaşamın sağlanması için en çok Komünist Partisi çaba gösteriyor. PKP VIII. Kongresi, ülkede demokratik güçlerin en önemli ödevini, bütün ülkede yurttaş hak ve özgürlüklerine saygı gösterilmesi için, baltalama hareketlerinin ve öncelikle terör gruplarının ezilmesi için, devlet aygıtının demokratikleştirilmesi için, PKP'nin de katılımıyla ortadaki güçlükleri gidermeye ve anayasaya geçirilmiş devrimci kazanımlar temeli üzerinde demokrasi-nin savunulmasını ve korunmasını sağlamaya yetenekli bir demokratik hükümetin kurulması için savaşım olarak belirledi.

Demokrasi sorunu ve sosyalizme açılan yol

Daha faşizm zamanında, Portekiz Komünist Partisi, anti-faşist devrimin ana hedeflerinin ve bu devrimi utkuya ulaştırma koşulunun memlekette tekeli grupları ve lâtifundistleri ortadan kaldırmak olduğunu belirtiyordu. Hayat, parti tarafından gösterilen bu hedeflerin ve perspektiflerin doğruluğunu, partinin öngörüsündeki isabeti ortaya koydu.

Diğer politik güçler ve her şeyden önce SP, anti-faşist devrimi, ayrıcalıklarına dokunulmasını istemedikleri egemen sınıfların yönetiminde bir biçim değişikliği olarak ele alıyorlardı. Bunlar, Batı Avrupa tipinden bir burjuva demokrasisi kurulmasından yana çıkıyor ve bunda parlamento düzeni çerçevesinde tekellerin ekonomik ve politik egemenliklerini korumalarını öngörüyorlardı.

PKP'nin 1965 yılında yapılan VI. Kongresinde kabul ettiği programı, faşist diktatörlüğü tekellerin ve lâtifundistlerin terörist diktatorası olarak tanımladı. Ve PKP, memleketin reel durumunun analizini çıkış noktası yaparak, faşizmi ortadan kaldırma ve demokratik bir düzen kurma koşulunun, yönetimde salt biçim değiştirme değil, tekellerin ve lâtifundistlerin hem politik, hem de ekonomik egemenliğinin yok edilmesi olduğuna işaret etti. Portekiz'de politik yaşamı demokratikleştirme, ekonomik ve sosyal alanlarda demokratikleştirmenin ayrılmaz bir parçasıydı ve ayrılmaz bir parçası olarak kalıyor.

Faşizmin alaşağı edilmesi üzerinden çok geçmeden, büyük ekonomik sabotajlarla bağdaşık olarak girilen karşı-devrimci darbe hazırlığı memleketi bir alternatifle karşı karşıya getirdi: Artık ya gericilik, büyük sermaye

ve büyük mülk sahipleri genç demokrasiyi ortadan kaldırıp yeni bir diktatörlük kuracaklar, ya da devrimci güçler demokrasiyi savunma adına tekeldi grupları yenilgiye uğratacak ve lâtifundistlerin varlığına son vereceklerdi.

1974 yılı sonunda ve 1975'in ilk aylarında, bankerler ve sermayeciler, memleketten kanunsuz olarak milyarlarca eskudo çıkardılar ve tekeldi grupların kuruluşları hesabına bankalara çok büyük paralar yatırdılar. Fabrika ve işletmelerde gerici yöneticiler siparişleri aksatıyor, üretimi birden düşürüyor, fonları çarçur ediyor, yığınsal işsizlik ve üretimi durdurma tehlikesi yaratıyorlardı. İthal ve ihraç faturalarındaki sistemli zamlar gizliden gizliye döviz ihracına hizmet ediyordu. Lâtifundiyaların ağır bastığı güney kesimi köylerinde, büyük toprak sahipleri çiftçiliği durduruyor, kanunsuz olarak hayvan ihraç ediyor, büyük ve küçükbaş hayvanları açlıktan kırlmaya sürüklüyorlardı.

Karşı-devrimin başlıca silâhlarından biri haline gelen ekonomik sabotaj, kompolarla ve silâhlı bir darbe hazırlığıyla atbaşı gidiyordu. Kuruluşlardaki işçi kontrolü ve köylü emekçilerin uyanıklığı bu plânların gerçekleştirilmesine engel oldu. Millileştirme ve toprak reformu, ulusal ekonomi için yalnız temelli-devrimci nitelikli değil, aynı zamanda kurtarıcı önlemlerdi.

1974 yılı sonu, parasal, endüstriyel ve tarımsal sabotajlara karşı şehir ve köy emekçilerinin güçlü aksiyonları yılı, başlıca ekonomi kollarının millileştirilmesi isteklerinin daha büyük bir dirençle ileri sürülmesi yılı oldu. Köylüler, işlenmeyen ve yüzüstü bırakılan arazileri sürmeye başladılar. 11 Mart 1975'te, sırtı büyük sermayeye ve lâtifundistlere dayalı Spinola'nın önayak olduğu isyanın bastırılması, bu komployu SGH'yle elele vererek bastıran yığınların coşkunun aksiyonları devrimin hızla gelişmesine yardım etti. 14 Martta Devrim Konseyi bankaların millileştirildiğini duyurdu ve toprak reformunu gerçekleştirme gerekliliğini açıkladı.

Kısacası, gerici güçler ulusal ekonomiyi kargaşaya sürüklemeye çalıştılar. Ama emekçiler, başında komünistlerin bulunduğu devrimci güçler, tekeldi grupların egemenliğini ve lâtifundiyaların çoğu bölümünün ortadan kaldırıldıktan sonra, ekonomik çöküşe olanak vermediler, sahipleri tarafından kapatılmak istenen yüzlerce kuruluşun eyleme devam etmesini sağladılar, yüzüstü bırakılan arazileri alıp işlemeye koyuldular ve toprak reformu kesimlerinde bol ürün elde ettiler.

Bazı eleştirciler, devrimci güçleri ve öncelikle PKP'yi haddinden fazla aceleci davranmakla, devrimci sürece aşırı derecede hızlı tempolar dayatmak ve böylelikle demokrasiyi tehlikeye düşürmekle suçlamaya kalkıyorlar. Oysa her şey bunun tam tersidir. Asıl ekonomik yapılaşlara ilişkin devrimci dönüşümler özgürlüğün ve demokrasinin savunulmasına olanak vermiş bulunuyor.

Bugün, PKP'yi, Batı Avrupa kapitalist ülkeleri burjuva-demokratik modelini silkip atmakla ve böylece özgürlüklere ve demokrasiye karşı çıkmakla suçlamaya kalkanlar da oluyor. Bu büsbütün temelsiz ve tutarsız bir suçlamadır. PKP demokratik özgürlüklere karşı değil, burjuva-demokratik rejimli ülkelerde korunmakta olan tekellerin egemenliğine karşı çıkıyor. Ve bu nedenle, Portekiz koşullarında Batı Avrupa tipinden demokrasiye yer olmadığını savlıyor.

Faşizm zamanında en kesin özgürlük savaşçıları olan komünistler, bugün de özgürlüğün en ardıcıl ve dirençli savunucularıdır. Daha da öteye, komünistler, Sekizinci Kongre'de tekrar belirtildiği üzere, özgürlüklerin savunulmasını devrimin diğer kazanımlarını ve öncelikle millileştirmeyi, toprak reformunu ve işçi kontrolünü savunmanın ayrılmaz bir parçası sayıyorlar.

Sermayecilerin mülklerini geri vermek ve toprak reformunu durdurmak, Batı Avrupa tipinden demokrasiyi geliştirme adına sloganlarla böyle bir işe girişmek, kaçınılmazlıkla baskılara, özgürlüklerin sınırlandırılmasına ve yokedilmesine, yeni bir diktatoraya yol açardı. Hükümet, sermayecilerin ve lâtifundistlerin mülklerini geri verme politikası güderek, artık özgürlükleri sınırlamaya, baskılara başvurmaya başlamış bulunuyor. Ve tersine, devrimci kazanımları sağlamlaştırma savaşımı, kendiliğinden, özgürlükleri ve demokratik kurumları sağlamlaştırma savaşımı oluyor.

Devrim boyunca gerçekleştirilen dönüşümler Portekiz ekonomisinin yapısını kökten değiştirdi.

Millileştirme, ekonominin bankalar sistemi, sigorta kurumları, enerji, rafineri, metalürji, kimya, çimento, sellüloz-kâğıt, cam yapımı, tütün, bira sanayii, gemi yapımı, taşımacılık (demiryolu, havayolu, denizyolu ve otoplast), balıkçılık vb. en önemli kollarından 245 kadar kuruluşu kapsadı. Millileştirilen kuruluşların sermayesi memleketin senetli sermayesinin % 38'iydi. Yaklaşık hesaplara göre, millileştirilen kuruluşlar genel gelir artışının % 25'ini, temel sermaye artışının % 44'ünü sağlıyor; bu kuruluşlarda memleketin bütün işgücünün % 14'ü toplanıyor.

Bu geniş kesime, sahiplerinin sabotajı dolayısıyla eylemine devletin karıştığı ve yönetimini ele aldığı büyük kuruluşlar (hepsi 261), devlet sermayesinin katıldığı 200 kuruluş ve sahipleri tarafından yüzüstü bırakılan kuruluşlar temeli üzerinde meydana getirilen 800 kadar kooperatif birlikleri de ekleniyor. Tümüyle bu kesim yaklaşık 250 bin emekçiyi kapsıyor.

Yüzlerce yerde, millileştirme, devletin karışması ve kooperatif birlikleri meydana getirilmesi, bir yere kadar, işçi kontrolü kurulmasıyla sağlandı. Emekçiler, kendi komisyonları vasıtasıyla, işletme sahiplerinin sabotajlarını açığa vuruyor ve suya düşürüyor, kuruluşlar üzerinde kontrol sağlıyor ve çoğu hallerde bunların yönetimini kendileri yükümleniyorlardı.

Lâtifundiyaların ağır bastığı kesimler için büyük önemi olan toprak re-

formu, köylülerin toprak işgalleriyle başladı. Reformla 1.140.800 hektar arazi (işlenir topraklarımızın yaklaşık beşte biri) elkoyma ile alındı ve emekçilerin yönetimi altında 450 kolektif üretim işletmesi kuruldu.

Millileştirme ve devletin karışması, tam egemenlik süregelen tekel gruplarının varlığına pratik olarak son verdi. Toprak reformu sayesinde memleketin güney kesiminde çoğu lâtifundiyalar çiftlikçilerin elinden kolektif işletmelerin eline geçti.

Kimileri, devrimci güçleri ve hele PKP'yi, bu tedbirleri gerçekleştireyim derken ulusal ekonomi için ciddi güçlükler yaratmış olmakla suçluyorlar. Gericilik, reformistler ve sosyal-demokratlar, memlekette ve memleket dışında, bu reformların sanayide ve köy ekonomisinde örgüt bozukluğuna, felce ve kargaşalığa yol açtığı söylentilerini yaydılar. Hayat bu uydurmaları yalanladı.

Birçok işletme ve kuruluşun çöküp gitmekten ve kapanmaktan kurtulmuş olması, her şeyden önce, üretimin kesilmesine yol vermiyen emekçilerin yürüttükleri savaşının ve özverili çabalarının sonucudur. Toprak reformu uygulama bölgelerinde işlenir arazi alanı epeyce genişledi. Buğday üretimi % 60, yulaf üretimi % 50, arpa üretimi % 70 arttı. Yeni bitki türleri tarımına da başlandı; küçük boy nice baraj gölleri meydana getirilerek sulanır arazi alanı artırıldı, hayvansal ürünler çoğaltıldı. Lâtifundiyaların ağır bastığı bölgelerde toprak reformu uygulaması sayesinde, daha önce süregelen karakterli olan işsizlik oldukça azaldı. Yapılan hesaplara göre, kolektif üretim işletmelerinde ve kooperatiflerde emekçilerin sayısı 30 bin arttı.

Demokratik temeller üzerinde yeniden kuruluş sonucu olarak bugün Portekiz'de dört ekonomi sektörü eylemedir: 1) Kapitalist olmayan sektör (toplumsal sektör dediğimiz bu kesim, millileştirilen veya devletin kontrolü altında bulunan kuruluşları, toprak reformu bölgelerindeki kolektif üretim işletmelerini, eski küçük ve orta sanayi ve ticaret kuruluşlarının yerinde meydana getirilen kooperatifleri kapsıyor); 2) kapitalist sektör (daha çok hafif endüstri alanındaki ulusal kuruluşlar ve yabancı kumpanyalar); 3) küçük mal üretimi sektörü (küçük tarım çiftlikleri, sanayi kuruluşları, zanaatçılar) ve 4) devlet kapitalizmi sektörüne dönüşüme eğilimli ekonomik sektör (devletin katılımıyla eylem gösteren karma kuruluşlar).

PKP Sekizinci Kongresi, şimdiki ekonomik yapılışı ve sözü geçen sektörlerin göreceli payını çözümledikten sonra, ekonominin bir bütün olarak kapitalizmin kanunlarına göre gelişmekte olduğu sonucuna vardı. Kongre, memleketin kapitalist ekonomi ile sosyalist ekonomi arasında geçiş dönemi yaşamakta olduğunu saptadı. Şimdiki durumda kapitalist tipten ekonomi ağır basıyor, fakat kapitalist olmıyan tipten ekonomi artık belirleyici bir rol kazanıyor. Kongrede, ayrıca, devrimci bir iktidardan yoksunluğun, kazanılmış olanı yitirme tehlikesi yarattığı belirtilmiş bulunuyor.

Bunun anlamı şudur: Gericiğin istediği ve aslında sosyalistler hükümetinin uygulamakta olduğu politika, yani kapitalistlerin ve lâtifundistlerin mülklerini geri verme politikası, şimdiki yapılışın ekonomik gelişme kanunlarıyla çelişiyor. Memlekette günün karmaşık ekonomik ve parasal problemlerini ancak devrimci kazanımları kökleştirmeye yönelik ve sosyalist perspektifli bir politika çözüme kavuşturabilir ve ülkenin gelişmesine yardım edebilir. Deney, canlanma ve kalkınmanın, ulusal ekonomide ilerleme ve gelişmenin ancak emekçilerin iradesi, emek şevki, girişimleri ve devrimci ruh hali dikkate alındığı, devrimci ulaşımalar kökleştirildiği takdirde sağlanabileceğini gösteriyor.

Ekonomi politikası çeşitli sektörlerin varolduğunu, bunların gelişme etkenlerini ve dinamizmini dikkate almak zorundadır. Kapitalist sektörün gelişmesi için gerekli koşullar sağlanmalıdır. Ama, bir yandan da, millileştirilen kuruluşlara, işçi kontrolüne, kolektif üretim işletmelerine ve kooperatiflere dayanarak kapitalist olmayan sektörü dinamik biçimde geliştirme yolu tutulmalıdır.

Devrimci kazanımların yokedilmesi, kapitalistlerin ve lâtifundistlerin mülklerinin geri verilmesi, demokrasinin süratle ortadan kaldırılması ve yeni diktatörlüğe geçilmesi anlamına gelir. Oysa artık gerçekleştirilmiş bulunan devrimci dönüşümler koşullarında, özgürlük ve demokrasiyi koruma ve güçlendirme yolu, kapitalizme değil, sosyalizme açık olan yoldur.

Sosyalistler hükümeti ve demokratik alternatif

Anayasanın kabul edilmesi, yani demokratik düzenin hukuksal dayanağa kavuşması üzerinden henüz bir yıl bile geçmediği halde, Portekiz demokrasisi yeniden ciddi bir tehlikeyle karşı karşıya bulunuyor.

Memleketin ekonomik ve parasal durumu büyük bir endişe uyandırıyor. Ticaret ve ödeme dengesi açığı büyüyor. 1976 yılı sonuçlarına göre, gidişata bakılırsa, bu açık, sırasıyla 66 ve 40 milyar eskudoyu bulacaktır. Bu durumda, altın ve döviz rezervleri kısa zamanda eriyecektir. Hükümetse, dış ülkelerden üstüste krediler istemekte ve bu borçlanma Portekiz ekonomisinin emperyalizme bağımlılığını artırmaktadır.

Yerli gericiilik, emperyalistlerle birlik olarak, memleketi eldeki para rezervlerinden yoksun etmeye, besin maddeleri yetersizliği yaratmaya ve böylelikle Portekiz'e para «yardım»ında bulunan «hayır sahipleri»ne en korkunç politik koşulları ülkeye dayatma, demokrasinin yokedilmesine ve gerici bir hükümet kurulmasına yol açma olanakları vermeye çalışıyor.

Parasal durumun pek yakında kötüleşeceği öngörüsü, bir an önce tedbirler alınmasını gerektiriyor. Sosyalistlerin hükümeti, bu azınlık hükümeti

gitgide gözden düşüyor. Bir yandan sosyal-demokratik demagojiye başvuran, öte yandan kapitalistlerin ve lâtifundistlerin mülklerini geri verme politikası güden bu hükümet, memleketin olgunlaşmış problemlerini çözebilecek durumda değildir. Ekonomik güçlüklerin tüm ağırlığını emekçilerin sırtına yükleyen ve sömürünün artmasına yol açan böylesine işçi düşmanı, halk düşmanı bir politika, memleketin gereksindiği ekonomik kalkınmayı ve parasal istikrarı sağlayamaz.

PKP Sekizinci Kongresi, sözkonusu güçlüklerin, ancak memleketin iç kaynaklarının, Portekiz halkının emek, irade ve enerjisinin seferber edilmesi üzerinde, halkın yurtseverlik coşkusuna dayanılarak giderilebileceğini belirtti. Buna da yalnız devrimci kazanımların kökleşmesi ve memleketi kapitalist olmayan yoldan geliştirme siyaseti güdülmesi sağlanarak ulaşılabılır.

Şimdiki hükümetin karşı karşıya bulunduğu problemleri çözmekten âciz oluşu, memleketin bütün politik güçlerini bu soruna bir alternatif düşünmeye yöneltti.

Gericiler, bir yandan, silâhlı bir darbe hazırlığına devam ederek, sosyalistlerin tekpartili hükümeti yerine, SP, DHP ve giderek SDM'in ⁽¹⁾ katılımıyla açıktan açığa sağcı bir kabine getirmek amacıyla büyük çabalar göstermeye başladılar. Böyle bir hükümet hemen ve doğrudan doğruya kapitalistlerin mülklerini geri vermeye ve toprak reformunu daraltmaya girişebilirdi. PKP Sekizinci Kongresi, bu doğrultuda bir politikanın, memleketin reel çıkarları bakımından sosyalistlerin oluşturduğu hükümetin politikasından daha kötü olacağını yeterli bir açıklıkla ortaya koydu. Gerçekten de, böyle bir politika, ekonomik durgunluğu ve gerilemeyi artırmakla kalmaz, aynı zamanda demokratik düzen için dolaysız bir tehlike yaratabilir.

Kongre demokratik alternatif gereklik ve olanağına işaret ederek, uygulanabilir iki çözüm önerdi: Ya Cumhuriyet Asamblesi milletvekillerinin çoğunluğunun desteğiyle (yani SP ve PKP'li üyelerin desteğiyle) bir sol hükümet; ya da asker ve sivil kişilerin, partiler ve bağımsızlar üyelerinin katılımı ve bir yandan da PKP ve SP'nin de desteğiyle, sivil veya asker bir partisiz kişinin başkanlığında hükümet kurulabilir. Her iki halde de, yeni hükümet, Cumhurbaşkanı ve Devrim Konseyi tarafından onaylanan programa dayanmalıdır.

Bu durumda, ancak SP yöneticileri işçi düşmanı, halk düşmanı siyaset hattından, sağcılarla işbirliğinden vazgeçtikleri zaman, memlekette PKP'nin de mutlaka katılımıyla bir demokratik hükümet kurulması koşulunun

(1) İki sağcı politik örgütün adlarının kısaltılmışı: Demokratik Halk (1976 Ekiminden beri de Sosyal-Demokratik) Partisi – DHP; Sosyal-Demokratik Merkez – SDM. Not. red.

yaratılmış olacağı besbellidir. Cumhuriyet Asamblesi'nde 107 sosyalist ve 40 komünist milletvekili çoğunluğu oluşturuyor (DHP ve SDM'nin ancak toplam 121 parlamento üyesi var). Şimdiye kadar bir demokratik çıkış yolu bulunamamış olmasının sorumluluğu, PKP'yle işbirliğine yanaşmayan SP'ye düşüyor. Sosyalistler, kendi partileri içinde anlaşmazlıklarla boğuşuyor, ulusal yönetim kadrosundan sol görüşlü kimseleri uzaklaştırıyorlar. Son zamanlarda, hükümet, emekçilerin çıkarlarına karşı, toprak reformuna karşı birçok buyrultu ve kararname çıkarmış bulunuyor.

Bütün bunlara karşın, PKP yorulmak bilmeksizin, sosyalistlerle komünistler arasında birlik çağrısında bulunuyor. Çünkü Portekiz'de demokrasinin yazgısının bu birliğe bağlı olduğunu biliyor. Biz, işçi sınıfının, sendika hareketinin birliğinden, gericiliğin ve SP yönetiminin bozmak istediği topluluk ve dayanışmadan yanayız. Biz, küçük ve orta çiftçilerin, halkın diğer ara tabakalarının örgüt ve hareketlerinde bir güçlenme sağlanmasından yanayız. Biz halkın silâhlı güçlerle bağlaşmasından yanayız, çünkü durumun değişmiş olmasına karşın, demokrasinin korunması önemli derecede bu bağlaşmanın sağlamlığına bağlıdır.

Demokratik güçlerin birliğini sağlama savaşı, «tepede» (iktidar organları düzeyinde) olduğu gibi, «aşağıda», yığınlar arasında da yürütülüyor. PKP, parlamentoda sosyalistlerle, cumhurbaşkanıyla, Devrim Konseyi'yle işbirliği yapmak istiyor. Cumhuriyet Asamblesi'nde, PKP, sosyalistlerle somut sorunlar üzerinde (örneğin yerel iktidar organları sorununun görüşülmesinde, ya da sosyalistlerle komünistlerin birlikte oy kullanarak SDM'in kişiliğinde gericilik tarafından önerilen kanun tasarısını reddettikleri gibi) karşılıklı anlayışa varmaya çalışıyor.

Komünist Partisi, aynı zamanda, demokratik düzenin kökleşmesi için, her araca başvurarak, halk yığınlarının daha örgütlü duruma gelmesini, özgürlükleri ve diğer devrimci kazanımları savunma eylemlerinin daha da güçlenmesini sağlamaya çalışıyor.

Bu satırların yazıldığı sıralarda, Portekiz yerel iktidar organları seçimlerine hazırlanıyor. Yerel yönetim dairelerinin hangi somut bileşimle oluşacağı çok önemlidir. Ama 12 Aralık seçimleri daha geniş politik sonuçlara da yol açacaktır. Eğer gerici partiler (DHP ve SDM) kontrolleri altında bulunan ve henüz demokrasinin ne olduğunu bilmiyen geniş kesimlerde durumdan yararlanarak sosyalistlerin bir bölümünü kendilerinden yana çekmeye muvaffak olurlarsa, herhalde mevzilerini bir hayli güçlendirecek ve hükümete katılmak da istiyebileceklerdir. Eğer Komünist Partisi ve bazı partisiz demokratik çevrelerce ileri sürülen «birleşik halk» listelerine 1976 Nisanındaki Cumhuriyet Asamblesi seçimleri sırasında PKP adaylarının kazandığı kadar veya daha çok oy verilirse (öncelikle sanayi bölgelerinde ve toprak reformu kesiminde), böyle bir sonuç devrimci kazanımları savunma davasına olağanüstü yardım edecek, Sosyalist Partisinin et-

kisi altındaki çevrelerin önemli bir bölümünün sola kaymalarına yol açacaktır.

Ocak ayı sonunda sendikalar kongresi yapılacaktır. Bunu olağanüstü önemli bir olay sayıyoruz. İşçi sınıfının birliğini bozmaya yönelik manevralar, gericiлик tarafından SP yöneticilerinin de desteğiyle gerçekleştirilen politikasının bileşik bir bölümüdür. Sendika hareketinde bölünme, kapitalistlerin ve lâtifundistlerin mülklerini geri verme yeltenişlerine karşı emekçilerin direnişini zayıflatabilir. Portekiz demokrasisinin sosyalist yoldan gelişmesini kesinlikle isteyen emekçilerin örgütlü birliklerinin gücünü sarsabilir.

Gericilik ve SP, her araca başvurarak, birleşik sendika merkezi İntersendikal'i yıpratmaya çalışıyorlar. Bu birliğe karşı iftira kampanyaları açıyor, entrikalar çeviriyor ve onu «PKP'nin âleti» olarak göstermeye yelteniyorlar. Tek tek sendikalara dayanarak, ya sendika hareketine kendi hegemonyalarını dayatmak, ya da bu hareketi bölmek istiyorlar. Ne var ki, bu yolda bunları destekleyenler günden güne azalıyor. Evvelce İntersendikal'e karşı cephe alan bazı sendika önderleri, emekçilerin baskısı altında görüş ve tutum değiştirmek zorunda kaldılar. Yığınların birlik amaçlı hareketi büyük bir atılımla geliyor. Ekimin 22'sinde Portekiz tarihinin en önemli sendikal mitingi yapıldı. Bu mitinge 1 milyon 585 bin emekçiyi birleştiren 222 sendikanın (160'ı İntersendikal'in kolları) temsilcileri katıldılar. 6 Kasım'da da, 156 sendikayı temsil eden 621 sendika önderinin, 3.155 sendika delegesinin ve 2.016 kuruluşun 711.860 işçisini temsil eden komisyonlardan 1.377 delegenin katıldıkları bir toplantı yapıldı. Emekçiler, gericiğin ve sosyal-demokrasinin emperyalizmden de destek görerek sürdürdüğü bölücü eylemlerine karşı, sendikal birliği azimle savunmakta kararlıdır.

İyi örgütlü, politik bilinci yüksek ve kahramanca savaşım gücüne sahip işçi ve halk hareketi, özgürlüklerin elde edilmesinde ve savunulmasında ve ekonomide devrimci dönüşümlerin gerçekleştirilmesinde kesin bir rol oynadı. Ve bugün de, gerici güçleri yenilgiye uğratma, kapitalistlerin, lâtifundistlerin ve emperyalistlerin mülklerini geri verme plânlarını suya düşürme olanağı, devrimci dönüşümleri savunma, demokrasinin sosyalizm yolunca ilerlemesini sağlama olanağı öncelikle yığınların eylemlerine bağlıdır.

Gerçeğin, ümidin ve geleceğin partisi

Faşizm zamanında PKP başlıca direniş gücüydü. Özgürlüğü savunmada faşist diktatoranın devrilmesinden sonra devrimci temeller üzerindeki yeniden kuruluşta en büyük katkı Komünist Partisi'nindir. İşçi sını-

fının ve bütün emekçilerin nice sınavlardan geçmiş öncüsü olan, halk yığınlarıyla sınıksız bağlı kadrolara dayanan PKP oluşma halindeki devrimci süreçte özel bir rol oynuyor.

Demokrasi, emekçiler olmadan ve hele onların çıkarlarıyla çatışarak tutunamaz ve kökleşemez. Gericiliğin aksiyonlarına direniş gösterebilmek, memleketin olgunlaşmış problemlerini çözüme kavuşturabilmek için, emekçilerin ve emekçiler politik örgütü olan PKP'nin, ulusu ilgilendiren her düzeydeki işlere, bu arada hükümet işlerine de aktif olarak katılmaları gereklidir. PKP'nin demokrasiyi savunma ve şimdiki koşullarda güçlendirme savaşımı olağanüstü bir önem kazanıyor. PKP VIII. Kongresinin belirttiği gibi, PKP'nin katılımı olmadıkça, olgunlaşmış problemlerin hiçbirine demokratik çözüm bulunamaz ve hele PKP'ye karşı davranışla hiçbir problem çözülemez.

VIII. Kongre, demokratik Portekiz'de PKP'nin anlam ve özünün ne olduğunu yeni bir güçle ortaya koydu. Bu kongre partinin örgütlülüğünü, üyelerinin yüksek politik bilincini ve devrimci ruh gücünü, topluluk ve dayanışmalarını, işçi sınıfı ve halk yığınlarıyla sağlam bağlantılarını gözler önüne serdi. Kongre, emekçilerin karşı karşıya bulundukları problemlerin çözümü için, ulusal çıkarlar yararına ve demokratik toplumun yaratılması adına çözümü için komünistlerin olanca güçlerini ve yaratıcı enerjilerini vermeye hazır olduklarını gösterdi.

Kongre delegeleri, partinin 115 bin üyesini, 3 bini kuruluşlarda olmak üzere 7 bin taban örgütünü temsil ediyorlardı. Parti üyeleri toplamının % 59'u işçi, % 20'si hizmetli ve % 6'sı da aydınlardan oluşuyor. Tarım işçilerinden 15 bin parti üyesi (% 13) vardır. Üyelerin % 35'i 30 yaşına kadar ki gençler, % 47'si de 30-50 yaşlarında olanlardır. Henüz yirmi yaşına varmamış 5 bin genç parti üyesidir. Komünist Gençlik ⁽²⁾ örgütleri 25 bin üyeden oluşuyor. Parti üyesi kadınların sayısı göreceli olarak pek büyük sayılmaz (% 17).

Kongrede partinin haber yayma ve propoganda eyleminin bir bilançosu yapılarak hesap verildi. Bu cümleden olarak, seçim kampanyaları sırasında, bir günde, en önemli problemlerin açıklanması için 10 miting ve 80'den fazla toplantı yapıldı, toplam tirajı milyonları bulan plâkatlar, belgiler ve manifestolar yayımlandı. PKP merkez organı «Avante» gazetesi, 1976'nın ilk dokuz ayında ortalama 99.871 tirajla çıktı. 25 Nisan 1974'den sonraki yayım eyleminin karakteristik çizgisi olarak, toplam tirajı 2 milyon 174 bin 430'a varan 139 kitap ve broşür yayımlandı (her kitap veya broşür ortalama 15 bin 643 adet).

VIII. Kongre, demokratik kurallara titizlikle uyularak yapılan çok gergin hazırlık çalışmalarının son halkası oldu. Merkez Komitesi tarafından hazır-

(2) Komünist Gençlik Birliği ve Komünist Üniversiteliler Birliği. Not, red.

lanan tezler, Kongreden bir ay önce bütün örgüt halkalarında görüşülmeye sunuldu, MK eylem raporu bir hafta önce dağıtıldı. Parti üyelerinden 50 bin kadarının katılımıyla 2.300'den fazla olağanüstü toplantı yapıldı ve bu toplantılarda tezler görüşülerek, kongre delegeleri seçildi. Yapılan görüşmeler sonucunda örgütler ve tek tek üyeler tarafından tezlere ilişkin olarak ileri sürülen 3.149 kaydın 1.386'sı kongrece kabul edilen «Politik karar»da dikkate alındı.

PKP VIII. Kongresi, Portekiz'de devrimci sürecin gelişmesini çözümlledi ve sosyalizme açık demokratik toplum kuruluşuna ilişkin ödevleri belirledi.

Kongre yeni MK'ni seçti. MK yeni bileşimi, önceki MK'nin bütün 36 üye ve aday üyesinden başka, 54 yeni üyeden oluşuyor. Merkez Komitesinin yeni bileşiminde 44 işçi ve 22 hizmetli üye bulunuyor. Üyelerden 24'ü 30 yaşın altındadır.

Kongreye delegelerden başka büyük bir konuklar grubu da geldi. Her oturuma 4-6 bin çağrılı katıldı. Konuk olarak 40 bin kadar parti üyesi ve sempatisinin oturumları izlemeleri de sağlandı. Kongremize, keza, 63 yabancı heyet, ayrıca Portekiz politik partilerinden (Sosyalist Partisi'nden, İntersendikal'den, sendika birliklerinden, küçük ve orta üreticiler örgütlerinden vb.) birçok delege katıldılar.

VIII. Kongre, PKP'nin derin enternasyonal ve ulusal politikasının açık bir gösterisi oldu. Bizler, bütün ülkeler işçi sınıfının çıkarlarının aynı olduğunu açıkış noktası yaparak, işçi partilerinin enternasyonal ve ulusal ödevlerinin ayrılmaz bir bütün oluşturduğu kanısındayız. Proletarya enternasyonalizmi, kendi halkının, kendi ülkesinin çıkarlarını savunmaya kapalı değildir, bu savunmayı kesinlikle gerektirmektedir. PKP'nin kesin enternasyonalist görüş ve tutumu, üyelerinin enternasyonal duyguları VIII. Kongrenin karakteristik bir çizgisi olarak belirdi. Bu görüş ve tutum, kardeş partiler ve devrimci ulusal-kurtuluş hareketleri heyetlerine içtenlik ve hararetle kucak açılmasında da kendini gösterdi.

Kongrenin kapanış günü, Lizbon'da, onbinlerce kişinin katılımıyla yapılan büyük miting bütün dikkatleri üzerinde topladı. Mitingde, PKP'nin, SBKP'nin, Viyetnam'ın, FRELIMO'nun ve MPLA'nın sesleri yankılandı. Sovyetler Birliği'yle ve Portekiz sömürgeciliği boyunduruğunu kırıp atan halklarla kardeşçe sarsılmaz dostluk, karşılıklı destek ve dayanışma PKP'nin ardıcıl enternasyonal politikasının parlak bir sembolüydü. VIII. Kongre, Portekiz komünistlerinin halka ve anayurda bağlılıklarını da olanca gücüyle gösterdi.

Kongrece belirlenen ana hedef, emekçilerin çıkarlarını gözetme, demokratik düzenin güçlenmesini sağlama, yabancı müdahalesine karşı savaşım yürütme, özgür, demokratik ve bağımsız bir ülke olarak Portekiz'in çıkarlarını savunmadır. Portekiz demokrasisinin güçlenmesi, devrimci

kazanımları sağlamlaştırmasının ve bağımsız ulusal politikanın ayrılmaz bir parçasıdır. Demokrasi, sosyalizm ve ulusal bağımsızlık birbirinden ayrılmaz kavram ve hedeflerdir.

Ülkemizin politik ve ekonomik durumu son derece karmaşıktır. Birçok kanıt, devrimin yeniden tehlikede olduğunu gösteriyor. PKP VIII. Kongresi bu tehlikeye işaret etmiş ve buna karşı savaşım yollarını göstermiş bulunuyor.

PKP, işçi sınıfı ve emekçi yığınları tarafından dört elle destekleniyor. Uyguladığı politika Portekiz halkı arasında gitgide daha derin yankılar uyandırıyor. Partimiz, iç ve dış düşmanlara karşı çetin bir savaşım yürüterek, nice güçlük ve engeli yenerek, bütün varlığıyla kendini halkın ve ülkenin çıkarlarına hizmet etmeye adanarak devrimsel süreçte gerçeğin partisi olarak, ümidin ve geleceğin partisi olarak kökleşiyor.

Portekiz komünistleri, kendilerine bağlanan ümitleri boşa çıkarmamak için çabayı esirgemiyeceklerdir.

Büyük ve gerçek ümitler zamanı

Maxs Reimann

Alman Komünist Partisi Yönetim Kurulu

Prezidyumu üyesi

Sosyalizm, bir fikir, bir ütopya, insan mutluluğuna yönelik bir özlem olarak yüzyıllardır varlığını sürdürüyor. Dünyanın bilimsellikle öngörülen yarını olarak sosyalizmin biyografisi çok daha kısadır: Ancak bundan 128 yıl önce «Komünist Partisi Manifesti» sosyalizmin tarih sahnesine çıkmasını bir objektif gereklik olarak saptamış bulunuyor. Gerçeklik olarak, yaşıyan, gelişen ve yeni yeni mevziler kazanan toplum düzeni olarak sosyalizm, tarihin boyutlarını dikkate alarak söylemek gerekirse, henüz çok gençtir. Bu yıl, Sovyetler Birliği halkları ve tüm insanlık, ilk sosyalist devrimin utkuya ulaşmasının ve dünyanın ilk sosyalist devletinin kurulmasının 60. yıldönümünü kutlayacaklardır. Şu da var ki, bugün bütün dünyada milyonlarca insanın özlem ve ümitleri de bilimsel ve reel sosyalizmle bağlıdır.

Niçin? Her şeyden önce komünistlerin ve 1917 Ekim'inde üstün gelenlerin ve ulaşılani geliştirmekte olanların, aynı zamanda 1917 Ekim'inden sonra kendi ülkelerinde emekçileri iktidara getiren ve sosyalizm kuruluşunu örgütleyenlerin, bir yandan da günümüzde kapitalist sömürü ve ezgize karşı savaşımı sürdürmekte olanların hedef, istek ve pratik uğraşlarının insancıl özlüğü yıllar geçtikçe gitgide daha çok ön plâna çıktığı ve en geniş yığınlarca daha açık olarak anlaşıldığı için.

Oktobr Devrimi'nin iki tarihsel safha arasında ayırım çizgisi olarak emperyalizmin ortadan kaldırılması ve sosyalizmin kökleştirilmesi sürecine sahne olan yeni tarihsel dönemin başlangıcı olarak taşıdığı önem hakkında çok şeyler yazıldı. Marksist-Leninistler, tamamen haklı olarak, Büyük Oktobr Sosyalist Devrimi'nin eski çarlık Rusyası işçi sınıfıyla tüm emekçilerinin devrimi olduktan başka, aynı zamanda uluslararası proletaryanın en büyük kazanımı, proletarya enternasyonalizmi fikirlerinin utkusu olduğunu söylüyorlar. Biz, proletarya enternasyonalizmine, çeşitli memleketlerde işçi sınıfının ve aynı zamanda belirli bir amaçla, yani toplumun sosyalist temeller üzerinde yeniden kurulması amacıyla bu sınıfın görüş ve tutumunu kesinlikle benimseyenlerin dayanışması ve sıkı güçbirliği gözüyle bakıyoruz. Biz, daha önce olduğu gibi, şimdi de, bu enternasyonalizmi, geniş halk yığınlarının barış, güvenlik, sosyal ilerleme savaşımı gibi genel demokratik karakterli hedefler, yani Avrupa Komünist ve İşçi Partilerinin Berlin Konferansında özellikle görüşme konusu yaptıkları sorunlar adına uluslararası dayanışmasından ayırdediyoruz.

Oktobr Devrimi, bilimsel sosyalizm kurucularının öngörülerinin pratikte gerçekleşmesi, enternasyonal işçi sınıfının ortak idealini hayata geçirmenin ilk büyük adımı oldu; âdeta işçilerin dünya çapında birleşmeleri amacının gerçekliğini, enternasyonalizmin anlamını doğruladı. Oktobr Devrimi, devrimci sürecin bütün daha öte gelişmesine damgasını vurdu; bu süreçte komünistlerin tarihsel iyimserliğini artırma olarak tanımladığım yeni bir nitelik kazandı. Öte yandan, Oktobr Devrimi, hümanizm, iyilik ve hakçılık fikirlerine dayalı bir toplum düzeni düşleyen geçmişin bütün düşüncülerinin en cesur özlem ve emellerinin gerçek simgesi oldu. Bundan ötürü geniş halk tabakalarının, yeryüzünün bütün ilerici ve dürüst insanların uluslararası desteğini kazandı.

Ben, bu yazıda, sosyalizmin hümanizmi, Oktobr fikirlerinin derin insan-severliği üzerinde bazı düşüncelerimi ortaya koymak istiyorum.

Ben, bilindiği gibi, Birinci Dünya Savaşını, Almanya'da sonu getirilemeyen 1918 Devrimi'ni, Weimar Cumhuriyeti'ni, faşizmi ve İkinci Dünya Savaşını, Hitler faşizminin anti-hitler koalisyonu güçleri tarafından ezilmesini, bu koalisyon tarafından imzalanan Potsdam Anlaşması'na karşın Federal Almanya Cumhuriyetinde tekeli sermayenin canlandırılmasını, Batı Alman topraklarındaki Alman emperyalizmi tarafından ve Amerikan emperyalizminin yardımıyla Almanya'nın bölünmesini, sosyalist Demokratik Almanya Cumhuriyeti'nin doğmasını yaşıyan kuşaktanım. Benim de mensup olduğum Alman devrimcileri kuşağı Karl Liebknecht ve Rosa Lüksemburg'la birlikte, 1917 Ekim'inde, daha ilk saatlerde, Rus işçi ve köylülerinin utkusunu alkışladı. Biz kendi kendimizi ve yerimizi alan kuşağı, bir komünistin Sovyetler Birliği konusundaki tutumunun gerçek devrimciliğinin ölçütü olduğunu belirten Ernst Thälmann'ın vasiyeti ruhunda eğittik. FAC'de, bugün V. İ. Lenin'in ülkesi ve diğer sosyalist topluluk ülkeleriyle dayanışma halinde bulunan komünistler, Bolşeviklerin yönetimi altında dünyada ilk olarak sosyalist toplum kuruluşuna girişen Sovyetler Birliği'nin daima bütün halkların temel çıkarlarının ifadesi, bu ülkenin şimdi de emperyalizme karşı savaşımın ana gücü, barış, güvenlik ve toplumsal ilerlemenin en önemli güvencesi olduğuna inanıyorlar. Biz, halen kapitalist toplum düzeninin üstüste yığılmış ve kördüğüm olmuş çeşitli güçlükler içinde bunaldığı memleketimizde de sosyalizm fikirlerinin üstün gelmesi için çalışıyoruz.

Kapitalizmin genel bunalımı ve bu bunalımın keskinleşmesi FAC'yi de bağışlamadı. Her şeyden önce askersel-sanayi kompleksi ve uluslararası tekelci çıkarına sürdürülen silâhlanma yarışı politikası, memlekette sosyal çelişkileri ortadan kaldırmak şöyle dursun, daha da sertleştiriyor. Ve 1977 yılında da ülkemizde öncelikle gençleri etkileyen işsizliğin hissedilir derecede azaltılamayacağı daha şimdiden görülüyor. Bugün mesleksi eğitim sisteminde yaklaşık olarak 300 bin yer noksandır. Tüm öğrenim sis-

teminde çelişkiler keskinleşiyor. İlkokullarda derslikler tıklım tıklım dolu olduğu halde, bir yandan işsiz öğretmen sayısı da artıyor. Tekelci sermaye güçlerinin sendikalara hücumları, nice mesleklerin artık komünistlerin de ötesinde yasaklanması sözkonusu bunalımın yansımasıdır. Devlet, eyaletler ve belediyeler düzeyinde yolsuzluk olaylarının sıklaşması, adi suçların ve zorbalığın alıp yürümesi, döviz ve enerji problemleri, çevrenin korunması gibi çözümsüz problemler de bunalıma tanıklık ediyor.

Kapitalizm, benim memleketim FAC de içinde, tek tek kapitalist ülkeler yaşam düzeyi bakımından ne kadar yüksek göstergelere ulaşırlarsa ulaşırsınlar, özlüğü nedeniyle politik ve ekonomik eşitsizliği, yoksulluğu, kıyıcılığı, bunalımları, emekçilerin yarın güvensizliğini giderme yeteneğinden yoksundur.

Bütün bu çözülmemiş problemlerin ağırlığını hisseden yalnız FAC değildir. Bu problemler emperyalist dünyanın baş devleti olan ABD'de çok daha sertleşmiş durumdadır. Örneğin, J. Carter gibi bir kapitalist lider, henüz ABD başkanlığına seçilmeden önce, geçen yaz, ülkesinin sosyal çelişkileri konusunda şunları söylemiş bulunuyor: «Kararları alan, hatalarından ötürü hiç de sorumlu tutulmayan ve haksızlıkların acısını çekmeyen politik ve ekonomik kaymak tabakasının ezgisi yüzünden nice yurttaşlarımız acı çekiyorlar. Memlekette işsizlik kol gezip dururken, bu seçkinlerin temsilcileri hiç de iş arayanlar kuyruklarına girmiyorlar ... Bunlar hiç bir zaman yiyeceksiz ve giyeceksiz kalmıyor, bir çatıdan yoksunluğun ne demek olduğunu bilmiyorlar ... Vergi sistemi ve yapılışı hakça değildir ve ancak seçkinlerin gereksinmelerini giderecek şekilde kurulmuş bulunmaktadır ...» (1)

Kapitalist dünya, silâhlanma için, yığınla insan kırımına yarayacak yeni yeni yoketme araçlarını bulmak ve üretmek için yüzlerce milyar doları, markı, sterlini, frankı vb. harcayabilecek kadar zengindir; amma işsizliği azaltacak, sağlık, kültür, sosyal yardım, okul ve konut yapımıyla ilgili devlet kredilerini çoğaltacak kadar insancıl olmaya bir türlü yanaşamaz. Ancak iç ve dış politikası «her şey insan adına ve insanın iyiliği için» kısa formülüyle belirlenen sosyalizm, insanlara, en çok gereksindikleri şeyi, yani emeği, sağlığı, eğitimi, sosyal güvenliği, politik hak ve özgürlükleri, barışı ve güvenliği sağlamaktadır.

Rusya'da, Bolşevikler, bundan altmış yıl önce «Bütün iktidar sovyetlere!», «İşletmeler ve fabrikalar işçilere!», «Toprak köylülere!» ve «Halklara barış!» belgilerini ileri sürerek tarihin tanıdığı toplumsal sistemlerin en insancılını, yani sömürü, bunalımlar, işsizlik, mülk eşitsizliği, ulusal, ırksal, siyasal eşitsizlik, savaş psikozu nedir bilmeyen, yarın korkusu nedir bilmeyen sistemi kurmaya başladılar. Bu sistem dünya sosyalist sistemi, durmaksızın güç topluyor, sağlamlaşıyor ve yeni yeni mevziler kazanıyor.

(1) «İnternasional Herald Tribune», Juli 19, 1976.

SBKP XXV. Kongresinde ve çoğu sosyalist ülkelerin iktidardaki komünist ve işçi partilerinin kongrelerinde belirtildiği gibi, sosyalizm ve komünizm kuruluşu başarıyla devam ediyor. Sosyalist devletler ailesi geçen yıl da büyümeye ve sağlamlaşmaya devam etti. Viyetnam'ın birleştirilmesi tamamlandı ve ülke sosyalist cumhuriyet olarak ilân edildi. Laos'ta, yurtsever güçler üstün geldikten ve memleketin yönetim dümenine Marksist-Leninist Devrimci Halk Partisi geçtikten sonra, iktidarı ellerine almış olan emekçiler derhal yeni hayatı kurmaya başladılar.

Ulusal kurtuluş hareketi yeni utkular kazandı. Demokratik Kamboçya'nın önünde bağımsız gelişme yolu açıldı. Angola yurtseverleri emperyalist müdahaleyi ve iç gericiiliği bozguna uğrattılar.

Marks, Engels ve Lenin'in fikirlerinin etkisi bütün dünyada artıyor. Birçok kapitalist ülkede komünist partileri, bilindiği üzere, büyük başarılarla ulaşıyorlar. Bu cümleden olarak, safalarını genişlettiler, dayandıkları yığınsal tabanı sağlamlaştırdılar, ülkelerinin politik yaşamında saygınlıklarını artırdılar. FAC de içinde olmak üzere, kapitalist ülkelerde yığınlar ve özellikle gençlik arasında sosyalizme ilgi ve sempati büyüyor. Bu olgu, artık büyük sermaye partileri propagandacılarının hesaba katmadan edemeyecekleri kadar büyük ölçüler almış bulunuyor. Bu propagandacılar, sosyalizm ve barış fikirlerinin günden güne büyüyen etkisine set çekebilmek, tekellerin çıkarlarına hizmet eden silâhlanma politikasını haklı gösterebilmek çabasıyla, gerginliğin azaltılmasına karşı hücumlarını şiddetlendiriyor, sosyalist devletlerin «askersel tehdit»inin arttığı yolunda tutarsız savlar ileri sürüyor, DAC'ye saldırılarda bulunuyor, emperyalist toplum etrafında bir demokrasi halesi yaratmaya ve bir yanda da sosyalist toplum düzenini karalamaya çalışıyorlar (özellikle HDB ve HSB'nin son Bundestag seçimlerinde ileri sürdükleri «özgürlük veya sosyalizm» biçimindeki demagojik belgi bunu gösteriyor).

Bunun yanı sıra, aynı propagandacılar, yığınları, «hür dünyanın çıkarlarını savunma», «özgürlük», «demokrasi», batı «uygarlığı» vb. adına (bütün bu yaldızlı sözler sadece tekelci sermayenin doymak bilmez çıkarlarını gözlerden saklama paranasıdır), artık «kemerleri sıkma»ya, «tüketimi azaltma»ya, ücretlerinin artırılması için, ev kiralılarının artırılmasına karşı, yeni ve ucuz evler yapılması, okullarda öğretimin ve kentlerde taşıt hizmetlerinin iyileştirilmesi uğrunda, sosyal kazanımları savunma ve genişletme, demokratik hak ve özgürlükler, sosyal ilerleme uğrunda savaşımdan vazgeçmeye çağırıyorlar.

Ne var ki, bu gibi çağrılar gitgide daha az yankı buluyor. Ve gitgide daha çok insan, bundan yüz küsur yıl önce Heinrich Heine'nin kendi zamanının demagogları hakkında yaptığı tanımlamanın bu çağrılarının sahiplerine çok yakıştığını anlıyorlar. Heine şöyle diyor:

Ezgileri de, sözleri de biliyorum,
sahiplerini de tanıyorum gayet iyi:
herkese salık verirler su içmeyi
ötede şarap içerler gizlice kendileri. (2)

İnsanlık tarihinde ilk defa olarak, insan hak ve özgürlüklerini ilân eden ve bununla da kalmayıp, hak ve özgürlüklerin gerçekleştirilmesi için güvenilir koşullar yaratan, halklara barış ve güvenlik getiren reel sosyalizmin gelişmesi, bu örnek, gitgide daha büyük bir çekim gücü kazanıyor.

«Barış» sözcüğü sosyalizmin bayrağına daha yeni toplumun doğduğu ilk günden itibaren yazılmıştır, ve bu olay Oktobr fikirlerinin özündeki hümanizmi alabildiğine güçlendirmektedir. Toplumsal düzenleri ayrı devletlerin barış içinde yanyana yaşamaları prensipleri, esas itibarıyla, V. İ. Lenin'in Sovyetlerin İkinci Kongresi önündeki konuşmasında ve «Barış Buyrultusu»nda formüle edilmiş bulunuyordu. O zamandan beri, sosyalizmin politikası sürekli olarak bu prensiplere göre belirlendi. Ve bu politika her zaman hedefine ulaşmamışsa, bunun sorumlusu Oktobr ülkesi olamazdı.

Daha 1933 yılı Aralık ayında Almanya'da faşizm iktidara geldiği zaman, SBKP (bolşevikler) Merkez Komitesinin saldırıdan korunmak üzere bir kolektif güvenlik sistemi yaratılması konusunda birçok devletlere öneride bulunmayı kararlaştırdığını gayet iyi hatırlıyorum. Eğer o zaman böyle bir sistem yaratılmış olsaydı, halklar, İkinci Dünya Savaşının sebep olduğu çok büyük acılardan ve felâketlerden sakınabilirlerdi. Öneri emperyalist devletlerin anti-sovyetik tutumları yüzünden gerçekleştirilemedi. O zamanlar, sosyalizm ve barış güçleri, halkların yaşamsal çıkarlarını gözetten bir politikanın hayata geçirilmesine yetecek kadar güçlü değildi. Şimdi durum başkadır.

Bugün, sosyalizm, uluslararası komünist ve işçi hareketi, bütün ilerici, anti-emperyalist güçler hareketi, tekcephe halinde hareket ettikleri takdirde, emperyalizme barışı dayatmaya yeterli bir güce sahip bulunuyorlar. Partimizin temsilcisi olarak katıldığım SBKP XXV. Kongresinde L. İ. Brejnev'in «... sürekli ve sağlam barış Avrupa'da bütün halkların doğal yaşam biçimi olmalıdır» (3) dediğini duyduğum zaman, aklıma kendiliğinden K. Marks'ın şu konuşması geldi: «İşçi sınıfı, tarih sahnesine artık başı eğik bir icracı olarak değil, kendi sorumluluğunun bilincine varan bağımsız bir güç olarak, sözümona efendilerinin savaş diye çığlıklar kopardıkları yerde barışı dayatabilecek bir güç olarak çıkıyor.» (4) O zaman bütün dünyada büsbütün kapitalizm hüküm sürüyor; diğer halkları sömürme

(2) Heinrich Heine, Werke und Briefe in zehn Bänden, Bd. 1, Berlin 1961, S. 436.

(3) SBKP XXV. Kongresi belgeleri, 1976, s. 19–20.

(4) K. Marks, F. Engels, Eserler, c. 16, s. 372–373.

olanağı elde edebilmek üzere, *kazançlar peşinde*, yeni pazarlar ve etki alanları peşinde koşarak kendi ülkelerinin halklarını savaşılar sürüklüyordu. Ama o koşullarda bile, F. Engels, «Avrupa silâhsızlanabilir mi?» başlıklı yazısında azgınca silâhlanma yarışına karşı çıkarken, «silâhsızlanmanın ve bununla da barışı güven altına almanın mümkün olduğu»na ⁽⁵⁾ inanıyordu. Kökten değişmiş olan *günümüz dünyasında*, bu sorunun çözümüne çok daha büyük bir iyimserlikle bakılabilir.

Bugün, SSCB'nin, diğer sosyalist ülkelerin ve bütün barışsever güçlerin aktif eylemleri sayesinde, bir nükleer savaş tehlikesi artık azalmış, barış daha sağlam ve daha sürekli bir nitelik almış bulunuyor. Bu cümleden olarak, her üç alanda nükleer silâh denemelerine son verilmesi, bu silâhın yayılmasının önlenmesi, SSCB ve ABD'de stratejik silâhların sınırlandırılması, uzayda, denizlerin ve okyanusların dibinde nükleer silâh depolamaktan vazgeçilmesi, bakteriyolojik silâhın yasaklanması ve yok edilmesi gibi sorunlarla ilgili olarak önemli uluslararası anlaşma ve antlaşmalar imzalandı. Bu başarılar, silâhsızlanma savaşının «komünistlerin hayalciliği» değil, bütünü gerçekçi bir dava olduğunu gösteriyor. Ne var ki, ulaşılan başarıları kökleştirmek ve geliştirmek gerekiyor. Bu epeyce zor ve ertelenmeye gelmez bir sorundur. Zira sosyalizm ve barış güçlerinin başarıları emperyalizmin kampındakiileri sinirlendiriyor ve giderek öfkeliendiriyor. Değişen koşullara kendini uyarlamak, barış içinde yanyana yaşamaya prensipini kabullenmek zorunda kalan emperyalizm, gerici özlüğü dolayısıyla, insanlığın parlak ümitlerine kara bir gölge düşürmeye devam ediyor. Emperyalizmin saldırganlık eğilimi, yeni biçim ve yöntemlerle olsa da, eskisi gibi devam ediyor.

Bunu kantılayacak pek çok örnek vardır: Güney Afrika'da ve Lübnan'da dökülen kan, kapitalist devletlerin kışkırtması ve desteğiyle Rodezya ırkçılarının Mozambik'e yönelik korsanca saldırıları, sosyalist ülkeler yolcu uçaklarına bomba koymalar vb. saldırgan çevreler, sınıf kavgalarında uğradıkları yenilgilere, sömürgelerin ellerinden çıkmasına, yeni yeni ülkelerin kapitalist sistemden ayrılmasına, komünist partilerinin etkisinin büyümesine, silâhlanma yarışını artırarak, askersel üsler kurarak, savaş psikozunu körükleyerek karşılık vermeye çalışıyorlar. Bu çevreler «kuvvet pozisyonu» stratejisini hortlatmaya, diğer ülkeleri ve halkları sürekli bir gerilim içinde tutmaya can atıyorlar.

Benî, bir FAC komünisti sıfatıyla, ABD'de itkidardan uzaklaşmakta olan Cumhuriyetçi Parti yönetiminin son adımlarından biri olarak, Batı Avrupa'daki savaş uçakları sayısını 1977'de bir hayli artırmayı kararlaştırmış olması ve böylece birçok ülkede ABD askersel personeli kontenjanının genişletilmesine de yol açması elbette endişeye düşürüyor. Söylendiğine göre, FAC topraklarındaki ABD üslerinde ilk defa olarak «F-15 Eage» tipi

(5) K. Marks, F. Engels, Eserler, c. 22, s. 387.

yeni av uçakları hizmete girecektir. Pentagon, bu olayı diline dolayarak, ABD'nin bu adımı sayesinde, NATO'nun Varşova Paktı'na kıyasla ⁽⁶⁾ «daha üstün olanaklar»a kavuşacağını savlıyor ve böylece içten içe sosyalist topluluk ülkelerini korkutmaya kalkışıyor. Fakat bu davranışın tutarsızlığını kapitalist dünyanın gerçekçi düşünebilen temsilcileri apaçık görüyorlar. Kendine yol açmakta olan gerçekçi düşünüş ve duruma daha ayık gözle bakış yeryüzünde güçler dengesindeki objektif değişmeden ileri geliyor. Çoğu emperyalist ülkelerde ekonomik durumun gitgide kötüleşmekte olması da buna bir yere kadar yardım ediyor.

V. İ. Lenin'in barış çağrısı, vaktiyle, Birinci Dünya Savaşı'na katılan bir er olarak benim üzerimde belirleyici bir etki yapmıştı. Bu çağrı, gerek Alman askerlerinin, gerekse karşıımızda mevzilenen Fransız askerlerinin özlem ve emellerine aynı derecede uygun düşüyordu.

Lenin silâhsızlanmaya «sosyalizmin ideali» adını verdi. Bugün, bizler, Lenin'in ülkesi tarafından ilân edilen ve tüm insanların ümitlerine uygun düşen çağrının, yani silâhları ve silâhlanmayı azaltma çağrısının; bu alanda SBKP XXV. Kongresi'nin kabul ettiği daha öte barış savaşımı programında önerilen tedbirlerin; SSCB'nin ve diğer sosyalist ülkelerin somut girişimlerinin; Avrupa Komünist ve İşçi Partilerinin Berlin Konferansı Sonuç Belgesinde belirledikleri barış ve silâhsızlanma savaşımı yollarının, vaktiyle ortaya atılan barış içinde yanyana yaşama şiarı gibi büyük bir çekim gücü kazanmaları, uluslararası yaşamda bir gerçeklik haline gelmeleri için elimizden geleni yapmalıyız.

Alman Komünist Partisi'nin bu konudaki tutumu açıktır. AKP, Federal Cumhuriyetin diğer demokratik ve barışsever güçleriyle birlikte, devlet-tek el sermayesinin, FAC halkının çıkarlarına, Avrupa'da ve bütün dünyada barış davasına düşman nitelikli politikasına karşı savaşımı yürütüyor. AKP Bonn Kongresi şunları belirtti: «Uluslararası alandaki olayların bütün seyri, biz komünistlerin çoktandır açıklamaya çalışarak uyarılarda bulunduğumuz şu gerçeği doğruluyor: FAC'nin ulusal çıkarlarına ve barış davasına hizmeti görev edinen politika, zamanımızın ana eğilimleri dikkate alınmadan uygulanamaz. Ülkemizin ulusal çıkarları, halkımızın barışsever eğilimleri, uluslararası yumuşama politikasını sürdürme davasına FAC'nin de aktif olarak katılmasını gerektiriyor. Bu çıkarlar ve eğilimler, yeni-sömürgecilik ruhunda her çeşit eylemden, AET ve NATO ile tekyanlı ilişkilerden sakınılmasını, aynı zamanda nükleer silâhla donatılmış bir «Avrupa savunu birliği» meydana getirme yönündeki bütün denemelerden vazgeçilmesini gerektiriyor. FAC'nin ulusal çıkarları, halkımızın barışsever eğilimleri, her şeyden önce, Sovyetler Birliği'yle, DAC'yle, uluslararası gelişmenin ana doğrultusunu gitgide daha büyük ölçüde belirleyen tüm sosyalist topluluk devletleriyle ilişkilerin daha fazla iyileştirilmesini gerektiriyor.» AKP, si-

⁽⁶⁾ «International Herald Tribune», October 28, 1976.

lâhları sınırlandırma ve silâhsızlanma davasına Federal Cumhuriyetin yapıcı bir katkıda bulunması gerektiği kanısındadır. Bizler, başlangıç olarak, askersel harcamaların % 15 oranında azaltılmasını önererek, bu sorunun çözümüne götürecek gerçekçi yolu göstermiş bulunuyoruz. Ne var ki, silâhsızlanma savaşımı hâlâ gerginliğini koruyor. Yalnız tekeli gruplar ve askersel-sanayi kompleksi temsilcileri değil, aynı zamanda bazı sosyal-demokrat politikacılar (Savunma Bakanı Leber gibi) askersel harcamaların çoğaltılması, FAC'nin NATO'yla daha sıkı bağlanması, Batı Alman parlamentosunda gerici şovenizm ruhunun korunması için ellerinden geleni yapıyorlar.

Bizim bu politikaya karşı yürüttüğümüz savaşımı sıradan sosyal demokratların birçoğu ve sendika üyeleri destekliyorlar. Bunlar, silâhsızlanma alanında atılan her adımın uluslararası gerilimi azaltmaya ve güvenliğı artırmaya yönelik olduğunu, ertelemeye gelmez sosyal problemlerin çözümü için bir hayli ödenek ayrılmasına olanak verdiğini biliyorlar.

AKP, Varşova Antlaşması'na üye devletlerin, Helsinki Konferansı Sonuç Belgesi'ni imzalamış olan bütün ülkelere hitaben yayımladıkları çağırını, yani birbirlerine karşı nükleer silâh kullanmakta birinci olmamayı yükümlenmeleri çağırısını hararetle alkışlıyor. Bu girişim, bütün Avrupa halklarının ulusal çıkarlarına uygundur. Özellikle, topraklarında halkın yaşam ve güvenliğini tehdit edici nükleer silâh depoları bulunan FAC için büyük bir önemi vardır. Biz, Federal Cumhuriyet hükümetini bu öneriyi desteklemeye, topraklarımızı nükleer silâh deposuna çevirmekten vazgeçmeye, uluslararası yumuşamanın ve silâhsızlanmanın ilerlemesine elverişli yapıcı bir politika gütmeye çağırıyoruz.

Biz, silâhsızlanma savaşımını, halkımıza karşı bir ödev olarak, bütün dünya komünistlerinin, ilerici ve demokratik güçlerinin, barış, güvenlik ve sosyal ilerleme uğrunda ortak savaşımına enternasyonal bir katkı olarak değerlendiriyoruz. Kaldı ki, sosyalizm tarafından ileri sürülen yumuşama, silâhsızlanma ve barış içinde bir arada yaşama belgilerinin insancıl içeriğı, K. Marks, F. Engels ve V. İ. Lenin tarafından keşfedilen ve uygulamada doğrulanan evrim gelişmesi genel yasallıklarıyla hiç de çelişmiyor. Yumuşama ve barış içinde yanyana yaşama, devletler arasındaki ilişkilerle ilgili olup toprak bütünlüğü statükosunu doğruluyor, insanlığın varlığını tehdit eden askersel çatışmalar tehlikesini yoketme amacını ortaya koyuyor. Ama ne yumuşama, ne de barış içinde yanyana yaşama varolan sosyal statükoyu onaylama anlamına gelmiyor. Sınıf savaşımı, sosyal ve ulusal kurtuluş uğrunda, ezgiciliğe karşı yürütülen savaşım, her ülkede emekçilerin ve sömürülenlerin geri alınamaz bir hakkıdır. Bu savaşımın uluslararası sermayenin yenilebilmesi için, V. İ. Lenin'in öğütlediğı gibi, içi-lerin uluslararası bağlaşması, uluslararası kardeşliğı gereklidir. Bu nedenle, barış uğrunda savaşımın çok geniş bir demokratik temel üzerin-

de yapılan enternasyonal işbirliği de, komünistlerin proletarya enternasyonalizminin yerini almıyor. Bizce, bu enternasyonalizm, yalnız yumuşama, silâhsızlanma ve barış içinde yanyana yaşama fikirlerini gerçekleştirmeye savaşımlarının temelinde değil, aynı zamanda insanlığın özgürlük ve mutluluğu uğrındaki tüm anti-emperyalist, anti-monopolist ve anti-kapitalist savaşımlarının temelinde yatan en önemli objektif etkidir. AKP, bu savaşımla dayanışmayı, kendisi için enternasyonal ödev sayıyordu ve sayıyor.

Komünistlerin, yeni yıla, 1977'ye iyi planlarla, açık hedeflerle, barış, güvenlik ve sosyal ilerleme savaşımında somut aktif eylemleri öngören ve geniş halk yığınlarının desteklenen programlarla girmekte olduklarını söylersem, haksız olmayacağımı sanıyorum. Geleceğin tarihçileri günümüze büyük ümitler dönemi adını verebileceklerdir. İnsanlığın yaşamında, savaştan barışa doğru, uluslararası gerginlikten yumuşamaya ve barış içinde yanyana yaşamaya doğru kesin bir dönüm oluşuyor. Yeryüzünde sosyalizm yararına güçler dengesi değişiminin gitgide ilerlemesi, işçi ve ulusal kurtuluş hareketinin gelişmesi, emperyalist devletleri kendi iradelerini halklara dayatma yeteneğinden yoksun etti. Daha yirmi-otuz yıl öncesine kadar emperyalizmin yeryüzü nüfusunun dörtte üçünü boyundurığa vurduğu sömürgecilik zincirlerinin son halkaları kopuyor. Ülkeler ve halklar arasında gitgide daha derin ekonomik ve kültürel işbirliği perspektifleri, açıklıkla, yoksullukla, salgın hastalıklarla savaşıma, çevre kirlenmesini önleme savaşımına vb. ilişkin tümel plânları hayata geçirme olanakları gerçeklik kazanıyor.

Beni, artık yirmi-otuz yıldır devrimci işçi hareketi saflarında çalışan bir savaşçı olarak, yurdumda da, bütün dünyada da, sosyalizm, özgürlük ve barış fikirlerinin gitgide daha çok yaygınlaşması ve kendine yol açması büyük ölçüde sevindiriyor. Bugün yüz milyonlarca insan barışa, güvenliğe, özgürlüğe, demokrasiye, çocuklarının ve torunlarının mutlu geleceğine ilişkin ümitlerini, işte artık devlet düzeni olarak altmış yıldan beri varolan ve gelişen reel sosyalizme, savaşımın amacı, yarınlara simgesi olan sosyalizme bağlıyor. Bu milyonlar için, Ekim Devrimi ile sosyalizm ayrılmaz kavramlardır. Ve genellikle, bugün SSCB olmadan bir sosyalizm, SBKP olmadan bir komünist hareketi düşünmek olanaksızdır. Milyonlarca emekçinin kalplerinde, aynı zamanda çağdaş uluslararası politikada, bu kavramlar artık altmış yıla yakın bir zamandır birbirinden ayrılmaz iki öğedir. Ve aralarındaki bağlantı durmadan güçlenmektedir.

Sınıfın partisi, halkın partisi

Nikolay Petroviçev

SBKP Merkez Komitesi aday üyesi, SBKP MK'ne bağlı Parti-Örgüt İşleri Şubesi yönetmen yardımcısı

Yığınsal parti kuruluşu teorik ve pratik problemleri, her zaman olduğu gibi, komünist hareketinin büyümesi koşullarında da, devrimci partiye ilişkin Marksist-Leninist öğretinin başlıca problemlerinden bazılarını oluşturuyor. Bu problemlerin daha derinlemesine incelenmesi deneyinin çok yararlı ve gerekli olduğunda kimsenin kuşkusuna olmasa gerektir. ⁽¹⁾ Bizce, SBKP'nin deneyini çıkış noktası yaparak, olanca dikkati yığınsal partinin sınıfsal niteliği sorunu üzerinde, partinin sosyal bileşiminin oluşması prensipleri ve yığınları etkileme metotları üzerinde yoğunlaştırmak gayet önemlidir.

Bilindiği üzere, bilimsel komünizmin kurucuları, proletaryanın üstün gelmesi için, bambaşka bir partinin, bütün diğerlerinden ayrılmı ve sınıfsal parti olduğu bilincinde bir partinin gerekli olduğu görüşündeydiler. Özellikle F. Engels, gerçek demokratik partinin ancak işçi partisi olabileceğini, diğer sınıfların uyanık kişilerinin bu partiyle birlik olabileceklerini ve giderek içtenliklerini kanıtladıktan sonra bu partiyi parlâmentoda temsil de edebileceklerini belirtiyordu. «Açıkça belirgin proletarya karakteri olmadıkça, hiç bir demokratik parti . . . gerçek başarıya ulaşamayacaktır. Vazgeçin bundan, hem halktan uzak bir gruptan, bir tarikatten, bir aldatmacadan başka bir şey elde edemeyeceksiniz.» ⁽²⁾

V. İ. Lenin partinin devrimciliğinin, ideolojik bakımdan dayanıklılığının ve oportünist kaosa karşı direnme yeteneğinin ilk temelini ve güvencesini, onun sınıfsal bağımsızlığının düzgün proletarya karakterinde görüyordu. Aynı zamanda, onun «sınıf partisi» olması sorununun her ahvalde «yığınların partisi» olarak, «en ağır zamanlarda tüm ordudan kopmayacak öncü» olarak kalması istemiyle sıkı sıkıya bağlıyordu. ⁽³⁾

SBKP MK'nin XXV. Kongresinde okunan eylem raporunda, SBKP'nin özlüğünde ve eyleminde sınıfsallık ve tüm halka ilişkinlik karakterinin köklü karşılıklı diyalektik bağıntısına işaret ediliyor. L. İ. Brejnev yoldaş şöyle dedi: «Komünist Partisinin tüm halkın partisi haline geldiği gelişmiş sosyalizm koşullarında, parti sınıfsal karakterini hiç de yitirmiyor. SBKP özü

⁽¹⁾ «Barış ve Sosyalizm Problemleri» («Yeni Çağ»), sayı 4, 6, 7, 11, 1976.

⁽²⁾ K. Marks ve F. Engels, Eserler, c. 19, s. 288.

⁽³⁾ V. İ. Lenin, Bütün eserleri, c. 17, s. 364.

bakımından işçi sınıfının partisiydi, ve işçi sınıfının partisi olarak kalıyor.» (4)

Devrimci partinin sınıfsal ve aynı zamanda gerçek yığinsal örgüt olmasına olanak veren nedir?

Yığın partisi kuruluşunun temel sorunlarından biri, bu partiye üye olma, parti sıraları bileşiminin oluşma prensip ve kuralları sorunudur. K. Marks ve F. Engels, bu sorunla ilgili görüşlerini «Komünistler Birliği» Tüzüğü'nde simgeliyerek, bu «birlik»e, ancak tüm yaşam ve eylem tarzıyla komünizm fikirlerine bağlılığını kanıtlamış olan, disipline uyan, parti sırnı vermeyen kişinin üye olabileceğini belirtiyorlardı. V. İ. Lenin, yeni tipten partiyi yaratırken, K. Marks ve F. Engels'in yönergeleri üzerinde durarak, partinin sosyal temelini belirlemenin yanı sıra, partiye üye olmanın, örgütün sıralarına küçük burjuva bireyciliğiyle sırsıklam ve komünist yüksek sanını taşımaya yaraşmaz kimselerin sokulmalarına sağlam bir set çeken prensipleri işledi ve savundu. V. İ. Lenin'in, partiye alınacakların dikkatle seçilmesi, üyelere titiz bir istemle yavaşılması, bunların ille örgütlerden birine girmesi, çalışanlar ile sempatizanlar arasında ayırım yapılması konusundaki yönergeleri bolşevizmin temel prensiplerinden biri oldu, partiye yüksek bir savaşım yeteneği sağladı ve bugün de sağlıyor.

V. İ. Lenin, bolşevik-komünistler, bir «elit» dar çerçevesi içinde kapalı «seçkinler» partisine karşı oldukları gibi, gelişigüzel herkesi sıralarına alan «açık kapılı» partiye de karşıydılar. Onlar, partinin başlıca sosyal temelini, partiyi oluşturan, ayırmılayan, besleyen sınıf sıfatıyla işçi sınıfı olduğu düşüncesinden hareket ediyorlardı. (5) Burjuva-demokratik ve sosyalist devrimlerin utkusu için savaşım aşamasında, Bolşevikler Partisinin sosyal temelini ve çekirdeğini, işçi sınıfı oluştuyordu. 1905–1916 yıllarında Rusya Sosyal-Demokrat İşçi Partisi'nin (RSDİP) üye sayısı artışının 0/0 59'u işçilerden geliyordu. (6) Ne var ki, işçi sınıfı türdeş değildi, bütün tabakalarının aynı derecede devrimci olduğu söylenemezdi. İşçi sınıfının şu veya bu tabakalarının reel politik bilinç düzeyini de, hazırlık derecesini de, iyice bilmemiz gerekliliği bundan ileri geliyordu.

Partinin işçi sınıfının öncü birliği olması gerektiği, işçi sınıfının «tümüyle partiye girmediği ve girmesi de sözkonusu olmadığı» hakkında Lenin'in ortaya koyduğu görüşler de buna dayanıyordu. (7)

Özlüğü bakımından sınıfsal olduğu için, proletarya partisi, bununla beraber sekterce kapanıklığı reddediyordu ve reddediyor. Daha üç Rus devriminin hazırlığı sırasında, parti, diğer emekçi tabakalarından yetişme

(4) L. İ. Brejnev, Lenin'in yolundan. Yazı ve konuşmaları, c. 5, Moskova, 1976, s. 520.

(5) V. İ. Lenin, Bütün eserleri, c. 24, s. 34.

(6) Bak: 1922 yılı RKP üyeleri sayımı sayı 4, M., 1923, s. 38.

(7) V. İ. Lenin, Bütün eserleri, c. 7, s. 289.

kimseleri de saflarına alıyordu. Ve bunun için, Lenin'in deyimiyle, bunların «proletaryayla ortak çıkarlarının bilincine varmış olmaları, kurtuluşu ... burjuva egemenliğinin büsbütün alaşağı edilmesi uğrunda işçi sınıfıyla ortak savaşında aramaları» yeterlidir. ⁽⁸⁾

Partimiz, sıralarının sayıca dolgunluğu sorununu, bu sıraların önemi hiç de azımsanamayacak yeni güçlerle takviyesi sorununu, hiç bir zaman genel, soyut biçimde, yerin ve zamanın somut koşullarını, bizzat işçi hareketinin durumunu inceden inceye hesaplamadan ortaya koymamıştır. Parti sıralarının oluşmasında, tarihsel durumun, partinin karşı karşıya bulunduğu ödevlerin karakterinin, devrimin yükseliş veya düşüş halinde olmasının, belirli bir dönemde partinin ağır basan (legal veya illegal) çalışma biçimlerinin, toplumun sosyal yapısındaki değişimlerin, kısacası yeni üyeler alınması konusunda gerçekçi açıdan, titizlikle değerlendirilmiş ve politik bakımdan amaca uygunluğu kanıtlanabilir koşullar ve gereksinmelerin etkisi vardır.

Netekim, partinin henüz kurulduğu sıralarda, Lenin şöyle diyordu: «Otokratik yönetimli bir ülkede amansız baskılar koşullarında böyle bir örgütün üye bileşimini ne kadar daraltırsak, 'yakalanması' o kadar daha zor olacaktır.» ⁽⁹⁾ Bunun tersine, 1905–1907 Devrimi seyrinde işçi sınıfının bilinci büyük bir ilerleme kaydettiği, birlikler kurma, toplantı ve basın özgürlükleri söke söke alındığı zaman, Lenin şu sloganı ileri sürdü: «Daha cesur adımlarla ilerleyin ... dayanak ortamlarınızı genişletin, bütün sosyal-demokrat işçileri yanınıza çağırın, onları (yüzlerce ve binlercesini) parti örgütleri sıralarına katmaya çalışın.» ⁽¹⁰⁾ Gerçekten de, devrimden önce partide 8.400 kişi varken, 1907'de bunların sayısı 46 bini, IV. Kongrede RSDİP'yle birleşen Polonya, Litvanya, Letonya ve Bund sosyal-demokrat örgütleri de katılırsa, 150 bini buldu.

Parti, 1905–1907 devriminin yenilgiye uğramasından sonra, çok ağır ve kıyıcı baskılara hedef oldu, birçok örgütleri dağıtıldı. Ama bu koşullarda da, parti, illegal çalışmaya geçerek, sayıca azalmasının, halkın geniş yığınları üzerindeki etkisinin de azalmasına yol açmaması için elinden geleni yapıyordu. Lenin daha sonra şunları yazmıştı: «Eğer azınlık, yığınları yönetmeyi, yığınlarla sınıksız bağlanmayı beceremiyorsa, böylesi parti değildir, adı parti olsa bile herhangi bir değeri yoktur.» ⁽¹¹⁾ Lenin, Bolşevik Partisine yalnız emekçilerin yığın örgütlerine girme yollarını bulmayı değil, bu örgütleri günün gününe yönetmeyi de öğretiyordu. Bolşevikler, kuruluşlarda illegal parti örgütleri yönetiminde eylem gösteren legal sendikalar içinde çalışmaya özel bir önem veriyorlardı. Yığınlar arasında

⁽⁸⁾ V. İ. Lenin, Bütün eserleri, c. 13, s. 224.

⁽⁹⁾ V. İ. Lenin, Bütün eserleri, c. 6, s. 124.

⁽¹⁰⁾ V. İ. Lenin, Bütün eserleri, c. 12, s. 86.

⁽¹¹⁾ V. İ. Lenin, Bütün eserleri, c. 41, s. 239.

sosyalist propaganda ve ajitasyona elverişli dayanak noktaları olarak, parlamento kürsüsünden, çeşitli kooperatiflerden, sigorta kurumlarından, hastane yardım sandıklarından, kadın kongresinden, hakimler birliğinden vb. yararlanıyorlardı. Parti, yalnız cesaretle ilerleme hünéri göstermekle kalmadı, bir yandan örgütlü biçimde gerilemeyi, yığınları devrimci yönde eğitmek ve peşinden götürmek üzere en çeşitli çalışma biçim ve yöntemlerini benimsemeyi de başardı.

V. İ. Lenin yığinsal parti için savaşım yürütürken, bu örgütün yabancı elemanlarla kirlenmesine karşı çıkıyor, parti sıralarının arıklığını ve ikircimsiz sağlamlığını korumayı bilmek gerektiğini öğretiyordu. Lenin, Troçkistler ve diğer bozguncu elemanlar tarafından yayılmaya çalışılan fraksiyonlara ve gruplara özgürlük ve oportünistlerle «barış» fikrinde büyük bir tehlike görüyordu. Troçkistlerin bu öğüdü, komünistlerin devrimci görüşleri savunmaktan vazgeçmeleri anlamına, Marksist görüş mevzilerini reformistlere terketme anlamına, son çözümde de burjuvazinin karşısında teslim bayrağını çekme anlamına geliyordu. Ülkemizin tarihsel deneyi, bu deneye dayanan yoklama, parti için, oportünizmle illetli, kesin devrimci inanış ve kanılardan yoksun, yeterince azimli ve disiplinli olmayan rasgele kimselerle kirlenmekten daha tehlikeli bir şey olmadığını gösteriyor. V. İ. Lenin, tarihsel deneyi genelleştirerek, parti sıralarında reformistler bulundukça, «proletarya devriminde üstün gelinemez, bu devrim savunulamaz» ⁽¹²⁾ demekle yerden göğe haklıydı.

Bolşevik Partisi, tarihin bütün aşamaları boyunca, sıralarının arıklığını titizlikle koruyor, gevşek ve rasgele elemanların örgüte sızmasını önlemek için isabetli savaşım araçları buluyordu. Bizim deneyimiz, yaraşık olmayan elemanlardan arınmanın partiyi güçlendirdiğini, yığınların gözünde saygınlığını artırdığını gösteriyor. «Bu anlamda parti üyeleri sayısının azalması, gerçekte onun gücünün ve ağırlığının alabildiğine artmasıdır.» ⁽¹³⁾ Ne var ki, öte yandan, bu işlem hasımlarımızın bazan ileri sürmeye yeltendikleri gibi, görüşme noksanlığı, çeşitli görüşlere katlanma, değişik açılardan şu veya bu problem üzerinde çözümlemeler yokluğu anlamına gelmiyor. Tersine, bu gibi görüşmeler, çeşitli görüş ve önerileri dikkate almalara, her zaman doğru bir politikanın saptanmasını kolaylaştırmaktadır. Partinin şu veya bu sorun üzerinde topluca çözümleme yapması ve gereken kararı alarak bunun uygulanmasında tekvücut bir organizma halinde hareket etmesi başka şeydir.

Memleketimizde, işçi sınıfının ve bu sınıfın partisinin komünist ideallerinin tüm halk tarafından benimsendiği gelişmiş sosyalizm koşullarında, parti bütün halkın öncüsü haline geldi. Bununla birlikte, işçi sınıfı Sovyet toplumunun yönetici gücü olmaya devam ediyor. İşçi sınıfı, üretimde ve

⁽¹²⁾ V. İ. Lenin, Bütün eserleri, c. 41, s. 416.

⁽¹³⁾ V. İ. Lenin, Bütün eserleri, c. 39, s. 27.

ülkenin toplumsal-politik yaşamında kesin rolü oynuyor, tüm halk mülkiyetinin başlıca sahibini, bilimsel-teknik ilerlemenin yığınlar ölçüsünde iletkeni ve komünizmin maddi-teknik temelini ana yaratıcısını oluşturuyor. İşçi sınıfı, ardıcıl devrimsellik, yurtseverlik ve enternasyonalizm, bilinçli disiplin anlayışı ve örgütlülük, sosyalist kolektivizm ve hümanizm gibi sübjektif niteliklere sahip bulunuyor.

Bugünkü koşullarda işçi sınıfı SBKP'nin ana sosyal temelini oluşturuyor. Parti, işçi sınıfının komünist ideallerinin ifadecisi ve sınıfın öncü birliği olarak, sıralarını öncelikle işçi sınıfından kaynaklanarak dolduruyor. Gerek partiye alınan yeni üyeler arasında işçilerin oransal payının, gerekse bunların partideki oransal yapının son yıllarda artmış olması tamamen yasal-dır. XIX. ve XX. Kongreler arasında partiye alınan yeni aday üyeler arasında işçilerin sayısı $\frac{0}{0}$ 27,2 oranını, parti içindeki göreceli payı $\frac{0}{0}$ 32'yi bulurken, XXIV. ve XXV. Kongreler arasında partiye yeni alınanların artık $\frac{0}{0}$ 76,6'sı işçilerden oluşuyor, komünistler arasında işçiler $\frac{0}{0}$ 41,6'yı buluyordu.

Memleketimizde işçi sınıfının yönetmenlik rolü oynadığı işçiler, köylüler ve aydınlar bağlaşması SBKP'nin sosyal bileşiminde yansısını buluyor. Son yıllarda partiye yeni alınanlar arasında kolhoz üyesi köylüler yaklaşık $\frac{0}{0}$ 11'i oluşturuyor. Bu oran, partinin köy ortamındaki etkisinin artmasını, partice hazırlanan tarım politikasının başarıyla gerçekleştirilmesini sağlıyor. SBKP, aday üyelerinin yaklaşık olarak $\frac{0}{0}$ 25'ini oluşturan üretim, bilim ve sanat aydınlarının en iyi temsilcileri arasından dinamik biçimde yeni güçler alıyor. Halen ülkemizde her dört mühendis, tarım mühendisi, veteriner ve öğretmenin biri, her beş-altı doktorun da biri komünisttir.

Partimiz, sıralarının durmadan gençlerle dolmasına, öncelikle en iyi komsomol üyelerinden kaynaklanmasına büyük bir özen gösteriyor. Parti, kuşaktan kuşağa geçişin ifadesini, partinin devrimci ruhunun, geleneklerinin ifadesini bunda görüyor. Parti sıralarının boyuna gençlerle tazelenip güçlenmesi gitgide artıyor. 1966 yılında partiye alınan aday üyeler arasında Komsomol'dan gelenler $\frac{0}{0}$ 40,1 kadarken, bu oran 1975'te artık $\frac{0}{0}$ 70'i aşıyor. Parti örgütleri, emekçi kadınların SBKP'ye çekilmesine de sürekli bir özen gösteriyor. Şimdi partide kadınlar üyelerin $\frac{0}{0}$ 23'ünü, yeni alınanların da $\frac{0}{0}$ 30'unu oluşturuyorlar.

Bizim çokuluslu devletimizde partinin ulusal bileşimi sorunu büyük bir önem taşıyor. Halen parti sıralarında SSCB'nin 100'den fazla milliyet ve halk grupları temsilcileri birleşmiş bulunuyor. Doğal olarak Birlik Cumhuriyetleri parti örgütlerinde her şeyden önce ana milliyetten komünistlerin göreceli payı artıyor. Bunun yanısıra, bu parti örgütleri bileşim bakımından gitgide daha enternasyonal bir nitelik alıyor. İşaret ettiğimiz bu iki eğilim, karşılıklı biçimde bağıntılı olup, cumhuriyetlerin ekonomi ve kültü-

rünün serpilip gelişmesini, ulusların ve halk gruplarının birbirlerine yaklaşımları sürecini yansıtır.

SBKP'nin çok büyük saygınlığı, emekçilerin kendi yazgılarını ideolojik ve örgütsel bakımdan partiyle bağlama, onun sıralarına girme şevkini artırıyor. Ne var ki, parti her isteyen sıralarına alamıyor. Parti, sayıca büyümeyi zorlamadan kaçınarak, bileşimini dolgunlaştırma süreci üzerinde ayarlayıcı bir etki yapıyor. Yeni alınanlar konusunda titiz istemlerle hareket edilmesi, bu etkinin önemli bir aracı oluyor. Böylece, titiz bir yaklaşım sonucu olarak, son yıllarda yeni alınanların sayısında bir azalma oldu. Öyle ki, XXII. ve XXIII. Kongreler arasında SBKP her yıl aday üye olarak 760 bin kişi aldığı halde, XXIII. ve XXIV. Kongreler arasında 600 bin kişi, XXIV. ve XXV. Kongreler arasındaysa 520 bin kişi alabildi. SBKP XXV. Kongresi, Lenin zamanında uygulanmasına başlanan adaylık stajının daha büyük önem verilerek sürdürülmesi, parti aday üyesinin politik ve eylemsel niteliklerinin, Marksist-Leninist eğitiminin her bakımdan yoklanmasında çok ciddi bir yaklaşımla hareket edilmesi gerekliliğine işaret etti.

Partinin güçlenmesi, komünist sanına duyulan saygının artması, böylelikle de geniş yığınlar arasında partinin saygınlığının yükselmesi, yalnız yeni alınanların bileşiminde ayarlamayla değil, yalnız sıralara yeni katılanlar konusunda büyük bir titizlik gösterilmekle de değil, aynı zamanda komünistlerin eğitimiyle, etkenlik ve disiplinseverliklerinin artırılmasıyla sağlanıyor. Bunun temeli de demokratik santralizm prensipidir.

Lenin'in yeni tipten parti öğretisini eleştiren burjuva uzmanları ve reformistler, santralizmin güya eyleminde demokratik temeli «çığnediği»ni kaniyetlamaya çalışıyorlar. Ne var ki, iç hayat, örneğin SBKP'nin iç yaşamı, bunun hiç de böyle olmadığını gösteriyor. Parti-içi demokrasinin içeriğini sürekli olarak derinleştirme ve biçimlerini yetkinleştirme yığınsal Marksist-Leninist partinin ana vafıdır; bu da ancak bir yandan sorumluluk duygusunun büyümesiyle komünistlerin disiplinseverliğinin artmasıyla mümkündür. XXV. Kongre'de belirtildiği gibi, partimiz, eylemsel disiplini girişkenlikle, her işde yaratıcılıkla bağdaştırmayı başaran kimselere değer veriyor. Partinin bu tutumu, tüm politik pratiği, burjuva propagandacılarının, her soydan ve boydan «sovyetolog»ların, SBKP'nin tepeden komutayla körü körüne bir itaat istediği, parti kadrolarının kişiliklerini yitirdiği, kendilerine «buyurulanları» umursuzluk ve duygusuzlukla yerine getirdikleri yolundaki uydurmalarını yalanlıyor.

Parti mensubu olmak, elbette ki, komünistlerin özverili olmalarını, kişisel çıkarlarını toplumun, kolektifin çıkarlarına bağlamalarını, çokluk önemsiz ve göze çarpmaz görünen işlere olanca güçleriyle eğilmelerini gerektiriyor. Fakat, bu durum, bizim idealimizin yönetsel tedbirlere, korkuya vb. dayalı bir disiplin olduğu anlamına gelmez. «Arkasından milyonlarca kişinin yürüdüğü bir partide disiplin, üye sayısı yüzleri geçmeyen bir tarikattan

bambaşka bir şeydir.» ⁽¹⁴⁾ Demokratik santralizme dayalı parti disiplini, parti arkadaşlığı disiplini, bilinç, kişisel sorumluluk duygusu, işçi sınıfı ideallerine sadakat, bu sınıfın teori ve politikasının doğruluğuna sarsılmaz inanç, genel parti çıkarlarını, yığınların çıkarlarını içtenlikle düşünme ve bunlarla yaşama hüneri temeli üzerinde kuruluyor.

Bu noktadan hareketle, yığınsal partinin bir başka ayrılmaz özelliğini, bütün komünistlerin kendi örgütlerinin çalışmalarına, ülkenin bugünkü yaşamına etkenlikle katılmaları özelliğini de belirtmeliyiz.

Bugün SBKP'nin bir ana nitelik çizgisi de, bütün örgütlerinin, bütün komünistlerin girişim ve etkenliğinin hissedilir derecede artmış olmasıdır. Geçen beş yıl içindeki parti çalışmalarının sonuçları da, özellikle taban örgütlerinin kongre öncesi hesapverme-seçim toplantılarında, konferans ve kongrelerde görülen politik canlılık, yaratıcı eylemsellik de bunu açıkça kanıtıyor. Örnek olarak, parti taban örgütlerinin toplantılarına bütün komünistlerin % 94'ünün, daha da fazlasının katıldığını, hazır bulunanlar arasında her dört kişiden birinin de söz alıp konuşma yaptığını söylememiz yeterlidir. Her emek kolektifinin somut plânlarının, Onuncu Beşyılığın ilk yılıyla ilgili ödevlerin XXV. Kongre kararları ruhunda gerçekleştirilmesi yolundaki gerilimli çalışmaların akışında, parti yığınlarının, bütün emekçilerin olağanüstü bir etkenlik gösterdikleri görülüyor.

Partinin eyleminde sınıfsal olanla tüm halk kapsamlı olanın karşılıklı organik ilişkisi, parti program ve politikasının hazırlanma ve gerçekleştirilmesinde açıkça kendini gösteriyor. Marksizm-Leninizm işçi sınıfı devrimci partisinin yığınsallık niteliğini, partinin nicel bileşimi azımsanamaz bir önem taşısa da, üye sayısından çok, öncelikle geniş halk yığınları üzerindeki etki gücünün, parti sloganlarını ve parti politikasını yığınların onaylama ve desteklemesinin belirlediğini öğretiyor.

İlkesel politikanın en doğru politika olduğu bilinen bir şeydir. Marksist-Leninist parti sınıfsal belginciğe sahip olduğu, onurunu korumaya büyük değer verdiği için programsal görüş ve tutumlarını da tam bir sorumluluk duygusuyla sürdürüyor, program ilkeleriyle oynamıyor, bunları modası geçen giysiler gibi bir yana atmıyor. Edindiğimiz deneyden hareket ederek, aynı düşüncüyü paylaşan komünistlerin ilkesel, sınıfsal politika temeli üzerinde sıkıca birleşip dayanıştıklarını biliyoruz. Daha RSDİP'nin II. Kongresinde kabul edilen ilk programda, partimiz, çarlığa, pomeşçiklere ve kapitalistlere karşı savaşımında işçi sınıfının ve öteki emekçilerin çıkar birliğini yansıtmayı başaramadı. Bu programda, gerek proletaryanın sınıfsal, sosyalist ödevleri (proletarya diktatörlüğünün kurulması), gerekse geniş emekçi yığınlarının genel demokratik istekleri (monarşizmin alaşağı edilmesi, demokratik cumhuriyet kurulması, sekiz saatlik işgünü uygulanması, pomeş-

⁽¹⁴⁾ K. Marks ve F. Engels, Eserler, c. 38, s. 381.

çiklerin toprak ağalığına son verilmesi vb.) ortaya konuldu. Bu olay, partinin fikirlerini yığınlarca anlaşılır hale getiriyor, onun devrimci savaşıma gidilmesi ve sosyalizm fikirlerinin ülkede bütün ilerici çevrelerce desteklenmesi çağrısında bulunmasına yardım ediyordu.

Partinin, sıralarını güçlendirme yolundaki sürekli çabaları, geniş yığınların kavrayacağı nitelikteki stratejik siyaset hattı, esnek ve ardıcıl devrimci taktiği onun saygınlığını çok artırdı. Bolşevikler politika alanına pek büyük olmayan profesyonel devrimciler halinde çıkarak, 1917'de yığın partisi oldular. Partinin illegallikten çıktığı Şubat Devrimi'nin etkisinden sonra, örgüt yaklaşık olarak 24 bin komünisten oluşuyordu. Beş ay sonra, VI. Kongrede, üye sayısı 240 bine yükseldi, 1917 Ekim ayında da 350 bini buldu; yani komünistlerin sayısı partinin illegallikten çıktığı zamana kıyasla 15 misli arttı.

Ne var ki, parti, bu haliyle de halk denizinde sadece bir damla kadardı. Fakat emekçilerin çoğunluğunu peşinden götürebiliyordu. Parti, utkuya götüren yol boyunca, işçi sınıfının sosyalizm savaşımını, tüm halk kapsamındaki barış hareketini, köylülerin toprak uğrundaki savaşımını, ezilen Rusya halklarının ulusal kurtuluş savaşımını bir tek devrimci akımda birleştirdi ve bu güçleri kapitalizmi devirme hedefine yöneltti.

Halk Leninci partinin ardından yürüdü, ona güven besledi ve parti halkın politik önder ve yönetmeni rolünü şerefle yerine getirdi ve getirmeye devam ediyor. Parti, Marksist öğretiyi geliştirerek ve somutlandırarak, yüce bir sosyalizm kuruluşu programı hazırladı. Bu program, ana halkalar olarak, ülkenin endüstrileşme ve elektrifikasyonundan, köy ekonomisinin sosyalist temeller üzerine oturtulmasından, kültür devriminden, halkın yaşam düzeyinin yükseltilmesinden oluşuyordu. Bolşevikler partinin belirlediği plânların gerçekleştirilmesi çalışmalarına geniş emekçi yığınlarını çekmeyi, bu yığınları sosyalizm davasına bağlılık ruhunda eğitmeyi başardılar.

Parti halk için yaşıyor, eyleminin en büyük anlamını da halka hizmette görüyor. Bu en büyük amaçtan, Sovyet yurttaşlarının maddesel ve kültürel yaşam düzeyinin biteviye yükselmesini sağlama ödevlerinden hareket eden parti, belirlenen hedeflere ulaşılması için gerekli somut araçların saptanmasını da içeren bir ekonomik strateji hazırlamış olup, bu stratejiyi pratikte gerçekleştirme halindedir. Burada sözkonusu olan, toplumsal üretimin dinamik ve orantılı gelişmesi ve etkinliğinin yükseltilmesi, bilimsel-teknik ilerlemenin hızlandırılması, emek verimliliğinin artırılması, halk ekonomisinin tüm kollarında çalışmaların tümüyle iyileştirilmesidir.

Parti, ekonomik ilişkileri yetkinleştirmenin yanı sıra, sosyalizmin politik sisteminin geliştirilmesine, sosyalist demokrasinin genişletilmesine büyük bir önem veriyor. Sovyetlerin, sendika birliklerinin, Komsomol'un eylemlerinin iyileştirilmesine ve oynadıkları rolün yükseltilmesine yardım ediyor, yeni insanın eğitimi sorunları üzerinde büyük bir dikkatle duruyor.

Kısacası, komünizm kuruluşu programı, işçi sınıfının komünist ideallerini yansıtarak sınıfsal bir karakter taşıyor. Aynı zamanda insana özen göstermek, kişiliği geliştirmeye çalışmak, bu programın dikkat merkezinde yer alıyor; bundan ötürü de gerçekten insancıl, derinden derine halkçı bir politika sayılıyor.

Komünist Partisi, tüm eyleminde yığınlara dayanıyor. Partimiz daha kurulduğu günden itibaren, emekçilerle bağlanmayı, onların sınıfsal eğitimi ve bilinçlenmesini, devrimci savaşıma hazırlanmalarını en önemli ödev sayıyor. V. İ. Lenin, partinin eyleminin uygulamada sınıfsal olabilmesi için, politik yaşama yalnız katılmakla kalmayıp, aynı zamanda bu politik yaşamı ve geniş tabakaların öz eylemini daha yüksek bir düzeye, daha önemli ve temelli hedeflere doğru yönlendirmesi gerektiğini belirtiyordu. ⁽¹⁵⁾ Partimiz, V. İ. Lenin'in yönetiminde ve onun vasiyetlerine uyararak, yığınları yönetme, kör inançları ve önyargıları okşamaktan, geri görüşlere uymaktan kaçınma, olayların kuyruğunda sürüklenme değil, hareketin örgütçüsü olma sanatını yorulmaksızın benimsiyordu. Partinin yığınları yönetme ana yöntemi inandırma metodudur. Kuşkusuz, sosyalizm ve komünizm kuruluşu yıllarında Sovyet yurttaşlarının bilinci, ideolojik bakımdan olgunluğu alabildiğine arttı. Ama bu, artık aydınlatma, inandırma çabalarının gereksiz olduğu anlamına gelmez. Tam tersine, saptanan politikanın anlamını derinden derine açıklayıp kavratma, yığınları inandırma ve peşinden götürme, her zaman partinin en önemli işi oldu ve olmaya devam ediyor. Parti çalışmalarının özü bundadır. Ve bu yöndeki çabalar olumlu sonuçlar veriyor. Sovyet insanları, partinin politikasını kendi yaşamsal davaları olarak benimsiyor, yaratımlı girişimlerde bulunuyor, ortaya konulan ödevleri en çabuk gerçekleştirme, hazırlanan plânları hayata geçirme yol ve yöntemlerini arıyor ve buluyorlar.

Marksist-Leninist partinin ayırdedici özelliği sahip olduğu dinamizmdir. Parti işçi sınıfının devrimci fikirlerinin ve geniş emekçi yığınlarının ümit ve isteklerinin ardıcıl ifadecisi olarak toplumsal koşullardaki değişimlere zamanında tepki gösteriyor, durum ve koşullardan hareketle daha yüksek ödevler ortaya koyuyor ve bunları çözüme kavuşturuyor, iç yaşamını yetkinleştiriyor, yönetim biçim ve yöntemlerini yeni bir içerikle zenginleştiriyor.

Partinin devrimci-dönüştürücü eyleminin ve canlı bir politik organizma olarak kendi yapısını yetkinleştirmesinin temeli Marksist Leninist teoridir. Gerçek yığinsal parti sıfatıyla saflarının ideolojik yekpareliğinin garantisi bundadır. İlkesel siyaset hattı konusunda görüş ayrılıklarına, ikircimlere ve sapmalara karşı koyabilmenin garantisi de bundadır. Partimiz, Marksizm-Leninizmin temeltaşı değerindeki ilkelerini ardıcıl biçimde kılavuz edinerek ve bunlar titizlikle savunarak, teorinin dogmatik kafayla uygulanmasına karşı da savaşım yürütüyor. SBKP, devrimci öğretinin yaratımla işlenmesini,

⁽¹⁵⁾ V. İ. Lenin, Bütün eserleri, c. 21, s. 93.

kendisi için bir enternasyonal ödev sayıyor ve bunun gerçekleştirilmesine daima büyük bir sorumluluk duygusuyla yanaşiyor. L. İ. Brejnev, XXV. Kongrede şunu belirtti: «Marksizm-Leninizmin gücü durmaksızın yaratımlı olarak geliştirilmesindedir. Marks bize bunu öğretiyor. Lenin bunu öğretiyor. Partimiz onların vasiyetlerine daima sadık kalacaktır.» ⁽¹⁶⁾ SBKP XXV. Kongresinin karar ve belgeleri, hiç duraksamayan bir bilimsel araştırmanın, devrimci teoriyi yaratıcı biçimde zenginleştirmenin kanıtıdır.

Eleştiri ve özeleştiri, toplumsal yaşamın bütün yanlarını geliştirmenin, bu arada bizzat partinin gelişmesinin sınavlardan geçmiş güvenilir aracıdır. Çözümle kavuşturulan sorunların ölçü ve karmaşıklık bakımından büyümesinin yanısıra, olaylara eleştirisel yaklaşım özel bir önem kazanıyor. XXV. Kongre, eleştiri metodunun, özlük bakımından, şu veya bu örgütün, şu veya bu işçinin gösterdiği eylemin bütün yanlarıyla objektif olarak değerlendirilmesinden, kaydadeğer yetersizlik ve kusurların tezelden giderilmek üzere etraflıca çözümlenmesinden ibaret olduğunu belirtti. Eleştirinin değeri, sertliğinde değil, doğruluğunda, ortaya atılan sorunların toplum yararıyla ilişkili oluşundadır. Kendi payına, özeleştirmenin de, içtenlikle yapıldıkça, yetersizlikler itiraf edilmekle kalmayıp, süratle giderildikçe, değeri vardır. XXV. Kongrenin çalışması, verdiği sonuçlar ve aldığı kararlar, Sovyet komünistleri için, titiz bir eleştiri ve özeleştirmenin, Leninci ilkeselliğin, gerek başarıları, ve gerekse kullanılamayan olanakları değerlendirmede öngörülüğün örneği oldu.

Partinin gelişmesi, devrimci gelenek ve vasiyetlerin kuşaktan kuşağa geçmesi ruhunda, kendi ülkemizin ve diğer ülkelerin daha önceki devrimci kuşaklarının deneyini dikkatle gözönünde bulundurma ruhunda gerçekleştiriliyor. SBKP, komünistleri, sıralarına katılan yeni güçleri işte bu ruhta eğitiyor. F. Engels şöyle der: «Gençlere daha önceki hareketleri hatırlatmak yararlıdır; yoksa kendilerinden başka hiç kimseye herhangi bir şey borçlu olmadıklarını düşünebilirler.» ⁽¹⁷⁾ Bu örgüt her zaman için önemini korumuştur, koruyor. Zamanımızda, kardeş partilerin başarı ve etkilerinin arttığı, deneylerinin gitgide daha zengin ve çeşitli olduğu günümüzdeyse, bu tür yaklaşım özel bir önem kazanıyor. Geçmişin ve günümüzün deneyine saygı gösterilmesi bize büyük Lenin'in vasiyetidir, ve SBKP kardeş partilerin çalışmalarını ilgiyle, yadırganamayacak bir dikkatle izliyor, ulaştıkları başarıları inceliyor, bu tutum da Sovyet komünistlerinin, yurtseverler ve enternasyonalistler olarak ideolojik bakımdan olgunlaşmasına yardım ediyor.

Kapalı karakterli olmayan, gerçek bir yığın partisinin gelişmesi ve dünyayı algılaması için, uluslararası komünist hareketinin ayrılmaz bir bölümü ve birliklerinden biri olduğu bilincine varılması karakteristik bir çizgidir.

⁽¹⁶⁾ L. İ. Brejnev, Lenin'in yolundan, c. 5, s. 530.

⁽¹⁷⁾ K. Marks ve F. Engels, Eserler, c. 34, s. 201.

SBKP, sınavlardan geçmiş Marksist-Leninist proletarya enternasyonalizmi prensiplerinden asla şaşmıyor, olanca gücü ve sahip olduğu tüm araçlarla, bütün ülkelerin devrimci güçleri tarafından yürütülen savaşımları kardeşçe destekliyor, sosyalist devletlerin, yeryüzünün bütün komünistlerinin, ulusların kendi yazgısını kendilerinin belirlemesi, sosyal ilerleme ve halklar arasında barış yandaşlarının birlik ve dayanışmasının daha da güçlenmesine her bakımdan yardımcı olmaya çalışıyor.

SBKP XXV. Kongresinde güçlü-kudretli bir organizma olarak partimizin gelişme tablosu olanca genişliğiyle gözler önüne serildi, parti yaşamına ilişkin Leninci normların ve yönetim prensiplerinin hiç sapmaksızın korunup geliştirilmesiyle partinin ideolojik ve örgütsel birliğinin sağlamlaştığı, yeni bir içerik kazandığı açıkça gösterildi.

Sosyalizm ve komünizm kuruluşu pratiği, partinin yönetmenlik rolünün boyuna yükseldiğine, bütün utkularımızın örgütleyicisi ve esin kaynağı olarak saygınlığının arttığına tanıklık ediyor. SBKP, Marksist-Leninist öğretiyi kesinlik ve ardıcılıkla kılavuz edinerek, bunu durmaksızın geliştirip zenginleştirerek, Sovyet halkını komünizmin utkusuna doğru güvenle götürüyor.

«Marksologlar» Marksizm-Leninizme karşı nasıl savaşıyorlar

Rolf Bauermann, Karlheinz Geyer, Elmar Julier

ADC bilgileri

«Marksoloji», çağdaş burjuva ideolojisinin, Marksizm-Leninizmi, K. Marks, F. Engels ve V. İ. Lenin'in eserlerini değiştirme ve «yalanlama»da uzmanlaşan özel bir bölümüdür. Bu genellikle, derin bir bunalım geçirmekte olan burjuva ideolojisinin, Marksizm-Leninizmin büyüyen otoritesi karşısında, Marksist-Leninist fikirlerin işçi sınıfı ve halk yığınları içinde yaygınlaşma ve güçlenmesi karşısında gösterdiği bir savunuyu tepkisidir. V. İ. Lenin, şunu belirtiyor: Marksizmin etkisinin artması, kaçınılmaz olarak, kendisine karşı burjuvazinin yönelttiği hücumların sıklaşmasına ve sertleşmesine yol açıyor. Marksizm düşmanlarını bu teorinin gücünü ve çekim kabiliyetini zayıflatmak, bu teoriye karşı gitgide artan ilgiyi yanlış yöne saptırmak için «Marksistler kılığına bürünme»ye zorluyor. ⁽¹⁾ Son yıllarda, dünya güçler dengesinin sosyalizm yararına kökten değişmesi döneminde, bu ideolojik bakımdan çevreye uyarlanma çabaları daha da yoğunlaştı. Demek oluyor ki, burjuva ideologlarının, bilimsel sosyalizm kurucularının eserlerine başvurmaları hiç de rasgele değildir.

«Marksoloji» anti-komünizmin güç aldığı ideolojik kaynaklardan biridir. Bunun sınıfsal iç niteliğini ve çağdaş ideolojik savaşımdeki yerini açıklıkla kavramak, Avrupa Komünist ve İşçi Partileri Konferansı tarafından ortaya konulan anti-komünizmi yalıtma ve yenme ödevini yerine getirmenin kesin koşuludur. ⁽²⁾

Burjuva ideolojisi bugün bir yandan sosyalizmin başarılı ileri gelişmesi gerçeğiyle, öte yandan iç çelişkilerin giderek sertleşmesi ve kapitalist sistemin kararsızlığının daha da artmasıyla karşı karşıyadır. Bu ideolojinin temsilcileri, artık, kapitalizmin emekçi yığınlarının gözünde gitgide itibarını yitirdiği gerçeğini büsbütün bir kenara bırakamıyor ve bu yüzden kapitalist düzeni açıkça savunmaya gitgide daha az casaret ediyor, kapitalizmi övmeye sık sık daha örtülü biçimlere başvurmak zorunda kalıyorlar. Bugün burjuva tutucu çevreleri bile, burjuva düzeninin korunmasından ziyade, bu düzenin «yenilenmesi» sloganını ileri sürüyorlar. Kapitalizmin ideologları reel sosyalizme bir alternatif arama çözümsüz sorunuyla karşı karşıya bulunuyorlar.

⁽¹⁾ V. İ. Lenin, Bütün eserleri, c. 17, s. 17; s. 23, s. 3.

⁽²⁾ Bak: «Avrupa'da barış, güvenlik, işbirliği ve sosyal ilerleme uğrunda», «Yeni Çağ», s. 659.

Şu gerçeği kesinlikle söyleyebiliriz: Sosyalizmin ve dünya komünist hareketinin gitgide güçlenmesinin, bütün dünyada Marksizm-Leninizmin saygınlığının kat kat artmasının etkisi altında, burjuva ideolojisinin bilimsel sosyalizmle sürekli biçimde savaşılmadıkça kendi sınıfsal işlevlerini yerine getiremeyeceği bir durum meydana gelmiş bulunuyor. Bu nedenle, Marksizm-Leninizm klasiklerinin görüşleri üzerinde yapılan değiştirme ve kalpazanlıklar, tüm çağdaş burjuva ideolojisinin karakteristik bir çizgisi; «Marksoloji»nin de burjuva dünya görüşünün yanı sıra veya dışında «başlıbaşına» varolan apayrı bir doğrultu değil, bunun kollarından biri olduğu anlaşılır şeydir. Çünkü, V. İ. Lenin'in işaret ettiği gibi, ortadaki sorun şudur: «Ya burjuva ideolojisi, ya sosyalist ideoloji. İkisinin ortası yoktur...»⁽³⁾

Bazı düşünürler «Marksoloji»nin, batıda, Marksizm-Leninizmi tümüyle değil, sadece K. Marks'ın fikirlerinin oluşma ve gelişmesini incelemeyi amaçlayan araştırmalar toplamı olarak tanımlamayı onaylıyorlar. Bizce, bu tanımlama dardır. «Marksologlar»ın doğrudan doğruya K. Marks'ın yapıtlarının yorumuyla uğraştıkları hallerde bile, bunlar çağdaş Marksizmi yalanlamayı, reel sosyalizmi çökertmeyi hedef tutuyorlar. «Marksoloji»nin özünü ele aldığı somut sorunlar toplamı değil, «Marksologlar»ın uygunsuz eylemlerindeki tutum ve yöntemler de değil, Marksizm-Leninizm klasiklerinin bıraktıkları ideolojik mirasın hangi görüşler açısından «incelendiği» ögesi belirler. «Marksoloji», K. Marks'ı burjuva açısından okuma denemesi, Marksizm-Leninizme karşı K. Marks'tan «yararlanma» denemesi demektir.

«Marksoloji» genellikle burjuva ideolojisinin tabi olduğu gelişme kanunlarına göre gelişiyor. Burjuva açısından Marksizm-Leninizm eleştirisi hiç de bütünsel bir olgu değildir. «Marksoloji»de de çeşitli görüşler, ekoller ve doğrultular alışımı görülüyor. «Marksologlar»ın ileri sürdükleri teoriler ve görüşler alışımı, burjuva ideologlarının reklam ettikleri kapitalizm «tinsel zenginliği» ve özgürlüğünün ifadesi değil, kapitalist toplumun sosyal türüyle gayet çeşitli oluşunun ürünüdür. Bu alacalık, «Marksolojik» teorilerin objektif sınıfsal içeriğinin bütünselliğiyle çelişmiyor. «Marksoloji»nin çeşitli temsilcileri arasındaki ayırım ve çelişkiler, bunların ortak anti-komünist ve anti-marksist içeriğine kıyasla arka plânda kalıyor (kaldı ki, «marksoloji»ye karşı etkin savaşım için somut ayrımlı yaklaşımın önemini elbette hiç kimse inkâr etmiyor).

«Marksolojik» yayınlar üzerindeki çözümleme şunu gösteriyor: Marksist fikirleri değiştirerek yorumlamalar, emekçilerin barış, sosyal ilerleme ve sosyalizm savaşımı için en büyük önem taşıyan, uluslararası komünist hareketinin çağdaş gelişme aşaması için, bu harekette birliğin daha öte güçlenmesi için en güncel olan problemler çevresinde kümeleniyor. «Markso-

⁽³⁾ V. İ. Lenin, Bütün eserleri, c. 6, s. 39.

loglar» K. Marks'ın toplumsal gelişme objektif yasallıklarına ve komünizmin kaçınılmaz utkusuna ilişkin öğretisini şüphe altına almaya can atıyor; Marks'ın işçi sınıfının tarihsel ödevine, toplumun devrimci temeller üzerinde yeniden kurulmasındaki yönetmenlik rolüne ilişkin fikrini yalanlamaya yelteniyor; devlete ilişkin Marksist teorinin eskidiğini savlamaya çalışıyorlar.

Çağdaş «Marksologlar»ın taktik yöntemlerine gelince, Marksizm-Leninizm karşı hücumlarında genellikle iki yola başvurdıkları söylenebilir: Biri, açık sahtecilikleri, değiştirmeleri, iftiralar yaymayı vb. kapsayan doğrudan doğruya anti-komünist kaba sahtecilik; diğeri, Marksizm-Leninizmi daha üstü kapalı biçimde yozlaştırma kalpazanlığıdır. Bunlar paralel olarak kullanılmakta, gerçekte aynı hedefleri gütmekte, birbirini tamamlayıp bütünlemektedir. Ama somut duruma bağlı olarak, biri veya öteki ön plâna çıkarılmaktadır.

Bugün «Marksologlar»ın eylem doğrultusunu aşağıdaki temel ideolojik-politik prensipler belirliyor:

- K. Marks'ın öğretisini sosyalist topluluk ülkelerindeki reel toplumsal pratiğe karşı koyma çabası;
- Leninizmin evrensel karakterini reddetme, K. Marks, F. Engels ve V. İ. Lenin arasında, Marksizm-Leninizm klasiklerinin fikirleriyle çağdaş dünya komünist hareketinin hedef ve ödevleri arasında «çelişkiler» arama;
- Komünist ve işçi partilerini birleşik bir dünya görüşü ve teori temelinden yoksun etmek ereğiyle «birkaç Marksizm» bulunduğu tezlerini propagandaya çalışma ...

«Marksologlar», Marksizmin kurucularının oluşturdukları öğretiyi sosyalizm ve komünizm kuruluşu çağdaş pratiğiyle, sosyalist topluluk ülkeleri komünist partilerinin politikasıyla karşı karşıya getirerek, her şeyden önce reel sosyalizmi gözden düşürmeye çalışıyorlar. Örneğin, bunların, ortadaki reel sosyalist devlet biçimlerini politik egemenliğe ilişkin Marksist görüşlerle kıyaslayarak sözkonusu hedefe nasıl ulaşmak istediklerini gözden geçirelim. Devlet teorisinin Marksizm-Leninizmde, sosyalist devletin de sosyalizm kuruluşunda ve emperyalizme karşı sosyalizmin yürüttüğü savaşımında ne gibi bir rol oynadığı burjuva ideologları tarafından gayet iyi biliniyor. İşçi sınıfı tarafından politik egemenliğin ele alınması ve proletarya diktatörlüğünün kurulması, sosyalist devrim sorunudur, toplumun sosyalist temeller üzerinde yeniden kurulması sorunudur. Bunun içindir ki, onlar saldırılarında sosyalist devleti başlıca boy hedefi yapmaktadırlar.

İleri sürdükleri «kanıtlar»dan biri şöyle özetlenebilir: K. Marks, sosyalist devlet de içinde, her türlü devletin elden geldiğince daha çabuk ortadan kaldırılmasından yanaymış; netekim Paris Komünü konusundaki tutumu bunun bir örneği sayılabilir. (4) Peki ama, K. Marks ve F. Engels'in

devletin «ölüp gitmesi»ne, Paris Komünü'nün eylemine ilişkin gerçek görüşleri nedir?

K. Marks ve F. Engels tarihsel materyalizm görüşleri açısından devletin sınıfsal egemenlik aleti olduğunu ispat ettiler. Buna karşılık, burjuva ideologları, devleti genellikle idealist açıdan, sınıfsal temelden soyutlaşmış olarak, toplumun üstünde yükselen bir şey olarak ele alıyorlar. Bununla beraber kimileri, devletin kişiliğinde «genel iyilik ve mutluluğu» gözeten bir düzen prensibi görme eğilimindedirler. Kimileri de, tersine, devleti baskıyla, zorkullanımla bir tutarlar. Birinci görüşü emperyalist devletin açık övgücülere; ikincisini çeşitli sözde Marksist küçük burjuva ideologları, örneğin «Frankfurt ekolü» takipçileri, «sol radikaller», «anarşistler» vb. savunuyorlar. Küçük burjuva düşünce ve duygularını dile getiren «Marksologlar», sınıf dışı soyut devlet görüşünü K. Marks'a mal etmeye çalışırken, sosyalist devlete de kendi deyimleriyle «baskıcı» niteliğini, emperyalist devlet için tipik nitelikleri yakıştırmaya kalkışıyorlar.

Bu durumda sahtecilik, veya daha doğrusu anlam değiştirme metodu gayet basit: K. Marks'ın sömürü düzenine ilişkin konuşmaları sosyalist toplumu kapsayacak biçimde uzatılıyor⁽¹⁾, bundan sonra da sosyalist ülkelerde devlet egemenliğinin Marksist teori ile «uyumsuzluğu» doğal olarak, «kendiliğinden anlaşılır» bir şey diye gösteriliyor. K. Marks'ın bunu yalanlayan hükümleri düpedüz «görmezlik'ten geliniyor. Sözün kısası, «Marksologlar» «Gotha Programının eleştirisi»ni ilgi dışı bırakıyorlar. Oysa, bilindiği gibi, bu programda «gelecek komünist toplumun devleti»ne ilişkin hüküm formüle ediliyor ve kapitalizmden sosyalizme tarihsel geçiş dönemine tümüyle uygun düşen devlet tipinin proletarya diktatörlüğü olarak kaldığı belirtiliyor. ⁽²⁾ «Marksologlar», sosyalist devletin sömürücü azınlık elinde egemenlik aleti olmaktan çıktığına ve işçi sınıfının yönetiminde emekçiler çoğunluğunun egemenliğini simgelediğine, her türlü sömürüye son verilmesine, sınıfsız toplumun kurulmasına hizmet ettiğine ilişkin Marksist hükmü de suskunlukla geçiştiriyorlar.

Kapitalizmden sosyalizme geçiş politik açıdan (kapitalizmi savunanların göstermek istedikleri gibi) demokrasiden diktatörlüğe geçiş değil, tekellerin diktatorasından (burjuva demokrasisi biçimi de içinde olmak üzere, çeşitli biçimlerde hüküm süren bu diktatoradan) proletarya diktatörlüğüne (yani bütün emekçiler için sosyalist demokrasiye) geçiş demektir. Çağdaş

(1) G. Petrovic. Philosophie und Revolution. Modelle für eine Marx-Interpretation. Mit Quellentexten. Reinbek bei Hamburg. 1971, S. 138, P. Vranicki. Geschichte des Marxismus. I. Bd. Frankfurt a. M., 1972, S. 198. E. Fischer. Was Marx wirklich sagte. Unter Mitarbeit von Franz Marek. Wien, Frankfurt, Zürich, 1968, S. 133.

(2) R. Supek, Soziologie und Sozialismus. Probleme und Perspektiven. Freiburg, 1970, S. 192–193.

(3) K. Marks ve F. Engels, Eserler, c. 19, s. 27.

tarih bunu en belirgin biçimde gösteriyor. Alman Sosyalist Birlik Partisi Merkez Komitesi Genel Sekreteri E. Honecker yoldaş, Parti IX. Kongresinde okuduğu MK eylem raporunda şunları belirtti: Bugün kapitalist toplumda tekellerin egemenliğine karşı, köklü toplumsal değişimler için savaşıma girişen geniş sosyal tabakalar, «kendi sınıfsal diktatorasını her araçla korumaya çalışan tekелci burjuvazinin direnişiyile karşılaşılıyorlar. Deney, hiç bir memlekette bu burjuva sınıf diktatorası ortadan kaldırılmadan, son çözümde herhangi bir toplumsal ilerleme olanağı bulunamayacağını gösteriyor.» (7)

Bilindiği gibi, K. Marks ve F. Engels'in Paris Komünü konusundaki tutumları tek yanlı değildi. Olayı hararetle alkışlamak ve tutmakla beraber, K. Marks ve F. Engels, Komün eylemcilerini karşılarındaki düşmanlara karşı haddinden fazla iyi yürekli davrandıklarından, egemenliği merkezleştirmeyi ihmal ettiklerinden ötürü de eleştiriyorlardı. F. Engels merkezleşme ve otorite yoksunluğunun «Paris Komünü»nün hayatına mal olduğu'nu yazdı ve ayrıca şunu belirtti: «Bütün olası durumlar içinde otorite ve merkezleşmeden yergi vesilesi iki öge olarak söz edildikçe, bana, böyle konuşanlar ya devrimin ne olduğunu bilmiyor, ya da ancak sözde devrimcidirler gibi geliyor.» (8)

DAC'nin ve diğer sosyalist ülkelerin edindikleri deneyin gösterdiği üzere, sosyalist devletin önemi ve rolü, çağdaş aşamada azalmıyor, daha da artıyor. Bu durum, hem sosyalist toplum düzenini daha öte geliştirme ve yetkinleştirme, her sosyalist ülkede sosyal ve ekonomik süreçlerin bütün emekçiler yararına yönetimini iyileştirme gereksinmelerinden, hem de sosyalist ekonomik entegrasyon süreçlerini derinleştirme gereksinmelerinden; sosyalizmin kazanımlarını dünya emperyalizminin kısıcılıklarına karşı savunma, dünya barışını güçlendirme yolunda sosyalizmin gelişmesi için elverişli dış politik koşullar sağlama, barış içinde yanyana yaşama politikası gütmeye gerekliliğinden ileri geliyor. Bu da Marksizmle asla çelişmiyor.

K. Marks'ın öğretisi üzerinde sahtecilik yapanların ikinci hedef doğrultusu Leninizmin genel geçerliğini yalanlama çabasıdır. «Marksologlar»ın Leninizme saldırılarında birbirine sımsıkı bağlı iki eğilim seziliyor: İdeolojik-teorik temelini yıkararak uluslararası komünist hareketini çökertme isteği ve dünyanın en güçlü sosyalist devletinin yönetici gücü olan Sovyetler Birliği Komünist Partisinin saygınlığını azaltma yelteniş-i ... Bu bakımdan, ideolojik görüş ve tutumlarıyla Marksizm-Leninizmin karşısında ve ona düşman olan Maoistler de emperyalizme ellerinden geldikince destek olurlar. Maoistler şovenist büyük devlet politikası izleyerek özlük bakımından aynı hedefi güdüyorlar.

(7) «Neues Deutschland», 19. Mai, 1976.

(8) K. Marks ve F. Engels, Eserler, c. 33, s. 317.

«Marksologlar»ın, Marksizmi Leninizmin karşısına koyma denemeleri Karl Marks'ın öğretisine Lenin'in katkısını oluşturan bütün ilkesel hükümlere el atıyor. Fakat özellikle Lenin'in sosyalist devrime ilişkin teorisini çürütmek, onu bir hayli sınırlı coğrafi veya tarihsel kayıtlar içine sıkıştırmak için büyük çabalar harcıyorlar. Hele «Leninizmin . . . Marksizmi az gelişmiş bir ülkenin koşullarına uygulamaktan başka bir şey olmadığı» düşüncesi dirençle telkin edilmek isteniyor. ⁽⁹⁾ Bunu yaparken «Marksologlar»ın dayanmak istedikleri kanıtlar hiç de yeni değildir; bu kanıtların özü Leninizmin düşmanlarının daha onyıllar önce ileri sürdükleri «fikirler»den oluşuyor. İkinci Enternasyonal eylemcilerinin sosyalist devrimle ilgili Leninci teorisin K. Marks'ın görüşleriyle «bağdaşmazlığı»na ilişkin olarak formüle ettikleri tez de bunlar arasındadır. Onlar, sözkonusu tezi, Rusya'da proletarya halkın çoğunluğunu oluşturmadığı ve yüzyılın başlangıcında bu ülke sosyalist devrim için henüz olgunlaşmadığı halde, V. İ. Lenin'in K. Marks'ın öğretisini hiç de öngörmediği koşullara uyguladığı gerekçesiyle kanıtlamaya çalışıyorlar. Bu savların teorik ve pratik tutarsızlığı Marksist-Leninistler tarafından en inandırıcı biçimde çoktan ortaya çıkarıldığı için, bunlar üzerinde durmanın bir anlamı olmasa gerektir. Fakat, bu yıpranmış kalıplar, Marksizm-Leninizm düşmanları tarafından temcit pilavı gibi tekrar tekrar ortaya sürülüyor. Burjuva ideolojisinin yeni karşı-taarruzu asıl bu temel üzerinde gitgide daha çok yaygınlaşıyor.

«Marksologlar», devrime ilişkin Marksist-Leninist teoriyi yalanlamaya ve Lenin'in görüş ve tutumlarını K. Marks'ın fikirlerine karşı çıkarmaya çabalarlarken, II. Enternasyonal eylemcileriyle ağır birliği ederek «Politik ekonomi eleştirisine ek» adlı yapıtına dayanıyorlar. Bu yapıtta, özellikle, hiç bir toplum düzeninin, kendilerine yeteri kadar çevren yarattığı bütün üretim güçleri gelişmeden yıkılıp gitmediği belirtiliyor. ⁽¹⁰⁾ «Marksologlar»ın savına öre, Rusya deneyi bu düşünceyi doğrulamış değildir. Çünkü, onlara göre, Rusya'da üretim güçleri kapitalist gelişme aşamasından sosyalist gelişme aşamasına geçilmesine elverecek ölçüde gelişmiş değildi. Burada şunu da belirtmeliyiz: «Marksologlar» Oktobr Devrimi'ni ve SSCB'de sosyalizm kuruluşunu, gerikalmışlığı hızla giderme ve Batı'da kapitalizmin gelişmesi sonucunda ortaya çıkan endüstriyel toplumun aynısını yaratma amacı olarak ele alıyorlar. Bu noktadan hareketle de, Batı'nın gelişmiş kapitalist ülkelerindeki çağdaş işçi hareketine Sovyet deneyinin örnek olamayacağı yargısına varıyorlar. ⁽¹¹⁾

Bu kanıtların Marks'ın fikrini mekanik biçimde yorumlama olduğunu

⁽⁹⁾ P. von Oertzen, Thesen zur Strategie und Taktik des Demokratischen Sozialismus in der Bundesrepublik Deutschland. «Die Neue Gesellschaft». Bonn, 1974, H. 1, S. 77.

⁽¹⁰⁾ K. Marks ve F. Engels, Eserler, c. 13, s. 9,

⁽¹¹⁾ N. Leser, Die Odyssee des Marxismus. Auf dem Weg zum Sozialismus. Wien/München/Zürich, 1971, S. 52-53.

görmek zor değildir. Bunlar, «Marksologlar»a şu veya bu ülkede sosyalist devrim olanağını sırf o ülkenin üretim güçlerinin gelişme düzeyine bağlı kılmaları için gerekliydi (bu gelişme düzeyini belirleme ölçütleri de bir hayli karmaşık olup, yeterince somut da değildir). Gerçekteyse, bu devrim olanağı tüm kapitalist sistemde sosyalizme elverişli koşulların olgunluk derecesine bağlıdır. Marks, sosyalist devrimin yapılabilmesi için kapitalizmin belirli bir olgunluk derecesine ulaşması gerekliliği hükmünü formüle ederken (geçen yüzyılın 40 yıllarındaki devrimler deneyinin sentezine dayanarak), kapitalizmin henüz yükseliş safhasını yaşadığı çağda, bir sistem olarak toplumsal ilerlemeyi köstekliyen bir engele dönüştüğünü, bağırında sosyalizm için objektif ve sübjektif önkoşulların hızla oluştuğunu gösterdi. Bu, daha sonraki çağ için daha büyük bir güçle geçerliydi.

Ondokuzuncu yüzyılın sonunda ve yirminci yüzyılın başında, kapitalizm emperyalizm safhasına girdi ve kapitalist üretim ilişkileri üretim güçlerinin gelişmesini Marks'ın zamanında olduğundan çok daha büyük ölçüde kösteklemeye başladı. Ve kapitalizm, genellikle daha o anda sosyalist devrim için olgunlaşan bir dünya sistemine dönüştü. Sosyalist devrimler çağı başladı. Kapitalizmin düzensiz ekonomik ve politik gelişme yasaasının işleyişi sonucunda sosyalist devrimin kaçınılmazlıkla en keskin çelişkilerin bulunduğu bir ülkede oluşması gerekti. Bu ülke de, tekelci sermaye gelişmesinin yüksek bir düzeye ulaştığı, emperyalist sistemin bir parçasını oluşturan Rusya oldu. Rusya'da, kapitalizmin, dünyanın en gerici politik sistemlerinden biri olan çarlığın feodal çelişkileri ve ezgisiyle bağdaşık çelişkileri, alabildiğine sertleşmişti; bu çelişkiler, o zamanki Rusya sanayi bakımından dünyanın en gelişkin ülkeleri kategorisine girmese bile, bu memleketi sosyalist devrim için büsbütün olgunlaştırmıştı. Bu alabildiğine keskin çelişkilerin düğümü, yasal olarak, üç Rus devrimiyle paramparça edilmişti.

Bütün bunlar, Leninizmi «Marksizmin özel Rus varyantı» olarak gösteren, onun genel önemini tartışma konusu yapan, K. Marks'ın ve V. İ. Lenin'in tarihin gelişmesine ilişkin görüşlerinde kuşaktan kuşağa geçiş olmadığını savlayan «Marksologlar»ın tutturdukları teranelerin olanca saçmalığını ortaya çıkarıyor.

«Marksoloji»nin, çağdaş dünya devrimci sürecinin problemlerini çözümlemek ve şimdiki kapitalist gerçekliği açıklamak için K. Marks'ın teorisinin «eskidiği»ni ispatlama denemeleri de böylece temelden yoksundur. Burjuva ideologları, düne kadar, devlet-tekell kapitalizmi çağının bilimsel-teknik devrimin akışından doğan yeni olguları, işçi sınıfının sosyal yapısındaki değişimle karakterize edilen olguları, kapitalist sistemin şu veya bu biçimde sağlamlaşması anlamında, işçi sınıfının kapitalist sistem içinde entegrasyonu veya giderek «proletaryanın eriyip kaybolması» anlamında göstermek için pek çok çaba harcadılar. Kapitalist dünyada bunalım olgu-

larının alabildiğine sertleşmesi, bütün bu düşünüş tarzlarına inandırıcı bir cevap oldu. Bütün devlet-tekel kapitalizmi eliyle düzenleme mekanizmalarının bunalımı koşullarında, burjuva ideologlarının kapitalist sistemde sağlamlaşma ümitlerinin de, üretim araçları üzerinde özel mülkiyet temeline dayalı toplumda yapıcı dönüşümler olanağına ilişkin inançlarının da bir hayal ürünü olduğu anlaşıldı. Kapitalizmin genel bunalımının keskinleşmesi, sınıf savaşlarının ve İkinci Dünya Savaşından sonraki en ağır ekonomik bunalımın alıp yürümesi koşullarında, işçi sınıfının devrimci potansiyelinin düştüğü, bu sınıfın kapitalist sistem içinde harman olup gittiği fikirlerinin büsbütün asılsız olduğu görülüyor. Kapitalizmin iç niteliğine ilişkin Marksist tasarımların değil, K. Marks'ın bu sistemin çelişkilerinin çözümsüzlüğüne ilişkin öngörüsünün de değil, doğrudan doğruya «Marksologlar»ın incelemelerinin büsbütün saçma olduğu apaçık anlaşıldı.

«Marksoloji»nin eyleminde bir başka yön de, Marksizmin plüralizmi fikrinin, çeşitli ve giderek kısmen çelişkili «marksizmler»in varoluş «yasallığı» fikrinin propaganda edilmesidir. ⁽¹²⁾

Bilindiği gibi, Marksizm-Leninizm bilimi tarihinin çeşitli safhalarında kâh şu, kâh bu teorik problemler Marksizm-Leninizm klasiklerinin dikkat merkezinde yer alıyordu. Marksizm-Leninizm, uluslararası işçi sınıfının gitgide yaygınlaşan devrimci savaşımı seyrinde gündeme çıkan sorunlara cevap vermeliydi. İşte «Marksologlar» bunun üzerinde spekülasyon yapmaya çalışıyorlar. Onlar, Marksizm-Leninizmin çeşitli gelişme aşamalarındaki problemlerin ortaya konuluş ayrıntılarını tamamen biçimsel olarak saptıyorlar ve bundan klasiklerin düşünüşünde «çelişkiler» olduğu sonucunu çıkarıyorlar. Böylece, «insancıl Marksizm»in karşısına «sientik (bilimin saltık gücüne dayalı) Marksizm» çıkarılmış bulunuyor. Bu amaçla, K. Marks'ın tüm ideolojik mirası, «1844 yılı ekonomik-felsefi elyazıları» adlı yapıtına idealistik-antropolojik açıdan anlam verme ruhunda yorumlanıyor. Marks'ın öğretisinin başlangıçtaki insancıl, «sınıfsallığa ilgisiz» içeriğinin, yavaş yavaş «siyasallaşma» ve emekçilerin savaşımında ideolojik silâha dönüşmeyle yitirildiği savlanıyor. Buna da, F. Engels'in, G. V. Plehanov ve V. İ. Lenin üzerinde kendi payına büyük etkisi olan «Anti-Dühring» adlı yapıtının büyük ölçüde yardım ettiği ileri sürülüyor. K. Marks'ın öğretisine bu biçim yaklaşımın şimdiki yandaşları ⁽¹³⁾, bir yandan «başlangıçta» ve «sonra»ki K. Marks arasında çelişki bulunduğunu «kanıtlama»ya devam ediyor, öte yandan da K. Marks'ı F. Engels'in karşısına çıkarmaya çalışıyorlar.

⁽¹²⁾ H. Schack, Marx, Mao, Neomarxismus. Frankfurt a. M., 1969; W. Leonhardt. Die Dreispaltung des Marxismus. Düsseldorf/Wien, 1970; D. Oberndörfer, W. Jager. Marx/Lenin/Mao, Stuttgart/Köln/Mainz, 1974.

⁽¹³⁾ I. Fetscher, Karl Marx und der Marxismus. Von der Philosophie des Proletariats zur proletarischen Weltanschauung, München, 1976.

Bilimsel komünizmin oluşma ve gelişmesinin başlangıç aşamasında, K. Marks'ın her şeyden önce insanın ve hümanizmin felsefi problemleriyle ilgilendiği kuşku götürmez. Fakat o dönemde de Marks bu problemleri toplumsal gelişmenin objektif kanunlarının ortaya çıkarılmasıyla en sıkı ilişkili olarak ele alıyor. K. Marks, daha sonra «Kapital»de, öncelikle kapitalist üretim tarzı gelişmesinin objektif kanunlarını somut ve bilimsel olarak çözümlemeye eğiliyor. Bu çözümleme sosyalist hümanizmin daha öncekilere bakarak derinlemesine esaslandırılmasına temel oldu. F. Engels, «Anti-Dühring»te, ve aynı zamanda «Doğanın diyalektiği»nde, diyalektik-materyalist kavrama ilkelerinin (doğanın incelenmesi de içinde olmak üzere) her alana uygulanabileceğini kanıtlamaya çalışıyordu. Bu durumda «Marksologlar»ın gözle görülür bir gerçeği, yani doğaya ve topluma materyalistçe yaklaşımın temellerinin K. Marks ve F. Engels tarafından daha 1840 yıllarında elbirliğiyle yaratılmış olduğu gerçeğini yadsımaları nedeniyle, bir çelişki var gibi görünüyor.

K. Marks ile F. Engels arasında, diyalektik, sosyalist devrim, partiye ilişkin öğreti vb. konularında güya ayrılıklar bulunduğu yolunda ileri sürülen «Marksolojik» tezler de Marksizmin birliğine ve içsel bütünlüğüne karşı yöneltiliyor. Ama gerçekte, Marksist-Leninistlerin şapıtlarında, bu «çelişkiler»in de Marksizme yöneltilen eleştirilerin bir hayal ürünü olduğu çoktan gözler önüne serilmiş bulunuyor. Çelişki Marksizm-Leninizmde değil, bir yamuk ayna gibi her eşyanın görünüşünü değiştiren burjuva ideolojisinin çelik parçası gibi düzenli bir sistem olmaktan çıkarılarak, biçimsiz ve iç çelişkilerle dolu bir öğreti haline getiriliyor.

Artık belirtildiği üzere, K. Marks'ı eleştirenlerin eyleminde, açık ve örtülü olmak üzere iki doğrultu görülüyor. Yukarıda, daha çok, çağdaş burjuva ideolojisinin Marksizm-Leninizme karşı «esnek» savaşım biçimi gözden geçirildi. Fakat tipik olarak açık anti-komünist propaganda araçlarına ve iftiraya başvuran öteki doğrultuya da hiç olmazsa birkaç sözle değinmekte yarar vardır. Kaldı ki, son zamanlarda bu savaşım biçimi, emperyalist sistemin derin bunalımı ve giderek artan iç-politik istikrarsızlığı nedeniyle yeniden geniş ölçüde yaygınlaşıyor. Zira bu koşullarda küçük burjuva ve revizyonist «Marksologlar»ın sözde Marksizmi bile emperyalist sistemin bazı övgücülerine tehlikeli görünüyor. Bu açık biçime başvurulmasının nedeni, barış içinde yanyana yaşama ilkesinin devletler arasındaki ilişkilerde ana eğilim olmaya başladığı yeni uluslararası durumda emperyalizmin ideolojik alanda sosyalizme daha kesin olarak karşı durma isteğiyle de açıklanabilir.

Bugün genellikle anti-marksizmin geleneksel kalıpları kullanılıyor. Örneğin, burjuva ideologları, Marksizmi, bilimsel temele dayanmayan, yarı dinsel bir ütöpik öğreti olarak gösteriyor, ona «anti-hümanter» ve «diktatör»

damgasını vuruyor, reel sosyalizmi de bu «anti-hümanizm»in pratikte gerçekleştirilmesinin bir sonucu olarak tanımlıyorlar. ⁽¹⁴⁾

Marksizm-Leninizme karşı her türlü anti-komünist tepki biçimlerinin, emekçi yığınlarının düşünce ve gönüllerinde daha öte yer etmesini engelleyecek güçte olmadığını söyleyebilmek için insanın kâhin olmasına gerek yoktur. Bunlar tarihsel bakımdan zamanı geçmiş olan kapitalist sistemin sağlamlaştırılmasına yardım etmeyecek.

⁽¹⁴⁾ E. Topitsch, Wie human ist der Marxismus? «Die Welt», 4./5. Oktober 1975; F. J. Raddatz, Karl Marx. Eine politische Biographie, Hamburg, 1975.

Halk Birliği'nin bin günlük yönetimi üstüne düşünceler

Volodia Teitelboim

şili Komünist Partisi Merkez Komitesi

Politik Komisyonu yesi

V. I. Lenin utkusal 1917 Oktobr Devrimi'ne yol açan strateji ve taktiği işlemede dayanak olarak, Paris Komünü ve 1905–1907 Rus Devrimi'nden çıkarılan ibret derslerini nasıl enikonu dikkate almışsa, biz şili'lilerin de, bin günlük Halk Birliği yönetimi zamanında memleketimizde olup bitenleri bütün tipik sayılabilecek ve sayılamayacak çeşitli etkenleri ve çizgileriyle derinlemesine inceleyerek, teorik ve pratik sonuçlar çıkarmamız son derece gereklidir. Bu incelemenin gerektirdiği çözümlleme için elimizde çok değerli materyaller vardır. Biz bunlara dayanarak, belirli bir sosyal ortamda, 10 milyonluk nüfusuyla büyük sayılamıydcak olan memleketimiz çerçevesinde, evrensel önemi olan bir politik dramın karakteristik çizgilerini ortaya çıkartabiliriz. Yine böylece, halk hareketinin hizmetlerini ve zayıf yanlarını, doğru işlerini ve hatalarını gerçekçi açıdan değerlendirebiliriz. Öte yandan, yine aynı materyallere dayanılarak, karşımızdaki düşmanın yöntemleri ve taktiği incelenebilir, ağdaş karşı-devrimin nasıl olup da devrimi boğabildiğini gösterecek tam anlamıyla bir ders kitabı meydana getirilebilir ve getirilmelidir.

Elbette ki, böyle kitapların politik bakımdan değerı, her devrimin ve her karşı-devrimin karakteristik çizgileri olarak yer ve zaman öğeleriyle, özellikleriyle, tüm özgürlüğüyle genel yasalara bağımlı olan özel bir örnek vermekten öteye geçmez.

Kısacası, objektif bir zmllemenin işiğında, yaşanılan faciayı özeleştiri açısından gözden geçirmeye, eylemimizde yapılması gereken düzeltmelere işaret etmeye, düşmanın açık ve gizli eylemlerinde tuttuğu yolun ne olduğunu açıklamaya çalışacağız. Bu çabamız, kuşkusuz, strateji ve taktiğimiz, aynı zamanda düşmanın strateji ve taktiğinin daha iyi anlaşılmasına yardım edecek. Bunun, halkın, uğradığı yenilginin utkuya dönüşebilmesi için, eylemlerimizde yapılması gereken düzeltmelere doğru bir giriş hizmeti göreceğini de umuyorum.

Seçimlerin rolü ve «barışçı yol»

şili'deki olaylar, kanımızca, son çözümde, çok yönlü ve karmaşık tarihsel evrim sonucu olarak, sosyal değerışimlerde yararı olan bütün tabakaların g birikimi ve birleşmesi süreci, bu ağır süreç sonucu olarak mey-

dana gelen belirli koşullarda, seçimler yoluyla olağan ve hatta önemlice bir seçim kampanyası başarısından çok daha fazlasına ulaşılabilceğini, ama gerçek iktidarın çok daha azının elde edilebileceğini kanıtlıyor. Öte yandan, Şili olayları, seçimlerde elde edilen utkunun, kendi başına bu utkunun sürekli olacağı garantisini içermediğini de gösteriyor. Bu utku, tehlikeli dönemeçleri ve kavşakları bol olan ve çoğunca uçurum kenarından geçen uzun ve her zaman dikenli bir yol boyunca önemli bir ileri adım olabilir. Ama seçimlerde üstün geldikten sonra, bu utkunun gerçek iktidara, bütün engellere karşın, iç ve dış düşmanın bu egemenliği inkâr ve yoketme yollu bütün yeltenişlerine karşın, yığınların savunmaya hazır oldukları bir iktidara dönüştürülmesi için halk çoğunluğunun geniş atımlı eylemleri geliştirilmeyecek olursa ve sözkonusu iktidar yaratılmazsa, yenilgi mümkündür ve giderek kaçınılmazdır.

Gerçekte seçim utkusu ancak bir yere kadar iktidar sağlıyor. Bu utku, devrimci süreçte yeni aşama başlangıcı ve önceliklerin bitimi olarak, birdenbire, bir gece de doğmuyor, tümel bir devrimci sürecin, kapitalizmin genel bunalımının sertleşmesiyle ilişkili olarak ülkedeki yapısal bunalımın gelişmesinin sonucu oluyor. •Bu utku, sınıf savaşımında çeşitli biçimlerin olgunlaşmasını yansıtan etkenlerin birikimi sonucu olarak doğuyor.

Şili'de devrim öncesi durum ve koşullar da böyle oluşuyordu. Komünist Partisi, seçimlere, çoğunluğun desteği sağlanarak toplumu yeni baştan kurma savaşımında bir eylem biçimi gözüyle bakıyordu.

«Politik çoğunluk» kavramı, göreceli ve salt oy çoğunluğundan daha sürekli ve bütünsel bir şeydir. Bu kavram, aritmetik (ya da mekanik) çoğunluk kavramından, halkın çoğu bölümünü temsil eden sosyal blokun varlığını daha büyük ölçüde yansıtmalı, amma bunun ötesinde bir başka niteliği de olmalı, yani aktif çoğunluk olmalıdır. Ve bu aktif çoğunluk, boyuna gelişen her hareketin özelliği olarak durmaksızın eylem göstermekle kalmayıp, elde edilen kazanımları her araca başvurarak savunma gerekliliğini de kavramalıdır.

Bununla beraber, Şili'de devrimci sürecin gelişmesi boyunca, savaşım biçimlerine ve bu savaşımın hedeflerine pratikte aynı ölçüde önem veriliyor, biçim âdeta işin esası kategorisi düzeyine çıkarılıyor, bir tek yol mutlak hale getiriliyordu; bu da elbette yanlıştı. Bu dediğimiz, somut durum ve koşullar değişip de yığınlar eli-kolu bağlı kaldığı zaman iyice hissedildi. Devrimin barışçı yoldan gelişmesi ülkedeki reel koşullara cevap vermekte ve Şili halk hareketinin isteğini yansıtmakta olsa da, öte yandan ne pahasına olursa olsun, hiç de barışçı olmayan yollar da içinde olarak, her araçla devrime set çekmeye hazır bulunan düşmanın ruh haline hiç de uygun düşmüyordu, ve bu özellik gözden uzak tutulamazdı. Düşmanın silâha davranma yatkınlığı ve saldırganlığı devrimciler için beklenmedik bir şey olmamalıdır. Düşman dış-tırnak direniş göstermek için her zaman

elinden geleni yapacaktır. Fırsatını buldukça silâha davranmaya ve onu halkın göğsüne dayamaya çalışacaktır.

Biz, olup bitenlerin ışığı altında şu kanaata varıyoruz: Her olgu ve olayda çeşitli faktörlerin yaptığı etkinin diyalektiği olsa da, somut gerçekte de daima temel ve ikincil yönler bulunsa da Şili olayında politik ve askersel faktörler arasındaki canlı karşılıklı ilişkide ana rol birinci faktöre düşmektedir; ikinci faktör birincisinin bir bölümü, ama önemli bir bölümüdür. Halk hareketinin güttüğü askersel politikanın büyük önemi de bundan ileri gelmektedir. Bu politika, sadece ordu mensupları konusunda belirli bir tutumun saptanmasından ve bunların potansiyel demokratik bölümüyle sağlam bir bağlaşma kurulmasından ibaret olmayıp, aynı zamanda gereği halinde ordunun devrime bağlı bölümüyle birlikte eylem gösterebilecek belirli bir gücün yaratılması anlamındadır. *

Deney, bizleri, ileri hareket sürecinin yalnız yığınların desteğiyle değil, aynı zamanda buna uygun bir askersel destekle de sağlanması gerekliliğine inandırıyor. Doğal olarak, halk hareketinin bu sorunla ilgili yaratımlı ve olumlu politikası sözkonusu süreci sağlamanın önkoşuludur (elbette, komünistlerin özel bir sorumluluk taşımaları koşuluyla).

Yolu değiştirme olanakları

Demek ki, devrime (bizim görüşlerimize göre), en yüksek derecede diyalektik iç niteliğini tekrar kazandırmanın yaşamsal bir önemi vardır. Bunun, savaşımın akışına bağlı değişimlere tahammülü olmayan ve bazan başdöndürücü bir hızla evrimleşerek 1917'de Rusya'da olduğu gibi, daha başka savaşım biçimlerine geçiş gerekliliğine varan bir süreç olduğunu her zaman kavramalıyız. Bir başka deyişle, devrimde şu veya bu yolu seçmeyi, bunun kesin olduğu, değişmeyeceği anlamında, uzun bir tarihsel dönem boyunca hep aynı prensipin hiç değişmeden uygulanacağı anlamında mutlak hale getiremeyiz. Belki başka ülkelerde, bir savaşım biçiminden diğerlerine geçiş, Rusya'da Ekim öncesinde birkaç ayın içinde olduğu gibi aynı süratle gerçekleşmiyebilir. Ama Şili'nin yaşadığı başarısız olay, bizleri, genellikle şu veya bu savaşım biçimini değişmez karakterli saymanın, onu çoğu hallerde, özellikle politik bunalımlar ve çelişkilerin sertleşmesi dönemi gibi durumlarda alabildiğine keskinleşen dönemeçleri görmezlikten gelmeye olanak veren bir değişmez ölçüye çevirmenin doğru olmadığına inandırıyor.

Barışçı yol, ancak iç savaş olanak dışı bıraktığı ölçüde adına yaraşık olabilir. Fakat gerçekleştirilmesi boyunca karşılaşılan sayısız karmaşıklık ve engeller nedeniyle bu yol da zorkullanımı tarihin «ebe»si sayan kanundan yan çizemez. Biz bunu daima gözönünde bulundurmalı, daha ileri adımlar

atabilmek için devrimi gerçekleştirmede yol değiştirme sorununun aynı zamanda «atları değiştirme»yi gerektirdiğini hesaba katmalıydık. İş, ırmaktan geçmeye dayandıktan sonra, at değiştirmek zordur. Ama böyle bir değiştirme peşinen hazırlanmadığı zaman iş çok daha zordur. Böyle bir değiştirme gerekliliğinin ne ölçüde açıklıkla kavrandığına bakılmaksızın, bunu gerçekleştirme olanak ve yeteneğinin herhalde sağlanması zorunludur. Ve bu, hemen değiştirme kertesinde çözülecek bir sorun değildir; yıllarca bile sürebilecek uzun bir ön hazırlık gerektirir. İşte Şili halk hareketinin yapmadığı da budur. Bu nedenle, yalnız sözde değil, eylemde de, yığınların başında bulunan devrimci öncünün gerektiği takdirde gericiliğin eylemlerine karşı en enerjik tedbirleri almaya hazır olacağı biçimde hareket etmeliyiz.

Fakat Şili’de, Halk Birliği’nin iktidar dönemindeki uygulamada, birçokları, savaşım yol ve araçlarında olası bir değiştirmeye hazırlığı asla kabul edilmez bir şey sayıyorlardı. Halk Birliği’nin aldığı unutulmaması gerekli bir ders de şudur: Legalite. (açık çalışma) koşulları, bilindiği üzere, yasallığı artırıyor, dolayısıyla devrimcilerin güçlerini çoğaltıyor ve bunun sonucu olarak süratle ilerleme olanağı doğuyor; ama belirli hallerde aynı koşullar düşmanın isyan veya darbe hazırlığı plânlarını da kolaylaştırabiliyor. Bu durum doğru biçimde anlaşılmadığı takdirde, yasallığın kendi zincirleriyle halkın eli-kolu bağlanabilir ve onun yasal savunusu hakkını gerçekleştirmesi çok daha fazla güçleştirilebilir. Halkın Gulliver gibi kendini eli-ayağı yasallık zincirleriyle bağlı hissetmesi yersizdir; yasallık halkın haklı davasını savunmada yararlı bir silâh olmalı, ama hiç bir suretle tuzak veya sopa sayılmamalıdır.

Şili’de gericilik ve faşizm komplo mekanizmasını yarattıkları sürece, Halk Birliği hükümetine karşı, güya bu hükümetin yasallık çerçevesinden çıktığı savıyla, tekrarlanmaktan cıcığı çıkmış ve baştanbaşa tutarsız suçlamalara başvuruyorlardı. Ama gerçekte kendileri her türlü yasallığı çiğneme çabasındaydılar (bu arada Odilon Barrot’un «yasallık bizi öldürüyor» ⁽¹⁾ yollu bilinen sözünü kendi işlerine geldiği gibi değiştiriyor, «yasallığı öldürelim» sloganını pratikte gerçekleştirmeye yöneliyorlardı). Örneğin, gericilik ve faşizm, silâh kontrolüne ilişkin kanunu, olayların gösterdiği üzere, halk için bir tuzağa döndürmüşlerdi; bu kanunu halkı silâhsızlandırmak için, ona daha fazla eziyet etmek için kullanıyorlardı.

Bütün bunlar asıl isteme, yani yığınlara dayanma zorunluğuna uyulması gerekliliğini bir kez daha doğruluyor. Artık değindiğimiz gibi, barışçı yol,

(1) Odilon Barot: Fransa’da İkinci Cumhuriyet döneminin tutucu politikacılarından biri. Onun bilinen «yasallık bizi öldürüyor» sözü, 1848 sonunda ve 1849 yılı başlarında Fransız gericiliği temsilcilerinin bir halk isyanı kışkırtma ve onu boğduktan sonra da krallığı canlandırma niyetlerini yansıtıyordu. Bak: K. Marks ve F. Engels, Eserler, c. 22, s. 546. Not. red.

pratik olarak, ancak bir zorunlu koşulla, devrim fikrinin halk çoğunluğunun bilincine yerleşmesi ve onu eyleme yöneltmesi koşuluyla gerçekleşebilir. Dönüşümler sürecini destekliyen güçlerin ağır basması sağlanabildiği takdirde, gerici bir isyanın başgöstermesine ve hele başarıya ulaşmasına elverişli koşullar ortadan kalkmış olacaktır. V. İ. Lenin'in büyük bir önem verdiği bu çoğunluğun fikri (kendisi 1917 Eylülünde «Halkın çoğunluğu bizden yana» ⁽²⁾ diyordu), savaşımın her biçiminde üstün gelmenin koşulu olarak önemini korumaktadır.

Kısacası, bizce, güçler oranı problemi sonuç belirleyicidir. Dönüşümlerden yana olanlar cephesinin, dönüşümlere karşı çıkanlar cephesinden daima daha güçlü olmasına, bu üstünlüğün gerek nicelik bakımından, gerekse örgüt düzeyi, aynı zamanda politika, ideoloji, kültür, propaganda çalışmalarında ve diğer alanlardaki eylemlerde ağır basmasını sağlamaya dikkat etmeliyiz. Böylelikle bu geniş cephe nitelik bakımından, bağlaşmanın sağlamlığı, atılganlık, birleşik eylemlerin etkinliği yönünden de daha güçlü olacaktır. Aynı zamanda cephenin programı bütün etkenler ve kendisini oluşturan elemanlar ve güçler için bir ortak payda olmalı; hepsi de bu temel üzerinde uyumlu bir eylem göstermeli, taktik ve stratejik birlik prensiplerini kılavuz edinmeli, aynı yönde ortak darbeler indirmelidirler. Ancak bu suretle, gerçek bir koalisyon gibi hareket ederek, hareketin içinde karışık kutuplar ve dağınık eylemler belirmesinden kaçınarak, programla belirlenmiş tek hareket hattını geliştirerek, düşman ağır bir yenilgiye uğratılabilir. Cephenin boyutlarının ve güçlerinin korunup genişletilmesi, çoğunluğun güçlendirilmesi, devrimci sürecin utkusal akışını sağlamaya olanak verecek yaşamsal önem taşıyan öğedir.

Tekrar ediyoruz: Düşman zorkullanıma başvuracak durumda oldukça bunu yapacaktır. Devrim, sadece çoğunluk bunu dayattığı, azınlık da buna karşı koyamadığı takdirde, kansız yapılabilir. 1970 yılının son aylarında ve bir yere kadar da 1971'in başlarında ülkemizin yaşadığı dönem bu nitelikte olabilirdi. Ama düşman her araca başvurarak güçlerini toparlamaya çalışacaktır. Demek oluyor ki, burada yalnız bir tek tehlike ânı söz konusu değildir. Tehlike, gerici güçler ortadan kaldırılmadıkça varolacak, ve gerici durum kendi yararına değiştirebilirse artarak sürüp gidecektir.

Özcesi, güçler oranı problemi, bunun değişkenliğini, olası değişmelerini dikkate almayı gerektiriyor. Bu oran, üstün gelen devrimin bu iç çelişkiyi giderdiği sınıfsız toplumun yaratılması için karışık sınıfları ortadan kaldırdığı durum bir yana, sürgüt kurulmuyor.

• Şili'de Halk Birliği hükümetinin işbaşında olduğu sürece bir tür ikili iktidar vardı. Bunu elbette 1917 yılında Rusya'da meydana gelen durumla bir tuta-

(2) V. İ. Lenin. Bütün eserleri, c. 26, s. 1.

mayız. Bir yandan, Şili’de yasal halk hükümeti işbaşındaydı; öte yandan toplumda daha önce egemen bulunan bütün tabakalara dayalı yasadışı bir gerici iktidar hüküm sürüyordu. Bu gerici iktidar ekonominin bazı ana kaldıraçlarından, finans sisteminden ve yığınsal enformasyon araçlarından başka, devlet aygıtının önemli bir bölümünü de kontrolü altında bulunduruyordu. Aynı gerici iktidar Halk Birliği’nin içinde işlenen hatalardan, yetersizliklerden ve çeşitli doğrultuların varlığından da yararlanarak, plânlarını gerçekleştirmede küçük bujuvazinin önemli bir bölümünü kendinden yana çekme kıvraklığını da gösterdi (bilindiği gibi, geniş bir tabaka olan küçük burjuvazi, çoğu zaman ikircim gösterir, ikiyüzlü davranır, düşmanın sürekli artırdığı psikolojik terörle dehşete düşer, kendi değerlerine dört elle tutunur). *Netekim, Şili’de düşman, ara tabakaları kendinden yana çekemedikçe, politik bilinçleri değişik düzeyde insanlardan oluşan, gerek ideolojik bakımdan, gerekse CIA’in çabalarıyla kurnazca yaratılan isteri durumu içindeki tutumu bakımından türdeş olmayan gayet alıcılı sosyal yığın üzerinde yeterince etki yapamadıkça, emeline ulaşamayacağını gayet iyi anlıyordu. Eğer oligarşi yığınları elde etme yolunda uyguladığı stratejide belirli başarılarla ulaşmışsa, bu sonuç, kendi sınıfına mensup olmayan diğer tabakaların desteğini kazanmış olmasından ileri geliyordu. Ve oligarşi, bunu, sırf öteki taraftan bir tepki, bir karşılık olmadığı için sağlayabildi; öyle ki, Halk Birliğinin kendi programıyla ara sosyal tabakaların ilişkisini korumayı, onların güvencini kazanmayı ve kendilerine yeni toplumda yerlerini bulacakları inancını aşılamayı gözeten bir politikası yoktu.*

Öncünün sorumluluğu

Savaşın halk yararına sonuçlanmasını belirleyen kesin etken, hiç kuşkusuz, yığınları doğru yöne yöneltecek devamlı olarak aydınlatacak, şu veya bu gerekli eylemler için seferber edecek, bu politik çoğunluğu bilinçli ve birleşik güçler toplamına dönüştürecek, kendi sorumluluğunun olgun bilincine varıracak güçte olan halk hareketinin doğru yönetimidir. Elbette ki, bu bakımdan Komünist Partisinin ve Halk Cephesine katılan öteki partilerin de çok büyük bir rolü vardır.

Şili halk hareketi, kuşkusuz, tarihsel hizmetlerde bulundu. Halk Birliği’nin iktidarda bulunduğu dönemde bu hareket yaratıcı girişimini artırdı; devletin sınıfsal özünü değiştirme çabasındaki halkın bağrından çıkan ve gelecekte bütün karmaşık olayları kontrol edebilecek gerçek demokratik yönetimin yararlı örnekleri olarak dikkate alması gereken demokratik yönetim biçimleri (oğulcuk halinde olsa da) ortaya çıktı.

Ne var ki, Salvador Allende’nin cumhurbaşkanlığı görevine geçmesi, sadece bu olay, devletin sınıfsal özünü, silâhlı güçlerin, polislin, devlet yöne-

timinin karakterini değiştirmedir. Bu nedenle, bizler, barışçı yoldan gelişen her sũreçte, devrimin gelişmesi yararına silâhlı gũçlerin orantısını da sağlama sorununun ne bũyũk bir ȃnem kazandığını ȃzellikle belirtiyoruz. Demek ki, burada anahtar değerinde ȃnemli bir sorun sȃzkonusudur.

Halk Birliği, devlet aygıtının halkın ȃrgũtlũ baskısı altında bulunmasına, gitgide halkın hizmetine geçmesine yol açaacak değişimleri sağlama erte-lenmez zorunluğuyla karşı karşıya geldi. Bunun da ȃtesinde, gerici tabaka-lar egemenlik alanlarından yoksun edilerek, tũm reel iktidar emekçilerin, ilerici toplum tabakalarının eline aktararak, sȃzũn en geniş anlamında yęięinlerin katılımıyla etkin bir demokrasi geliştirilmeliydi.

ũç yıl boyunca Halk Birliği hũkũmeti için yęięinlerin aktif desteğinin sağlanamadığı sȃylenemez. Ama hedeflerin karışıklığı (demokratik, sosya-list amaçlar, hũkũmet programın yabancı veya bũsbũtũn ȃtopyaya dayalı başka fikirlerin getirilmesi), her belirli olayda yęięinlerin girişiminin tam bir açıklıkla doğru yola yȃneltilmesine, her sorunun cȃzũmũnde, ȃrneęin bakır madenlerinin kamulaştırılması gibi herkesin kabul ettiği yurtseverce bir tedbirin kazandığı ȃlũde ȃęunluęun desteğinin sağlanmasına olanak vermedi.

şunu da belirtmeliyiz, ki, memleketimizde bu tarih diliminin hazin so-nucu, gȃzle gȃrũlũr tarihsel gerçeğin, yani ȃ yıldan az bir sũre içinde halk hũkũmetinin halkın belleğinde yer eden ve kalımlı politik edinimin bir bȃlũmũ olan değerli kazanımlar niteliğinde bũyũk tedbirler uyguladığı gerçeğinin ȃnemini azaltmamalıdır (bu kazanımlar daha sonra faşist rejim tarafından ortadan kaldırıldı). Bunlar, memleketimiz şimdiki durumun ȃstesinden geldikten sonra yine seferber edici ȃnemli rol oynayacak bir kalıtım oldu. Biriken bu deneyi kũũmseme doğru olmaz. Bȃylesine trajik biçimde kesilen halk hareketinin bũyũk olumlu ȃnemini, yaratımlı katkısı-nın zenginliğini ciddi olarak ele almak gerekir.

şu da var ki, yęięinler her gũn politik eylemler okulundan geçmezler, siyasiyal durumu gũnũ gũnũne kavrayıp değerlendirmezler ve sırf igũdũyle hareket edelerse, dũřmanın ezilmesi için gerekli bilinç dũzeyine yũksele-mez, tarihsel sũrece bilinçli olarak katılamazlar. Bu anlamda, Marksist-Leninist politik ȃncũye; gerek ȃlke içinde, gerekse ȃlke dışında çalışan komũnistlere, her belirli anda, faşizmin yarattığı en ağır koşullarda bile, işçi sınıfına ve halk hareketine bilimsel yȃnetim sağlama sorumluluğu dũřuyor. Bu ana ȃdevin yerine getirilmesinde, Komũnist Partisi, bağlaşıkları olan ȃteki partilerle birlikte devrimci sũreci geliştirme sorumluluğunu taşı-yan yȃnetici parti sıfatıyla, iki ana bȃlũmden (bazan tehlikeli biçimde sertleşebilecek çelişkilerin eksik olmadığı ȃteki halk hareketi gũleriyle bir-liğinin niteliği; ve bu hareketin içinde hiç bir ahvalde ve hele gȃrũř ay-rılıkları koşullarında, kendi pozisyonunu halkın ve ȃlkenin ȃnũnde açıkla-

ma borcundan vazgeçemeyen, üstelik birliği zayıflatmayı değil, güçlendirmeyi amaçlayan parti olarak oynadığı bağımsız rol) oluşan diyalektik denklemi çözmek zorundadır.

Çağdaş karşı-devrim tarafından devrim nasıl boğulabilir

Gerici darbenin üstün gelmesine yardım eden olaya, yani Halk Cephesi temsilcilerinin mevzilerinin yavaş yavaş, daha sonra da apaçık sarsılmasına karşın, işçi sınıfının bağlaşmalar politikasını gerçekleştirmedeki noksanlıklara ve son aylarda politik ve askersel alanlarda güçler oranının hissedilir derecede kötüleşmesine karşın, Şili devriminde söz konusu dönemin olumsuz biçimde sonuçlanmasının nedeni, yukarıda da belirttiğimiz gibi, halkın iradesinden değil, zedeleyici ve zorlayıcı müdahaleden, faşist darbe sonucu olan kanlı dönümden ileri geldi.

Bir yandan, sürecin halk çoğunluğunun desteğine dayanması gerekiyor; ama öte yandan, bu unsur gerekli olsa bile, devrimin başarısı henüz güvence altına alınmış değildir, halk hareketi çoğunluğun azmini etkin savunu araçlarıyla destekleyecek durumda olmadığı takdirde, devrimin gelişmesi aksayabilir, kazanımları yokedilebilir.

Bunu söylerken yalnız silâha el atılmasını kastetmiyoruz. Emperyalizm ve iç gericilik, politik alanda sonuçlar elde etmek amacıyla, her şeyden önce, en güçlü oldukları ve bunu en kolay başarabildikleri alanda, yani ekonomi alanında saldırıya geçtiler. Ekonomi alanındaki saldırı, halen Latin Amerika'da politik gericilerin geniş ve günlük uygulaması haline gelen kişisel terörle bağdaştırılıyordu. Müthiş bir kargaşa, kimilerinin dediği gibi, çok iyi örgütlenmiş bir keşmekeş yaratılmıştı. Bu kargaşa ve keşmekeş CIA örgütüyor, bir yandan da hiç bir sınır ve ikircim tanımayan propaganda saldırısının ağır topçusu işe koşuluyordu. Belki de, karşı-devrim daha önce hiç bir zaman yığinsal enformasyon araçlarını böylesine esaslı biçimde, böylesine büyük ölçüde ve böylesine bir güçle kullanmış değildi. Bu da dikkatle incelenmeye değer bir başka sayfadır. Gericiliğin kıyıcı plânlarını uygulamasına, hükümetin gerekli birleşik, uyumlu ve örgütlü tedbirleri almamış olması da yardım etti. Halk Birliği içinde iki paralel politik çizginin varlığı, komplosunu gerçekleştirmede gericiliğin işine yaradı. Bundan başka, komplocular, ultra-devrimcilerin sahip oldukları silâhlı güçlerden dem vurmalarından dakikası dakikasına yararlanıyor, bunu kötüye kullanıyorlardı.

Bütün bunlarla, toplumun konuşmadığı böyle bir savaşın, tek, açık bir politika yürütülmesini ve bunun yığınlar arasında durmadan açıklanmasını gerektirdiğini söylemek istiyoruz. Yalnız istihbaratın ve karşı-istihbaratın iyi örgütlenmesinin söz konusu olmadığını belirtmek istiyoruz. Söz konusu

olan, aşağıdan yukarı bütün komplo güçlerini birbirinden ayırmaya, onları her bakımdan (ekonomik ve psikolojik plânda, açık ve gizli alanda, ve elbette her şeyden önce askersel bakımdan) dağıtmaya yönelik genel politik savaşımdır.

Ordu sorununu yeniden ele alma zorunluğu

Düşman, kanlı olayların ışığında, silâhlı güçlerin rolü sorununu keskinleştirdi ve tekrar güncel hale getirdi. Bu soruna yeterince önem verilmesi bir kez daha halk için felâkete dönüştü. Biz geçmişin olağan bir tekrarına, yalnızca yüzyıllar yılı tarihin verdiği derslerin doğrulanışına tanık olmakla kalmadık. Emperyalizm ve yerli bağlaşıkları, bugün, orduyu kışlalardan «çıkarmak» için dünkünden daha büyük çabalar harcıyorlar. Bu çabalar, halk hareketinin gelişme derecesi ve gücünün bugün emperyalizmin ve sermayenin toplum ve devlet üzerindeki kontrolünü her zamankinden daha çok tehdit ettiği gerçeğinin içten içe itiraf edilmesinden ileri geliyor. Artık Latin Amerika cumhuriyetlerinin yüz elli yıllık tarihi boyunca pek çok görülen eski savaş eylemlerinin, şu veya bu yüksek görevli bir serüvenciye karşı komplonun, iktidara musallat bir kodamanı veya hükümet sarayına kurulmuş bir iktidar düşkününe değiştirmenin sözkonusu olmadığı apaçık ortadadır. Şimdi doğrudan doğruya halk hareketine yöneltilmiş eylemler sözkonusudur. Bu eylemlere, öncelikle, ilerici güçlerin üstün gelmesini önlemek veya kazanımlarını yoketmek üzere gericiliğin elinde başka araç bulunmadığı bir anda girişiliyor.

Bu durum, askersel sorunu yeniden ele almamızı, çağdaş görüş açısından çözümlememizi gerektiriyor. En önemli noktayı, yani emperyalizmin, Pentagon çerçevesinde global stratejiyi gerçekleştiren güçlerin ayrılmaz bir bölümü olarak etkilemeye çalıştığı Latin Amerika ülkeleri ordularını kendinden yana harıl harıl çekmekte olduğunu dikkate almazsak, sorunun yeni durumunu kavrayamayız. Dışarıdan getirilen ve bazı askersel yöneticiler tarafından benimsenen doktrine göre, bugün baş düşman ülkenin dışında değil, içindedir ve bu da «iç yıkıcı eylem»dir. ABD askersel-sanayi kompleksi, yakın geçmişte «Asyalıları Asyalılara kırdırma» anlamına gelen savaşı Viyetnamlaştırma taktiğini hazırlamıştı. Şimdiyse, ülkemizde uyguladığı taktik özlük bakımından «Şili'lileri Şili'lilere kırdırma»ya, silâhlı güçleri kendi halkına karşı savaşa sürmeye indirgeniyor. Böylelikle, emperyalistler Şili'de kendi egemenlik ve yağma düzenlerini daha kolay kurabileceklerini düşünüyorlar. Bu açıdan bakılınca, Pinochet'in Uruguay'da verdiği demeç, yani emperyalizmin çıkarına hareket ettiğini açıkladığı sözleri traji-komik nitelikte bir küstahlıktan başka bir şey değildir. Pinochet özelte şöyle dedi: «Birleşik Amerika, Şili'den komünizmi kovmak için bir tek kurşun atmış değildir. Bu, Viyetnam değildir. Hiç bir ölü verilmedi.»

Evet, gerçekten hiç bir ABD askeri ölü düşmüş değildi, fakat binlerce Şili yurttaşı öldürüldü. Ama Pinochet bunları hesaba katmıyor.

Pentagon'un bazı politik ve askersel strateji uzmanları, yapabilecekleri en iyi yatırımın, Latin Amerika subaylarını ABD harp okullarında eğitmek, onlara kendi düşünüş tarzını aşılacak olduğunu söylediler. Bu söylediklerini de yaptılar. Senatörlerden W. Proxmire, 1971'de verdiği bir demeçte, Birleşik Amerika'nın 1945–1971 yıllarında «70 bağımsız ülkeden 320 bin askersel personelinin eğitimi» için 175 milyar dolar harcadığını açıkladı. 1965 yılında, o zamanki Askersel Yardımlar Dairesi müdürü R. Wood, «bunların (Latin Amerika subaylarının – V. T.) hemen hemen hepsinin ya ABD'de, ya da Panama Kanalı bölgesinde eğitimden geçirilmiş oldukları»nı kıvançla belirtti. (3)

Emperyalistler, bugün bu eylemlerinin meyvalarını topluyorlar. Latin Amerika ülkelerinin bazılarındaki artık ABD'ye hizmet eden gerici askersel diktatörlükler kurmuş bulunuyorlar. Diğer ülkelerde de aynı amaçla yeni komplo dolapları döndürülüyor.

Demek ki, kendi yanlışlarımızdan ders alarak şu sonucu çıkarmalıyız: Devrimin barışçı yoldan gelişmesini sağlamak için, gerici çevrelerin silâhlı güçleri halk hareketinin cellâdı haline getirmelerine, bu hareketi boğmalarına meydan verilmemelidir. Bir başka deyişle, ordunun süper-polis rolü oynamaktan çıkmasını, Pentagon'un emirlerini yerine getiren yerli sömürge ordusu gibi bir şey veya tekellerin ve lâtifundistlerin çıkarlarını koruyan sigorta kumpanyası veya koruma birliği gibi bir şey olmamasını sağlayacak biçimde hareket edilmelidir.

Şili halk hareketinin en büyük zayıflıklarından biri, bu sorunun kötü ve çarpık, sınırlı ve âdeta kararsız biçimde, daha çok, kökleri halkın bağrında olan partilerin katılımı, yığınların katılımı olmadan, kişiler düzeyinde ortaya konulmasıydı. Uzun süre, ordunun ve polislin yönetiminde ödevlerini yerine getirmeyen kimseler çalıştı. Nice yüksek rütbeli komutanların ne düşündükleri yeterince bilinmiyordu (Pinochet örneği en şaşırtıcıydı, ama biricik değildi). Birçoğunda komplocuların yuvalandıkları enformasyon dairelerinde büyük bir hıyanet ve fiyasko meydana geldi. Bundan başka, general Prats'ın başkanlığındaki kabineyi desteklemenin sözkonusu olduğu bir anda, aynı zamanda onun genelkurmay başkanlığından uzaklaştırılmasından sonra, hükümet içindeki birlik ve dayanışma yoksunluğu bütün süreç üzerinde olumsuz bir etki yaptı. Açıkça itiraf ederiz ki, biz komünistler de, bu tarihsel hatanın, yani askersel politikamızın ve silâhlı güçler konusundaki davranış tarzımızın tutarsızlık ve zayıflığının sonucu olan hatanın dışında kalamadık.

(3) F. Rivas y E. Reimann. Un caso de pentracion imperialista. Ediciones 75, Mexiso D. F., pag. 7.

Orduda olumlu değişimleri nasıl sağlayabiliriz? Gerçi, bu çok güç bir iştir, ama hiç kuşkusuz, gerçekleştirilmesi olanaksız değildir. Bu soruyu daha doğru yanıtlayabilmek için, ordunun sosyal yapısını, sınıfsal bileşimini ve eylem mekanizmasını çözümlememiz, tarih boyunca ve toplumda şimdiki işlevinde olan değişimi, deyim ugunsa, onun davranış diyalektiğini çözümlememiz gereklidir.

Latin Amerika ülkelerinin silâhlı güçleri, birtakım soyut kurumlar, sürgüt ve kaçınılmaz olarak halkın kanla ezilmesi hizmetine koşulmuş ölümcül örgütler değildir. Burada, Küba'nın, utkusal sosyalist devrimden doğup yetişen devrimci silâhlı güçlerinin özel karakterini belirtmeye gerek yoktur. Ama, kıtanın henüz devrim yaşamamış olan ülkelerindeki ordularda da, silâhlı güçlerin rolü konusunda yazgısal yorumlara, sonsuz karamsarlığa hak verilmeyen olgulara tanık oluyoruz. Vaktiyle K. Marks İspanya ordusunda iki akımın varlığına işaret ediyordu (tarihsel bakımdan, personel kadrosunun yetiştirilmesi ve ideolojik eğitimi okulu olarak, aynı zamanda ülkede hüküm süren havanın gereği olarak, bu ordunun eski İspanyol Amerikası ülkeleri ordularıyla benzer yanları vardı). Marks, bu ordunun sosyal-politik eyleminde gitgide oluşan ve şimdiye kadar da beliren iki alternatif görüyordu: bağınaz gericilik ve bir yandan da (Rafsal Riego ayaklanmasının kanıtladığı gibi) potansiyel devrimci girişim olanağı. Bu ikincisi sadece politik bunalım dönemlerinde kendini gösterebilir. V. İ. Lenin işte bu canlı ilişkiye, yani devrimci hareketin yaygınlaşması ile bunun silâhlı güçler içinde yansıması, ordu içinde huzursuzluğun artması arasındaki ilişkiye işaret ediyordu. Ama şunu itiraf etmeliyiz ki, tarihsel bakımdan ağır basan şey ordunun bu çizgisi değil, ezgiye dayalı düzenin silâhlı garantisi hizmetine koşulmuş olmasıydı.

Şili'de ordunun «partikülarizm»i⁽¹⁾ teorisinin yandaşları az değildi. Bunlar, ordunun belirli bir anda ve durumda politik «tarafsızlık» tutumu aldığını savlıyorlardı. Fakat şu gerçeği belirtmeliyiz ki, ordu her zaman şu veya bu sınıfın ya da hareketin kesin etkisi altında hareket ediyor. Ordunun politik «tarafsızlık»ını düşünmek hayal olur. Silâhlı güçlerin dışında ve aynı zamanda bu güçler içinde savaşımın bir sonucu olarak, faşist çevrelerin kendi gerici darbe hareketini gerçekleştirmeye orduyu da katmalarına engel olmak amacıyla, belirli durum ve koşullarda bir tarafsızlaştırma dönemi yaratılması başka sorundur. Böyle durumlarda halk ordu içinde anayasaya bağlı kalan çevrelere dayanabilir: devrimi barışçı yoldan geliştirme görüşü çerçevesi içinde bu gibi bir tarafsızlaştırma belirli bir süre için bir yere kadar eylemsellik kazanabilir.

Böyle bir durumda hiç kuşkusuz dikkate alınması gereken çok önemli bir etken de ordu mensuplarının sınıfsal kökeni sorunudur. Ne var ki, son

(1) Particularizm: Bir bütünün belirli ögesine daha çok hak, ayrıcalık ve bağımsızlık tanıma.

çözümde, ordu çoğunluğunun işçilerden ve yoksul köylülerden gelmekte olması gerçeği, yalnız devrim durumunun etkisi altında ve kışlalarda örgütün bulunması ve buralarda belirli ideolojik çalışma yapılması koşuluyla, açıkça ve yığınsallıkla kendini gösteriyor.

Sorun odur ki, ordu mensuplarına, hiç değilse bunların çoğuna, yanlış toplumsal bilinç, yanlış toplumsal ödev anlayışı dayatılıyor, ve bu durum bizim daha iyi bir ideolojik ve politik çalışma yapmamızı gerektiriyor.

Bu problemi inceliyenler arasında, Şili'de faşist darbeden önce orduda üç belirgin akımın varolduğu oybirliğiyle kabul ediliyor. Bu akımlar kesin bilimsel ayırım yapılmadan şöyle sıralanıyor: 1. Yurtsever düşünceli ordu mensupları – «anayasacılar» –, 2. Mesleksel ödevlerine bağlı kalan ordu mensupları; 3. Faşizmin yandaşı olan ordu mensupları. Bu sıralama, gerçeğe yakınlığı bakımından genel çizgileriyle doğrudur ve önemini korumaktadır. Ama iç ve dış etkenlerin işlemesiyle meydana gelen daha öte değişimlerin ayırımına varmayacak olursak, mekanik düşünme durumuna düşeriz. Şili toplumunda yürütülen savaşım elbette ki ideolojik savaşım da içinde, enformasyon araçları üzerinde totaliter devletin tekeline karşın, silâhlı güçler üzerinde de etkisini gösteriyor. Ülkedeki anti-faşist güçler, halk hareketi ve demokratik hareket bu savaşıma etkin bir katkıda bulunabilir ve bulunmalıdır.

Bunun için ortada, felâket ölçüleri alan derin ekonomik bunalım, cunta çevresindeki politik boşluk, rejimin uluslararası ölçüde izole olması, ülke halkının ezici çoğunluğunun rejimden nefret etmesi gibi objektif önkoşullar vardır. Diktatörlüğün kurulması üzerinden geçen üç yıl boyunca, bir yandan çeşitli sübjektif etkenler de olgunlaştı. Son yıl içinde işçi sınıfının rolü arttı. Kırıyıcı baskılara karşın, Komünist Partisi yönetici rolünü oynamaya devam ediyor. Partinin örgütleri bütün ülke yüzeyinde çalışıyorlar. Başlıca halkçı muhalefet partileri ulusal düzeyde yapılarını yenilemeye çalışıyorlar. İktidardaki zümre arasında görüş ayrılıkları büyüyor. Halk, askersel cuntanın ülkeyi kıvrandıran problemlerin hiç birine çözüm getirmedeğinden, tam tersine bunları daha da keskinleştirdiğinden tamamen emin bulunuyor. Halkın cuntayı suçladığını, gitgide daha çok lânetlediğini her gün görmekte olan ordu çevrelerinin kararsızlığı günden güne gözle görülür bir hal alıyor. Gemi aızıya alan terörü, cuntanın eşi görülmedik kırıyıcılığını, doğrudan doğruya Pinochet'e bağlı DINA servisinin sayısız yolsuzluklarını (göz açtırmayan kovuşturmalar, gitgide büyüyen «izsiz kaybolanlar» listeleri, yerli gestapo'nun gözaltına alındıklarını itiraf etmediği sayısız tutuklular kara listeleri) şiddetle suçlamalar orduyu sızıyor, ordu mensupları arasında genişliyor.

Biz, ülkemizin bugün yaşamakta olduğu karabasanın, halkımızın çektiği acıların sona yaklaşmasının büyük ölçüde kendimize, Halk Birliği'nin, bütün anti-faşist güçlerin eylemine bağlı olduğunu biliyoruz. Şili deneyinden

kimi acı, kimi ibret verici, ama hepsi de yararlı nice dersler çıkararak, halkımızın, alabildiğine özveri gerektiren, çok tehlikeli, ama buna karşın gitgide büyüyen örgütlü bir savaşım yürüterek, durumu değiştirecek olan yolu açacağına inanıyoruz. Bu savaşım, sırası gelince, yalnız Şili'nin tekrar halkça kazanılmasını sağlamakla kalmayacak, aynı zamanda henüz çözüme kavuşturulmamış günlük teorik ve politik problemlerin işlenmesine katkıda bulunacaktır.

*Derğinin «Parti Çalışmasında deney değıştokuşu komisyonu»nun
Duyurusu:*

Derğimiz, Teitelboim yoldaşın bu yazısıyla, Şili Komünist Partisi yöneticilerinin Şili devriminden çıkarılan dersler konulu yazılarından oluşacak bir yazı dizisi yayınlamaya başlıyor. Sayfalarımızda, daha önce de bu konuda bazı yazılar yayımlamış bulunuyor, ama Şili Komünist Partisi olayları (her birinin sonuçlarını, yeni kanıtları, devrimci sürecin güncel gereksinmelerini dikkate alarak) çözümlemeye devam ediyor. Şili Komünist Partisi Merkez Komitesiyle sözleşmemiz gereğince, şu sorunlarla ilgili materyaller hazırlanması öngörölüyor:

- Şili devriminde demokratik ve sosyalist aşamalar arasındaki bağıntı;
- İktidarı ele geçirme problemleri ve bu safhada devrimci süreci barışçı yoldan geliştirme deneyi;
- Şili devriminde işçi sınıfının rolü, komünist partisinin rolü ve bağlaşımlar politikası;
- İktidarı elde tutma ve gerçekleştirme problemi; Şili devriminin geçici yenilgisinin nedenleri;
- Gericiliğin direnişinde yeni biçimler, emperyalizmin bir silâhı olarak «psikolojik savaş»; Şili devriminin uğradığı geçici yenilginin dış etkenleri; gerici, karşı-devrimci güçlerin eyleminin uluslararası karakteri.

Ekonomik Yardımlaşma Konseyi'ne katılım Moğolistan'a ne veriyor

S. Davadorj

Moğolistan'ın EYK daimi temsilci yardımcısı

Ekonomik Yardımlaşma Konseyi'nin (EYK) eylemi ne kadar yaygınlaşıyorsa, prensip itibariyle yeni tipten ve ülkeler arasında kardeşçe yardımlaşmaya, tam eşitliğe, karşılıklı yarara, bütün ülkelerin ulusal çıkarlarını ve egemenliklerini saymaya dayalı uluslararası örgüt olarak oynadığı rol de o kadar daha açık biçimde beliriyor. EYK çerçevesindeki uluslararası ilişkilerin yeni karakterini, dünya sosyalist sisteminin genel gelişme yasallıkları belirliyor ve daha da sağlamlaşmasına yardım ediyor. Kardeş devletlerin gösterdikleri çabaların planlı olarak birleştirilmesi, sosyalizmin büyük üstünlüklerinden uyumlu biçimde yararlanılması, sosyalist topluluk ülkelerinin daha öte ekonomik gelişmelerine, sosyalist uluslar arasındaki sağlam ekonomik birliğin güçlenmesine yardım ediyor.

Bu durum, EYK üyesi ülkelerin, bir sosyalist ekonomik entegrasyon Kompleks Program'ı kabul etmelerinden beş yıl sonra bugün, çok daha büyük bir açıklıkla görülüyor. Bu dönem, oluşunda, bunu gerçekleştirmenin sadece başlangıcıdır, ama bu başlangıç artık büyük başarıları belirlemektedir. Öyle ki, EYK üyesi ülkelere ulusal gelir artışı 1971–1975 yılları döneminde hemen hemen $\frac{0}{10}$ 136, sanayi üretimi artışı ise $\frac{0}{10}$ 145'tir. EYK ülkelerinde geçen beş yıllık plan döneminde yıllık ortalama ulusal gelir gelişmiş kapitalist ülkelerdekini hemen hemen iki misli hızla artış gösterdi. EYK ülkelerinin sanayi üretimi artışı bakımından gelişmiş kapitalist ülkelere üstünlüğü çok daha fazladır.

Ulaşılan başarılar, EYK ülkelerine, geçen yıl ilk enternasyonal tedbir ve uygulamalar programını kararlaştırıp kabul etme olanağını verdi. Bu program EYK üyesi ülkelere 1976–1980 yılları ulusal halk ekonomisi planlarını hazırlama ve uyumlaştırmada önemli bir kılavuz hizmeti görüyor ve bu planlarda ayrıntılı olarak yansıtılmış bulunuyor.

EYK üyesi ülkeler arasında işbirliğinin gelişmesi, sosyalist işbölümünün ilerlemesi ulusal stratejik hedeflere ulaşılmasına yöneliktir. Bu hedefler arasında, «toplumsal üretimde etkinliğin artırılması, bütün sosyalist ülkelerde yüksek ekonomik kalkınma ve emekçilerin yaşam düzeyini yükseltme tempolarına yardım edilmesi, sanayileşmenin başarılanması ve sosyalist ülkelerin ekonomik gelişme düzeylerinde tarihsel olarak yaratılmış olan ayırım-

(¹) Sosyalist devletlerin çok yönlü ekonomik işbirliği. Moskova, 1972, s. 107.

ların yavaş yavaş giderilmesi»ni sayabiliriz. ⁽¹⁾ Sonuncu hedefin memleketimiz için büyük bir önemi vardır, zira geçmişte, kapitalizm safhasını atlayarak sosyalizme geçmeyi gerçekleştiren Moğolistan'ın geri kalmışlığı çok büyüktü. Bu geri kalmışlığın giderilmesi ancak Sovyetler Birliği'nin ve EYK üyesi diğer sosyalist ülkelerin kardeşçe yardımları sayesinde sağlanabildi.

Ekonomik geri kalmışlığı kendi kendine giderme probleminin ne kadar karmaşık ve yalnız Moğolistan için değil, artık yeryüzü nüfusunun $\frac{0}{10}$ 70'inden çoğunun ve dünya gelirinin $\frac{0}{10}$ 30'unun gelişme halindeki genç devletlere düştüğü tüm çağdaş dünya için ne kadar güncel olduğunu kanıtlamak gereksizdir. BMT Genel Kurulu VII. özel toplantı döneminde (1975) gelişme ve uluslararası işbirliği sorunlarının görüşülmesi, gelişme halindeki ülkelerin ulusal bağımsızlık ve ilerleme için, eski sömürgelerin, yarı sömürgelerin ve bağımlı ülkelerin soyulmasından tarihsel bakımdan tamamiyle sorumlu olan emperyalizmin ezgisine karşı yürüttükleri savaşımdaki görüş ve tutumlarının doğru olduğunu bir kez daha gösterdi. Bu ülkelerin, haklarını kazanmaya, gerçekten eşit haklı uluslararası ekonomik ilişkilere yönelik dirençli savaşmaları son yıllarda kayda değer sonuçlar verdi.

Dünyada güçler dengesinin sosyalizm yararına değişmesi, ulusal kurtuluş hareketinin başarıları, emperyalizmin artık kendisi için elverişli statüyü koruyabilecek durumda olmadığı, ama yeni yeni biçimlerle genç bağımsız devletlerin ekonomik gelişmesi üzerinde (bunları uluslararası tekellerin kazançlarını koruyacak bir akağa yönelterek) kontrol sağlamaya çalıştığı sonucuna yol açıyor. Gerikalmış ülkelere yeni-sömürgecilik çevresinde yapılan sözümona «yardım», kimi ülkelerin zenginliği ile kimi ülkelerin yoksulluğu arasındaki uçurumu zerrece azaltmıyor. Giderek bunun bazı önemli yönlerde büyüdüğü bile görülüyor. Örneğin, gelişmiş ve gelişme halindeki ülkelere insan başına gayrisafi ulusal hasıla üretimindeki ayırım, yirmi yıl içinde (1973'e kadar) 8–161 defa arttı; gelecekteyse, 1970'ten 1980'e kadar, yeryüzünün 1 milyar insanı için kişi başına gelirin sadece 105'ten 108 dolara çıkması bekleniyor. En gelişkin kapitalist ülkelerdeyse, aynı dönemde, kişi başına gelirin 3.100 dolardan 4.000 dolara çıkması öngörülüyor. Kendilerine yapılan «yardım»ın yarısından çağunu yiyen genç devletlerin dış borçları çoğalmaya devam ediyor. Bunların köy ekonomisi üretiminin bir yere kadar artışı nüfus artışından geride kalıyor ve 700–800 milyon kişi yeterince beslenme olanağından yoksunluğa itiliyor. Durum şimdi tüm kapitalist ekonominin yaşamakta olduğu büyük sarsıntılar yüzünden de kötüleşiyor. Bağlantısız ülkeler dışişleri bakanlarının 1975 Ağustosunda yaptıkları danışma toplantısında belirtildiği üzere, «kapitalist ülkelere gelişme halindeki ülkelere ekonomik bunalım aktarımına tanık oluyoruz. Ve bunun sonucu olarak, bu ülkelerde, yoksulluk ve sosyal problemler daha çok ağırlaşmış bulunuyor.»

Uluslararası alanda eşit haklı ve karşılıklı yarara dayalı işbirliği örneğini, ilk olarak, sömürü ilişkilerini ortadan kaldıran sosyalist ülkelerin vermiş olması tamamen yasalıdır. Bir ülkenin diğerlerine kıyasla ekonomik gerikalmışlığını gidermesi sorunu burada yeni bir ortam üzerinde çözüme kavuşturuluyor.

Tarihsel gelişme özelliklerinden ötürü bizim ülkelerimiz sosyalizme hiç de birbirinin aynı olmıyan halk ekonomisi potansiyelleriyle geldiler. Bunlardan bazıları daha sosyalizmden önceki dönemde sanayi bakımından ileri devletler arasında yer alıyorlardı. Diğerleri gözle görülürcesine geri kalmışlardı. Moğolistan'ın o zamanki ekonomisi ilkeldi, ayniyata ve göçebe hayvancılığa dayanıyordu. Ülkelerin ekonomik gelişme düzeylerindeki ayırım, kaçınılmaz olarak, ulusal gelir gibi, sanayi ve köy ekonomisinin bu gelirdeki paylarının orantısı gibi, teknik donatım, üretimin yapısı vb. gibi önemli göstergelere yansıyor. Ama geniş bir toplumsal-tarihsel çözümlemede işin yalnız bu yönünü kılavuz edinerek hareket etmek herhalde yetersiz olur.

Bir ülkenin zamanımız dünyasında aldığı yerin karakteristiği bakımından toplumsal-politik düzenin, egemen olan üretim ilişkileri tipinin belirleyici bir önemi vardır. Örneğin, büyüklük bakımından aynı ulusal gelirin özel mülkiyet temeli üzerinde dağılımı başka şey, bunun plânlı ekonomi yönetimi koşulları altında, üretim araçları üzerinde toplumsal mülkiyete dayanarak yapılması daha başka şeydir. Moğolistan bir sosyalist devlettir ve bu sadece onun kaydettiği tarihsel ilerleme yüksek düzeyini belirlemekle kalmayıp, aynı zamanda (ki bu da çok önemlidir) diğer sosyalist ülkelerce ulaşılan düzeye yavaş yavaş yaklaşma yeni yasallık, yol ve yöntemlerini belirleyen ana etkeni oluşturur. Marksist-Leninist açıdan, gelişme halindeki ülkelerde emekçi halkın çıkarlarına uygun sosyal-ekonomik ilerleme problemlerinin kesinlikle çözümünün sosyalizme geçişle ilişkili olduğu asla söz götürmez. Sosyalizme geçişi artık başarmış olan diğer ülkeler gibi, Moğolistan'ın önünde de, ekonomik kuruluş için, bu alandaki gerikalmışlığın giderilmesi için yeni olanaklar açılmıştır. Bu olanakları, her şeyden önce, sosyalist topluluk çerçevesindeki enternasyonalist kardeşçe yardımlaşmanın verdiği üstünlükler belirliyor.

Şimdi, EYK üyesi devletlerde ekonomik ilerleme oransal dinamiğini çizen somut verilere değinelim.

Sosyalist topluluğun sanayi bakımından daha az gelişkin ülkeleri üretimde genellikle yüksek artış tempolarıyla daha çabuk gelişmişlerdir. Bu da onların ekonomik gelişme düzeyi bakımından yakınlaşma ve eşitleme reel süreci içinde olduklarını gösteriyor. Bu süreç hiç de kendiliğinden gelme, değildir. Bunun arkasında kardeş partilerin ve ülkelerin amaca yönelik politikası yer alıyor. Sosyalist topluluğun bütün ülkeleri için yasal olan bu süreci Moğolistan'ın gelişmesi örneğiyle de izleyebiliriz.

*EYK üyesi ülkelerde
ulusal gelirin ve sanayi üretiminin gelişmesi
(1970 yılına kıyasla 1975'te yüzde olarak)*

	Macaristan			Moğolistan			RSC	SSCB	ÇSSC
	BHC	HC	DAC	Küba	HC	PHC			
Ulusal gelir	146	135	130	—	138	159	171	132	132
Sanayi üretimi	155	136	137	150	154	164	185	143	138

Kaynak: EYK üyesi ülkelerin ekonomik işbirliği. Moskova, 1976, № 1, s. 29, 31.

Moğolistan 1962 yılında EYK üyesi oldu. O zamandan beri sanayide ana fonlar 3,7 defa, kişi başına sanayi üretimi 1,9 defa arttı. Sanayide yıllık ortalama artış hızı % 8,6 oldu. 1960 yılında sanayi ulusal gelirin % 14'ünü verirken, 1974'te bu oran % 25'e çıktı.

Düzeyleri yavaş yavaş eşitleme genel sorununun çözümü çerçevesinde sosyalist ekonomik entegrasyon Kompleks Programı, Moğolistan'ın yararına, diğer tedbirlerden başka, gelişmeyi hızlandırma ve memleket ekonomisinin etkinliğini artırma tedbirlerini öngörüyor. 7-9 Temmuz 1976 günleri Berlin'de yapılan EYK XXX. dönem toplantısında, EYK üyesi ülkeler hükümetleri yöneticileri, sosyalizm kuruluşunun özel koşullar içinde geçmekte olduğu memleketimizde ve Küba'da gelişmenin hızlandırılmasına ve ekonomide etkinliğin artırılmasına yönelik özel tedbirlerin gerçekleştirilmesine devam etmekte kararlı olduklarını bir kez daha açıkladılar.

Uluslararası Ekonomik İşbirliği Bankası ve Uluslararası Yatırım Bankası, Moğolistan'a, diğer EYK üyesi ülkelere yaptığı işlemten çok daha elverişli koşullarla kredi veriyor. Sosyalist topluluk ülkeleri, MHC'nin başlıca ihraç malları için teşvik edici fiyatlar belirlediler. EYK organları, bizim önerimizle, MHC'nde halk ekonomisinin geliştirilmesine ilişkin somut tedbirler tespit ediyor ve görüşüyorlar.

EYK üyesi ülkeler, bilimi geliştirmede ve bilimsel-teknik ilerlemeyi hızlandırmada Moğolistan'a destek olarak, 11 bilimsel araştırma laboratuvarı, bir bilimsel-teknik enformasyon ulusal merkezi meydana getirme, büyük sayıda kalifiye uzman ve bilim işçisi yetiştirme yolundaki çabalarına karşılıksız yardımda bulunmaya karar verdiler. Bu kararların uygulanma süreci devam ediyor.

Kompleks Program'da Moğolistan toprakları jeolojik araştırmalar bakı-

mından geleceği olan bir bölge olarak belirleniyor. Artık açılmış bulunan demir cevheri, bakır, volfram, kalay, molibden, altın, fosforitler, çeşitli mineraller, tuzlar vb. yatakları bu tespiti pekiştiriyor. MHC topraklarında EYK üyesi ülkelerin karşılıksız olarak finanse edecekleri bir uluslararası jeolojik grupla araştırma yapılması işini örgütlemek üzere bir sözleşme imzalanmış bulunuyor. Bu uluslararası gruba, memleket topraklarının doğu kesiminde maden yatakları bulma ve inceleme, memleketimizin ve araştırılmaya katılacak diğer ülkelerin halk ekonomisi için gereksindikleri mineral hammaddeler rezervlerini belirleme gibi komple işler havale edilmiş bulunuyor.

Kompleks Program'a ilişkin somut uygulamalardan biri, ekonomik işbirliği cümlesinden olarak, 1973 yılında MHC ile SSCB arasında Erdenetiy-Obo'daki büyük bakır-molibden madenlerini işletmek ve burada bir ortak işletme kurmak üzere imzalanan sözleşmedir. Bu sanayi kompleksinin işletmeye açılmasıyla, cumhuriyetimizin ihracat kaynakları hissedilir derecede artacaktır. Şimdi bu işletmenin kurulması çalışmaları hararetle devam ediyor. Memleketimizde bazı tür madenlerin çıkarımı ve işlenmesi için ayrıca Moğol-Sovyet Renkli Metaller Birliği adlı bir ortak işletme kurulmuş bulunuyor.

Şunu önemle belirtmeliyiz ki, bu gibi ortak kuruluşlarda, sosyalist ekonomik işbirliği ile burjuva pratiği arasındaki ayırım büyük bir açıklıkla kendini gösteriyor. Uluslararası emperyalist tekeller, yaptıkları «yardım»ı kendi üstünlük ve tekyanlı çıkarlarını sağlayan çeşitli koşullara bağlıyorlar. Örneğin, Ant Paktı ülkeleri komisyonunun gelişme halindeki ülkelere modern teknoloji sağlamak üzere aldığı 409 antlaşma arasında, 317'sinin, üretilen malların ihracını yasaklayan, geri kalan 92'sinin de bunu iyice sınırlandıran bağlayıcı koşullar ileri sürdüğü görüldü. Bundan ayrımlı olarak, yukarıda sözünü ettiğimiz Moğol-Sovyet ortak örgütlerinin ve diğer benzerlerinin ürünlerinin satımı işlemi Moğolistan'a üstünlük ayrıcalığı tanıyor, kuruluşların ana fonu katılanlar arasında kesinlikle yarı yarıya bölüşülüyor. Bu kuruluşların ilişkiliğine gelince, Moğolistan açısından bunlar birer tüzel kişiliktirler.

Burjuva kalemşörleri, bizim ülkelerimiz arasındaki ilişkilerin karakteri konusunda şüphe yaratmak, bunların uluslararası kamuoyunun gözündeki saygınlığını azaltmak için, bazan, sosyalist ülkeler arasındaki kardeşçe işbirliğinin ulusal egemenliklerini zedelediğini savlamaya kalkışıyorlar. Gelgelelim, bu gibi savların hiç bir dayanağı yoktur. Devletler-arası sosyalist işletmecilik kompleksinin meydana getirilmesi ve geliştirilmesi, memleketin başına buyruklu ve bağımsızlığının maddesel temeli olan ulusal komplekslerin güçlenmesine yardım ediyor. MHC'nin uluslararası sosyalist işbölümüne katılması, memlekete, maddesel, parasal kaynaklarını, işgücünü en etkin biçimde kullanmak üzere ekonomisini akıllıca kurma olanağı veriyor.

EYK çerçevesinde ekonomik ve bilimsel-teknik işbirliği, üye ülkelerden hiç birinin işletmecilik eyleminde başına buyrukluk ve egemenliğini zerrece zedelemeyen koşullara dayanıyor. Moğolistan kendi doğal kaynaklarının, tüm ulusal, ekonomik ve bilimsel-teknik potansiyelinin efendisi olarak kalıyor; sosyalist ekonomik entegrasyon süreci ekonomimizin yükselmesine, Moğolistan halkının genlik düzeyinin yükselmesine, memleketin uluslararası durumunun güçlenmesine hizmet ediyor.

MDHP MK Birinci Sekreteri ve MHC Büyük Halk Hurlalı Prezidyumu Başkanı Y. Sedenbal yoldaş şunları belirtti: «Her sosyalist ülkenin doğru biçimde anlaşılan çıkarları ile tüm topluluğumuzun çıkarları arasında hiç bir çelişki yoktur. Ve sosyalist enternasyonalizm kavramı nasıl birimizin hepimiz, hepimizin de birimiz için özen göstermesini kapsıyorsa, sosyalist egemenlik anlayışı da öylece kardeş ülkelerin çıkarlarına saygılı olmayı kapsıyor.»⁽²⁾

EYK çerçevesinde işbirliği ve sosyalist ülkelerin kardeşçe yardımları, Moğolistan'ın, üretim güçlerini geliştirmede ve emekçilerin maddi durumunu iyileştirmede önemli başarılarla ulaşmasına olanak verdi. Geçen beş yıllık plân döneminde, memleketimizde, yaklaşık 7 milyar tugrik tutarında sermaye yatırımı yapıldı. Bunun $\frac{0}{100}$ 70'inden çoğu maddi üretim alanına yapıldı; bu alandaki yatırımların $\frac{0}{100}$ 25'inden fazlası endüstriye, $\frac{0}{100}$ 27 kadarı da köy ekonomisine ayrıldı.

Toplumsal üretimin artış tempoları hissedilir derecede büyüdü. Örneğin, dördüncü beş yıllık döneminde (1966–1970) genel toplumsal hâsılada yıllık ortalama artış $\frac{0}{100}$ 4,8 ve ulusal gelir artışı $\frac{0}{100}$ 3,9 kadarken, 1971–1975 yılları döneminde bu göstergeler sırasıyla $\frac{0}{100}$ 7 ve $\frac{0}{100}$ 6'ya çıktı.

Geçen beş yıllıkta özellikle endüstride hızlı bir gelişme sağlandı. Endüstride yıllık ortalama artış $\frac{0}{100}$ 9,2'yi buldu. Bu gelişme, EYK üyesi ülkelerin ortalama göstergesinin ($\frac{0}{100}$ 7,7) üstünde olup, bu da ekonomik ve endüstriyel gelişme düzeylerini eşitleme Kompleks Programı'nın belirlediği ödevin başarıyla yerine getirilmekte olduğunu gösteriyor.

Geçen beş yıllıkta tarımda yıllık ortalama artış, dördüncü beş yıllıkta aynı göstergelerini aştı. Partinin ve hükümetin hayvancılık alanında aldıkları tedbirler sayesinde, küçük ve büyükbaş hayvan sayısında kayda değer bir artış sağlandı. Verimsiz masraflar azaltıldı. Bütün bunlar, bir bütün olarak hayvancılıktan elde edilen hâsılânın çoğaltılmasına yol açtı.

Ekonomik gelişmenin hız kazanması MHC'nin dış ticaret alışverişinin artırılmasına olanak verdi. 1965–1970 yılları döneminde bu artış $\frac{0}{100}$ 10 kadarken, beşinci beş yıllıkta dış ticaret alışverişi 1,6 defa arttı, ihracat 1,7

(2) Y. Sedenbal. Seçilmiş yazılar ve söylevler. 1962–1973. Moskova, 1974, s. 68.

defa çoğaldı. Bunun yanısıra, ihracatta mal yapısı iyileştirildi ve bunda sanayiın payı % 50'nin üstüne çıktı (1960 yıllarında % 30 kadardı).

Geçen beşyılıkların olumlu sonuçlarına dayanılarak, memleketin uzun vadeli sosyal-ekonomik gelişme perspektifleri dikkate alınarak, «MHC halk ekonomisi ve kültürünün 1976–1980 yılları ana gelişme doğrultuları» başlıklı belge hazırlanıp halkça görüşülerek MDHP XVII. Kongresine sunuldu. Daha önceleri olduğu gibi, bu plânda da, maden çıkarımı, yakıt-enerji, metal işleme dalları ve köy ekonomisi hammaddelerinin işlenmesiyle bağlı diğer dallar da içinde olmak üzere, en önemli sanayi kollarının geliştirilmesine büyük bir yer ayrılıyor. Köy ekonomisini daha öte geliştirmek için, daha somut olarak hayvancılıkta ve tarımda verimi artırmanın yanısıra 230 bin hektar yoz arazinin işlenir hale getirilmesi için büyük ölçüde tedbirler öngörülüyor. Yatırımların artması, bugün, memleketimize, endüstrinin ve maddi üretimin etkinliğinin artırılması bakımından en uygun ve yararlı olacak büyük çaplı ekonomik işletmeler kurmaya girişme olanağı veriyor. Bu yeni beşyılıktaki endüstri ürünlerinin üçte birinden çoğunu yeni kuruluşlar üretecektir.

Altıncı beşyılık için öngörülen ulusal gelir, endüstri ve tarım ürünleri artış tempoları, 1971–1975 döneminde ulaşılan ölçüleri bir hayli aşacaktır. Bununla birlikte, kardeş ülkelerin yeni beşyılık plânlarının karşılaştırılması, Moğolistan'ın gelişme temposu üstünlüğünü koruyacağını gösteriyor. Kaldı ki, bu üstünlük, onun ekonomik düzey bakımından öteki sosyalist ülkelerin ekonomik gelişme düzeyine yaklaşması için gereklidir. Bu cümleden olarak, 1976–1980 yılları döneminde MHC'nde ulusal gelirin % 37–41 oranında artırılması öngörülüyor. Bu hız, tümüyle EYK üyesi ülkelerin ortalama göstergesinin üstündedir.

Yeni beşyılıktaki memleketin emek rezervleri bilânçoşunun çok elverişli bir nitelik alması da önemlidir. Genel nüfus içinde işgörür nüfus oranında sürekli bir artış eğilimi belirginleşiyor, işgörürler sayısındaki kesin artış hissedilir derecede büyüyor.

Halk ekonomisinin geliştirilmesi halkın yaşam düzeyini daha fazla yükseltmenin temeli olacaktır. İşçilerin ve memurların ortalama ücretleri % 7–9, köy ekonomisi birlikleri üyelerinin para gelirleri % 14–17 artırılabilecek, perakende mal alışverişi % 32–35 oranında çoğalacaktır.

Altıncı beşyılık, «Moğolistan halk ekonomisi ve kültürünün 1976–1980 yılları ana gelişme doğrultuları» belgesinde denildiği gibi, Moğolistan'ın bir endüstri-tarım ülkesi haline getirilmesi ve kardeş ülkelere daha çok yaklaştırılması bakımından önemi olan büyük boyutlu ekonomik ve kültürel kuruluş sorunlarını çözüme kavuşturma dönemi olacaktır.

Moğolistan Devrimci Halk Partisi, memlekette bütün kurumların, örgütlerin ve emekçilerin çabalarını, sosyalist ülkelerin yardımlarıyla donatılan

yeni üretim kuruluşlarını vakitlice eyleme geçirme ve bunları tasarlanan kapasiteleriyle alıştırma yönünde yoğunlaştırıyor. Sıkı ekonomik işbirliğiyle, Sovyetler Birliği'nin ve diğer kardeş ölkelerin gitgide artan ekonomik gücüyle yaratılan üstünlüklerden, memleketin iç kaynaklarını azami ölçüde seferber etme temeli üzerinde etkinlikle yararlanma, MHC'nde sosyalist toplumun kurulması için parti tarafından hazırlanan plânların başarıyla uygulanmasının sağlam güvencesidir.

TÜSTAV

DAC'de Ulusal Cephe

Yazı kurulu, okurlarımızın isteği üzerine, sosyalist ülkelerde ulusal cepheler (vatan cepheleri) hakkında kısa bilgiler yayımlamaya başlıyor. Politik partilerin ve toplumsal örgütlerin bu yığinsal birliklerinin komünist ve işçi partilerinin yönetimi altında gerçekleştirilen verimli çalışmalarında, sosyalist demokrasinin gelişmesi, toplumun bütün demokratik güçlerinin işçi sınıfı ve bu sınıfın öncüsü etrafında toplanma ve dayanışma biçimleri olanca çeşitliliğiyle kendini gösteriyor.

Alman topraklarında ülke tarihinin ilk işçi-köylü devletinin kurulmasıyla birlikte oluşturulan Demokratik Almanya Cumhuriyeti Ulusal Cephesi, sosyalist ülkemizin gelişmesiyle ayrılmaz bir biçimde bağlıdır. Ulusal Cephe, sosyalist toplumumuzun bütün güçlerinin katıldığı en geniş bağlaşmanın örgüt biçimine dönüşmüş bulunuyor. DAC Anayasasında şöyle deniliyor: «Partiler ve yığinsal örgütler, Demokratik Almanya Cumhuriyeti Ulusal Cephe'sinde sosyalist toplumun geliştirilmesi için halkın bütün güçlerini ortak eylemler yönünde birleştiriyorlar.»

Ülkemizde Ulusal Cephenin kurulmasını şu etkenler gerektirdi: Anti-faşistlerin ve demokratların faşizme ve gericiliğe karşı savaşımında güçlenen işbirliği; Sovyetler Birliği'nin ve bağlaşıklarının Hitler faşizmi üzerinde kazandıkları evrensel-tarihsel utku, Alman halkının nazi barbarlığından kurtulması ve böylece bütün ilerici güçlerin ortak eylemler temelini genişlemesi; sadece savaşın maddi ve manevi sonuçlarının ortadan kaldırılması döneminde değil, aynı zamanda yeni toplum kuruluşu seyrinde, halkın bütün tabakalarının çabalarını birleştirme zorunluğunu Cumhuriyetimiz yurttaşlarının büyük çoğunluğunun iyice kavramış olmaları ... Böylece, işçi sınıfının ve bu sınıfın devrimci partisinin yönetimi altında, hemen savaştan sonraki ilk yıllarda geniş bir anti-faşist demokratik hareket oluştu ve bu hareket temeli üzerinde Ulusal Cephe kuruldu. Daha kuruluş anından itibaren, barışın korunması uğrunda, emperyalist saldırı ve savaş politikasına karşı, Sovyetler Birliği ve öteki sosyalist topluluk ülkeleriyle dostluğun sürekli olarak artırılması için savaşmak; sosyalist yurtseverlik ve proletarya enternasyonalizmi fikirlerinin yığınlarca iyice benimsemesine yardım etmek; cumhuriyetimizde bütün yurttaşların gelişmiş sosyalist toplum kuruluşuna katılmalarını sağlamak; halk egemenliği organlarının kararlarını gerçekleştirme amacıyla halkı seferber etmek; emekçilerin ideolojik-politik ve kültürel düzeyini yükseltmek, Ulusal Cephenin en önemli hedefleri oldu.

Ulusal Cephe, DAC'de bütün politik ve yığinsal örgütlerin temsilcilerini,

aynı zamanda partisiz yurttaşları birleştiriyor. Birçok toplumsal örgütle birlikte Ulusal Cephenin çekirdeği olan Demokratik Blok'u oluşturan beş dost parti, örgütün çalışmalarında en önemli rolü oynadı ve oynuyor. Ulusal Cephe'ye *Alman Sosyalist Birlik Partisi (ASBP)* katılıyor. Bu parti, cephenin çalışmalarında, ülkenin bütün devletsel ve toplumsal yaşamında öncü rolü oynuyor. Şimdiki aşamada ASBP'nin yönetmenlik rolü büyük ölçüde artıyor. Tarihsel gelişmenin yasallıkları konusunda bilimsel anlayışla silâhlı olan parti, toplumun daha öte kuruluşuna ilişkin köklü bir gerçekçi program hazırlıyor. Bu programı gerçekleştirmek amacıyla de ülkedeki bütün politik güçlerle arkadaşça işbirliği yapıyor.

Ulusal Cephe'ye aynı zamanda *Almanya Demokratik Köylü Partisi, Almanya Liberal-Demokrat Partisi, Hristiyan Demokratlar Birliği, Almanya Ulusal Demokrat Partisi* katılıyorlar.

Ulusal Cephe çatısı altında politik partilerden başka, Hür Alman Sendikalar Birliği, Almanya Demokratik Kadınlar Birliği, Hür Alman Gençlik Birliği ve diğer toplumsal yığın örgütleri birleşiyorlar. Bu örgütler, cepheye katılımlarıyla, sosyalizm kuruluşunda, ekonominin yönetiminde milyonlarca yurttaşın aktif işbirliğini sağlıyorlar.

DAC'de bütün politik partiler ve yığınsal örgütler, ASBP IX. Kongresinde sosyalist toplumumuzun yeni gelişme aşamasına ilişkin olarak hazırlanan genel siyaset hattını oybirliğiyle destekliyor, işçi sınıfının partisiyle sınıksız ilişkili olduklarını belirtiyorlar.

Ulusal Cephe'nin yapısı DAC'nin topraksal yapısına uygundur. Örgütün yönetim organı halkın bütün tabakalarının temsilcileri olan 300 kişinin oluşturduğu Ulusal Konsey (şûra) dir. Konsey, Ulusal Cephe kongrelerine katılan delegeler tarafından seçiliyor. Ulusal Konsey en az 50 üyeden kurulu bir prezidyum (başkanlık kurulu) oluşturuyor. Konseyin başında bir başkan bulunuyor. Başkanın beş yardımcısı ülkenin beş politik partisinden her birini temsil ediyor.

Ulusal Cephe, Demokratik Blok'la birlikte en yüksek organ olan Halk Meclisi de içinde olmak üzere halk temsil organları için adaylar gösteriyor. Ulusal Cephe yalnız aday listelerini hazırlamak ve seçimönu toplanmalarına bunları sunmakla kalmıyor, aynı zamanda seçimlerden sonra halk temsil organları ve halkvekilleriyle sürekli ilişkilerde bulunuyor. Halkvekilleri, Ulusal Cephe örgütleri toplantılarında seçmenleri önünde düzenli olarak hesap veriyor, ortaya çıkan problemleri açıklıyor, seçmenlerin sorularını yanıtlıyor, yaptıkları öneri ve eleştirileri dikkate alıyorlar.

Ulusal Cephe Komitelerinin eylemi de çok çeşitlidir. Ülkenin 15 il, 243 bölge, 578 kent komitesi ve 16 bin yerel komitede bütün örgütlerce seçilmiş 300 binin üstünde üye çalışıyor. Bunların 120 binden çoğu partisizdir. Komite üyelerinin üçte biri kadındır.

Halk temsil organları, bunların kurulları, halkvekilleri ve komisyonlar, Ulusal Cephe komiteleriyle sıkı bir ilişki halinde çalışıyorlar. Halk, bu komiteler çerçevesinde, görüşülmek üzere halk temsil organlarına sunulmadan önce, önemli kararların tasarılarını ele alıyor. Yine komitelerde, önemli devlet (illerde ve bölgelerde de yerel) sorunlarının çözümüne ilişkin yapıcı öneriler toplanıyor ve buradan halk temsil organlarına sunuluyor.

DAC'nin gelişmesiyle, Ulusal Cephe, işçi sınıfı partisinin deneyli yönetimi altında sosyalist halk hareketi haline geldi. Halk ekonomi planının önemli doğrultularını gerçekleştirme uğrunda yığınsal toplum girişimini yaygınlaştırmada, yurttaşların yaşama ve çalışma koşullarını iyileştirme sorunlarını çözmede, maddesel ve parasal fonları en büyük ölçüde değerlendirmede, henüz kullanılmamış rezervleri ortaya çıkarmada Ulusal Cephe'nin büyük bir hizmet payı vardır.

«Kentlerimizi ve belediyelerimizi daha da güzelleştirelim. Bu çalışmalara sen de katıl!» sloganıyla yapılan geleneksel yarışmada, son yıllarda, büyük başarılar elde edildi. Her yıl 4 milyon yurttaş serbest zamanlarında bu harekete gönüllü olarak katılıyor. Her kent ve belediyede yıl boyunca sosyalist yarışmayla ilgili bir program hazırlanıyor. Örneğin, 1971–1975 yılları döneminde eldeki konutların onarımı ve bakımı yönündeki gönüllü çalışmalar sonucunda 5 milyar marktan fazla para tasarruf edildi. Gönüllü çalışmanın meyvaları başka alanlarda da görülüyor. Netekim, emekçiler, öğrenim, sağlık, sosyal yardım yapılarının kurulmasına veya onarımına katılıyor; dinlenme yerleri, kültür merkezleri, spor kuruluşları yapımına yardım ediyor; parklarda çalışıyor, yeşil alanlara özen gösteriyor, çocuklar için oyun alanları kuruluşuna, çevreyi bayındırma ve ağaçlandırma işlerine katılıyorlar. Bu tür çalışmanın genel maddi yararı ve eğitici önemi ölçülemeyecek kadar büyük oluyor.

Ulusal Cephe, aynı zamanda, yurttaşların aktif tinsel-kültürel yaşamının gitgide daha çok gelişmesine yardım ediyor. Kuruluşlarda, her yıl, yurttaşların çok geniş ölçüde katıldıkları 3 bin kadar festival düzenleniyor.

Yığınsal örgütlerin Ulusal Cephe çerçevesi içindeki başarılı işbirliği DAC sınırlarını aşıyor. Ulusal Cephe, halen Avrupa, Asya, ve Latin Amerika ülkelerinden 37 benzer hareketle ilişkilerde bulunuyor. DAC Ulusal Cephe'sinin gösterdiği uluslararası eylemin merkezinde sosyalist ülkelerin kardeş cephe örgütleriyle sıkı ve arkadaşça çalışmalar yer alıyor. Bununla beraber, ortak ideolojik-politik çalışmalara ve fikir değiş tokuşuna, her şeyden önce yurttaşlarımızın sosyalist bilincini daha öte geliştirme ödevlerine özel bir dikkat gösteriyoruz.

Alman Sosyalist Birlik Partisinin IX. Kongresi, ülkemiz için yeni bir gelişme safhası açtı. DAC Ulusal Cephesi, kongre kararlarından hareket

ederek, yurttaşlarımızda sorumluluk duygusunun artırılmasına, sosyalist moralin ve sosyalist yaşam tarzının kökleşmesine yardım etmek gibi birincil önemli bir  devi benimsiyor. Ulusal Cephe çerçevesinde birleşen parti ve yığın  rg tleri ASBP'nin genel siyaset hattını oybirliğiyle onaylıyorlar. Bizler, sıkı bir birlik ve dayanışma halinde, gelişmiş sosyalist toplumu kurmaya devam ediyor ve bu suretle yavaş yavaş komünizme geçişin temel-taşı olacak önkoşullarını yaratıyoruz.

Erich Correns
DAC Ulusal Cephesi
Ulusal Konseyi Başkanı

T STAN

Alman Komünist Partisi Başkanı Herbert Mies yoldaşa

Düsseldorf

Kıymetli Mies yoldaş,

Alman Komünist Partisi'nin onur başkanı, Prezidyum üyesi Max Reimann yoldaşın ölümü dolayısıyla Partimiz, Türkiye işçi sınıfı adına Sizlere baş sağlığı dileriz.

Max Reimann yoldaş Marks'ın, Engels'in, Lenin'in öğretilerine ömrü boyunca ve içten bağlı, dünya komünist ve işçi hareketinin önde gelen seçkin savaşçılarından biriydi.

Proletarya enternasyonalizmine, Lenin'in partisine, Sovyetler Birliği'ne, Alman Demokratik Cumhuriyeti'ne ve öteki sosyalist ülkelere her zaman bağlı kaldı. Faşizme karşı olduğu gibi, Federal Almanya'daki sömürü düzenine, militarizme, emperyalizme karşı cesaretle savaştı. Bütün işçi ve emekçilerin, bu arada Federal Almanya'daki Türkiye'li işçilerin haklarını durmadan savundu. Dünya komünist ve işçi hareketinin birliği için savaşmaktan hiçbir zaman geri durmadı.

Türkiye işçi sınıfı, Türkiye komünistleri, Partimiz, barış, demokrasi ve sosyalizm için savaşan devrimcilerimiz Max Reimann yoldaşı unutmıyacaklardır.

20 Ocak 1977

Komünist selâmlarla

I. Bilen

Türkiye Komünist Partisi

MK Genel Sekreteri

İdeolojik savaşım yoğunlaşıyor

A. Saydan

Sosyal, politik düzenleri birbirinden ayrı ülkelerin barış içinde yanyana yaşamalarının insanlığın yararına bir politika olduğu gerçeğinin doğrulandığı, barışın, güvenliğin güçlendiği bir sırada kapitalizmle sosyalizm arasındaki ideolojik savaşım yoğunlaşıyor. Yeni yeni boyutlara ulaşıyor.

Batı kapitalist ülkelerinin ideologları, politikacıları, tekelci egemen çevreleri Sovyetler Birliği'ne ve öteki sosyalist ülkelere karşı ideolojik saldırılarını yoğunlaştırmak ve kendi ülkelerinin emekçilerini sosyalizmden soğutmak, yani sosyalist ülkelere karşı ideolojik kavgayı, kendi ülkelerindeki sınıf savaşımına aktarmak ve işçi sınıfının kurtuluş savaşımını bu yönden de vurmak için büyük çabalar harcıyorlar. Burjuvazinin sosyalist ülkelere karşı ideolojik savaşımı ve bu ideolojik savaşımı kendi ülkesinin işçi sınıfına karşı aktarma taktiği yeni değildir. Büyük Ekim Sosyalist Devriminden bu yana burjuvazinin gerçek sosyalizme, yeryüzünün ilk sosyalist devletine ve daha sonra dünya sosyalist devletler topluluğuna karşı kışkırtmaları, ideolojik savaşımı sürüp gelmektedir. Yeni olan, bu saldırının ulaştığı boyutlardır. Batı Avrupa komünist partilerinden bazı ideologların benimseydiği seçimcilik, parlamentoculuk taktiğinin sonucu olarak Marksizm-Leninizmin ana ilkelerinden bazılarının, demokrasi ve özgürlük anlamlarının sınıfsal içeriğini boşaltmaları, kendilerini kaçınılmaz olarak burjuvazinin sosyalist ülkelere karşı ideolojik savaşımının paraleline getirdi. Bu tutumları onları aynı zamanda kendi ülkeleri işçi sınıfıyla da karşı karşıya getirdi. Batı kapitalist ülkelerindeki tekelci burjuvazi bu yeni müttefiki büyük memnurlukla karşıladı. Basınıni, yığınsal propaganda araçlarını bu ideologlara geniş ölçüde açtı. Maksat, bunların da yardımıyla sosyalist ülkelerdeki eski düzen kalıntılarını, kapitalizmden kalanları sosyalist düzene, gerçek demokratik haklara, hattâ dünya barış ve güvenliğine karşı yürüttükleri gerici savaşımı güçlendirmek, bu gibi elemanları dünya kamuoyunda «kahramanlaştırmak» ve bu yoldan da sosyalist ülkelere burjuva ideolojisini aşılaktır. Gelişmiş kapitalist ülkelerde dünya sosyalist sisteme karşı yoğunlaşan ideolojik saldırının genel hatları ve yeni gelişmeler bunlardır.

Örneğin Fransa'da Elleinstein bu tip ideologlardan biridir. Yapıtlarında Marksist-Leninist teoriyi, sınıf savaşımını önemli ölçüde inkâra kalkışmıştır. Anti-sovyetik, anti-komünist edebiyatın önemli ilkelerini yapıtlarına aktarmaya çalışır. Sürekli olarak Sovyetler Birliği'nde «demokrasinin çiğnenildiği» «özgürlüklerin yokluğu» gibi en gerici, en sömürücü çevrelerin ideolojik savaşımında kullandıkları sözleri tekrarlar.

Oysa Sovyetler Birliği'nde sosyalist demokrasi canlı bir şekilde yaşamakta ve gelişmektedir. Sovyetler ülkesi, baştan beri emekçileri özgürlüğe, hak eşitliğine tam olarak kavuşturan bir ülkedir. Herşeyden önce bu ülkede emekçiler sermayenin baskısından, sömürsünden kurtulmuş özgürlüğünü elde etmişlerdir. Ulusal ve sosyal baskıdan, ırkçı, aşağılayıcı tutumların her biçiminden kurtulmuşlardır. Sınıf çıkarlarına göre, harplere, başka halkları boyunduruk altına almak için saldırılara sürüklenmekten de kurtulmuşlardır. Yeryüzünde ilk defa çalışma hakkını garantileyen, eğitim, sosyal güvenlik, parasız sağlık ve dinlenme, ihtiyarlıkta güvence haklarını elde etmiştir. Bunlar sosyalist devletin kuruluşundan bu yana Sovyet halkının elde ettiği gerçek demokratik haklardır. Sovyetler Birliği'nde sosyalist demokrasi bu temel üzerine oturtulmuştur. Sınıf çatışmasının yokluğu, halkın aynı hedefler etrafında birleşmiş olması demokratik hakların çok daha etkili bir şekilde gelişmesini sağlamaktadır. Bunlara emekçilerin eğitim ve kültür edinmedeki geniş olanaklar, emekçilerin daha yüksek bir düzeyde politikaya ve sosyal hayata katılmalarını sağlamaktadır. Bundan ötürü Sovyetler Birliği'nde demokrasi yığınların malıdır. Her düzeydeki sovyetler, emekçiler tarafından seçilmektedir. Bu sovyetlerde yaklaşık 2 milyondan fazla yurttaş halkvekili olarak ödev görmektedir. 30 milyon kadar emekçi, gönüllü, sovyetlere yardımcı olarak çalışmaktadırlar. Yine 9 milyon kadar emekçi halk kontrol organlarında çalışmakta, yönetimin değişik kademelerinin çalışmalarını kontrol etmekte, bürokratiye karşı savaşılmaktadır. Bundan başka Sovyetler Birliği'nde sosyalist sistem emekçilere şunu da sağlamaktadır: Emekçilerin yığinsal örgütleri en önemli devlet kararlarının tartışılmasına ve kabulüne katılır. Sendikaların, Komünist Gençlik Örgütü (Komsomol)un, Yüksek Sovyet Şurası'na emekçilerin haklarını korumak için kanun teklif etmek hakkı vardır.

Sovyet sendikaları, sosyal sigortanın miktarını tayin etmekte yetkili oldukları gibi onu dağıtma yetkisine de sahiptirler. Emekçilerin yığinsal örgütleri ekonomi plânlarının hazırlanması tartışmalarına katılmaktadırlar. İşletmelerde sürekli üretim konferansları sistemi geniş ve yaygındır. Bu, $\frac{0}{100}$ 65 işçilerden oluşur, üretimin yönetimiyle sürekli bağ kurar, yönetimin eylemlerini kontrol eder. 1975 yılı içinde emekçilerin yaşamını ve üretimi iyileştirmeyi gözönünde tutan bir milyondan fazla öneri kabul edilmiştir. Sendikalar emekçilerin haklarını savunan yığın örgütleri olduğu gibi, Sovyet basını da halk yığınlarıyla yakından bağlıdır. Onların arzu ve isteklerini, eleştirilerini yansıtır.

Kapitalist ülkelerde geniş emekçi yığınları devlet yaşamının dışında kalmaktadırlar. Devlet politikası gibi, ekonomi plânları hakkında da fikirleri alınmamaktadır. Politika gibi, ekonomik plânlar da egemen sınıfın çıkarlarına uygun olarak uzmanlar tarafından hazırlanmakta ve kabul edilmektedir.

Türkiye öteki kapitalist ülkelerden ayrı değildir. Ülkemizde de devlet

politikası, ekonomik plânlar ne sendikalara, ne gençlik, kadın örgütlerine, ne de köy emekçilerine sorulur. Hattâ bunlardan birçoğu burjuvazinin parlamentosundan bile geçmeden, kapalı odalarda, yönetim kurullarında kabul edilir ve işçi sınıfına, emekçi halka tepeden dayatılır. Sosyalist-demokrasıyla burjuva demokrasisinin temel farkı buradadır.

Burjuvazinin başlıca hedefi, sosyalist demokrasiyi kapitalist ülkelerdeki emekçi yığınlarına anti-demokratikmiş gibi göstererek sınıf savaşımında üstünlük kazanmaktır. Bu yönde yoğunlaşan ideolojik savaşımın en fazla Sovyetler Birliği'ne ve öteki sosyalist ülkelere yöneldiğini görüyoruz. Bu durum, Maocuların iddia ettiği gibi, barış içinde yanyana yaşama politikasının burjuvazi ile, kapitalist düzenle barışmak demek şöyle dursun, sosyalizmle kapitalizm arasındaki sınıf savaşımının daha da yoğunlaştığını gösteriyor. Maoçu ideologlar bu konuda da yanlışmışlardır, yani onların iddia ettiği gibi, barış içinde yanyana yaşama politikası sınıf savaşımını ortadan kaldırmamış tersine onu daha da şiddetlendirmiştir. Ne var ki, sahte devrimcilik sloganlarıyla ortaya çıkan Maocular, tekeli kapitalizmle barışmış ve kendileri kapitalizmle sınıf savaşımını durdurmuşlardır. Bunu son yıllarda burjuvazinin kapitalist ülkelere karşı yoğunlaştırdığı ideolojik savaşım da görüyoruz. Bu savaşım, Sovyetler Birliği'ne ve öteki sosyalist ülkelere yöneliktir. Bu savaşım da burjuvazi Pekin yöneticilerine, Maoculara saldırmıyor. Saldırmak şöyle dursun, onları okşuyor. Bu durum da gösteriyor ki, dünya devrim sürecinin gerçek temel dayanağı Sovyetler Birliği ve öteki sosyalist ülkelerdir.

Türkiye yoğunlaşan bu ideolojik savaşımın dışında değildir. Türkiye'de burjuvazinin sosyalist ülkelere karşı yoğunlaştırdığı ideolojik savaşım, büyük sermaye çevrelerine ve onların iktidarına faşist tırmanma yolunda bir dayanak oluyor. Türkiye basınının önemli bir kısmı, gerici politikacılar, hükümet ve onu destekleyen çevreler sosyalist ülkelere karşı açılan bu haçlı seferlere katılmakla sınıf savaşımını ezmenin olanaklarından birini elde ettiklerini zannetmektedirler.

Bütün kapitalist ülkelerde olduğu gibi Türkiye'de de sınıf savaşımının esas dayanak noktasını, ülkenin şartları, sınıfların karşılıklı tutumu belirler. Ama uluslararası şartlar da bu savaşımı etkiler. Bu etkilene Türkiye'de gelişmiş kapitalist ülkelerdeki boyutlara ulaşmamaktadır. Türkiye'de sınıf savaşı kendi koşullarına göre, sert ve kanlı bir biçimde geliyor. Hattâ, ilân edilmemiş bir iç savaştan bile söz edenler vardır. Büyük burjuvazinin elinde, çelişkilerini kanla ve faşist yöntemlerle çözmekten başka bir araç kalmamıştır. Büyük sermaye çevrelerinin işçi hareketine karşı yoğun bir birliğe doğru gittikleri meydandadır. «Hür Teşebbüs Konseyi» bunun en son örneklerinden biridir. Büyük sermaye, işçi sınıfına karşı örgütlenmek, militarist klikle bütünleşmek, devlet organlarında daha fazla egemen olmak, toplumu anarşik olaylara sürüklemek, cinayetler tertiplemek gibi yöntemlerle sınıf savaşımı yürütüyor. Bu durum şu gerçeği bir daha doğ-

ruluyor: sınıf savaşımında silâha, zora, kanlı yöntemlere başvuran her zaman burjuvazi olmuştur. İşçi sınıfı, demokratik haklarını bu kanlı saldırılara karşı savunmak için başka çare kalmadığı, bütün politik eylemler tükendiği zaman silâha sarılmak zorunda kalmıştır. Bu durum, sermayenin kanlı diktatörlüğüne karşı proletaryanın ve emekçi yığınlarının demokratik haklarını savunan ve sosyalist devrimi bütün yönleriyle başaran proletarya diktatörlüğünün zorunluğunu gösteren bir örnektir. Ne var ki, bugün içinde bulunduğumuz aşama bu değildir. Bugün içinde bulunduğumuz aşama, büyük sermayenin, emperyalizmin kanadı altında Türkiye'de açık, çıplak bir faşist yöntem kurmasını önlemektir. Türkiye Komünist Partisi programında mevcut eylem birliği ilkesi bu aşamada kendine özgü bir anlam kazanıyor. Faşist tırmanmayı elde mevcut bütün yöntemleri kullanarak önlemek mümkündür. Bir yandan burjuvazinin, küçük burjuvazinin ilerici, reformcu kollarıyla diyaloglar, ittifaklar kurmak, bir yandan da yığınsal yöntemlere, grevlere, gösterilere, mitinglere kuvvet vermek ve ulusal güçlerin ittifakını, yığınların, özellikle işçi sınıfının öncülüğünde yürütülecek yığın hareketleri etrafında kurmak, faşist tırmanmayı önlemenin başlıca yoludur.

«Yeni Çağ» dan Okurlara

Federal Almanya'daki okurlarımız «Yeni Çağ» dergisini ve TKP'nin diğer yayınlarını, listesini yayınladığımız kitapçılardan satın alabilirler.

1. «Yeni Çağ» 1,— DM
2. «Atılım» 0,50 DM
3. L. I. Brejnev, «Lenin'in 100. yıldönümü, SBKP'nin
XXIV. Kongresi, SSCB'nin 50. yılı» 5,— DM
4. Nazım Hikmet, Bütün Eserleri (8 cilt) cildi 7,50 DM
5. Bilimsel komünizm 7,— DM
6. Lenin (biografisi) 5,— DM
7. Sovyetler Birliği Komünist Partisinin Programı 3,— DM
8. Büyük Ekim 50 yılında 3,— DM
9. S. Üstünel, «Savaş Yolu» 10,— DM
10. S. Üstünel, «Günümüzde TKP» 5,— DM
11. S. Üstünel, «Güneşli Dünya» 5,— DM
12. S. Üstünel, «Türkiye Olayları – 1973» 1,— DM
13. A. Saydan, «Sınıf savaşında yeni aşama» 5,— DM
14. A. Saydan, «Alman Demokratik Cumhuriyeti» 3,— DM
15. A. Saydan, «Yedi Sosyalist Ülkede Dün-Bugün-Yarın» . . . 3,— DM
16. A. Saydan, «Sovyetler Birliğinde 12 Gün» 2,— DM

Ayrıca dergimize abone olmak ve TKP'nin diğer yayınlarını edinmek isteyenler aşağıdaki adrese başvurabilirler:

1 BERLIN 10
Postfach 100229
Berlin (West)

Batı Berlin adresine ödemeler şu konto numarasına yapılır:

Buchhandlung
Postscheckkonto 342 441
Berlin (West)

«Yeni Çağ» dan Okurlara

Federal Almanya'daki okurlarımız «Yeni Çağ» dergisini aşağıdaki kitap-
cılardan satın alabilirler:

Adam-Kuckhoff-Buchhandlung

5100 Aachen

Löhengraben 4

Buchhandlung Ludwig Feuerbach

8600 Bamberg

Obere Brücke 3

Wissen und Fortschritt Buchhandlung

5070 Bergisch-Gladbach

Bensberger Straße 128

Wissen und Fortschritt Buchhandlung

4800 Bielefeld

Feilen Straße 10

Progress-Buchhandlung

5300 Bonn

Oxford Straße 17

Wissen und Fortschritt Buchhandlung

3300 Braunschweig

Adolfstraße 1

Dein Buch Volksbuchhandlung

2800 Bremen 1

Richtweg 4

Wissen und Fortschritt Buchhandlung

6100 Darmstadt

Leuteschläger 3

Büchershop Angela Davis

4600 Dortmund

Kampstraße 80

Heinrich-Heine-Buchhandlung

4000 Düsseldorf

Ackerstraße 3

Libresso-Buchzentrum Sabine Weber

8520 Erlangen

Schiffstraße 5

Karl-Liebknicht-Buchhandlung
4300 Essen 1
Viehofer Platz 14
Tat-Buchhandlung «Johanna Kirchner»
6000 Frankfurt/Main
Schumannstraße 56
Buchzentrum in der Goethestraße
6000 Frankfurt/Main
Goethestraße 56
Buchhandlung Walter Herbst
7800 Freiburg
An der Mehlwaage 2
Wissen und Fortschritt Buchhandlung GmbH.
6300 Gießen
Schiffenberger Weg 1
Wissen und Fortschritt Buchhandlung
3400 Göttingen
Burgstraße 24
Internationale Buchhandlung GmbH.
2000 Hamburg 13
Johnsallee 67
Wissen und Fortschritt Buchhandlung
3000 Hannover-Linden
Limmerstraße 106
Buchhandlung kollektiv GmbH.
6900 Heidelberg
Plöck 64a
Wissen und Fortschritt Buchhandlung GmbH.
3500 Kassel
Werner-Hilpert-Straße 5
Kollektiv-Buchhandlung
2300 Kiel 1
Falckstraße 16
Wissen und Fortschritt Buchhandlung
5000 Köln
Fleischmengergasse 31
Buchhandlung Rosa Luxemburg
4150 Krefeld
St.-Anton-Straße 86

Bücherzentrum Süd-West
6500 Mainz
Bilhildisstraße 15
Wissen und Fortschritt Buchhandlung
6800 Mannheim
U 2, 3
Wissen und Fortschritt Buchhandlung GmbH.
3550 Marburg
Am Grün 56
Buchhandlung Libresso
8000 München 40
Türkenstraße 66
Karl-Liebknecht-Buchhandlung
4400 Münster
Steinfurter Straße 15
Libresso-Buchzentrum Sabine Weber
8500 Nürnberg
Weinmarkt 12 a
Dein Buch Volksbuchhandlung
2900 Oldenburg
Am Damm 26
Libresso-Buchzentrum Sabine Weber
8400 Regensburg
Glockengasse 7
Lenchen Demuth-Buchladen
6600 Saarbrücken
Nauwieser Straße 13
Wissen und Fortschritt Buchhandlung
5900 Siegen
Freudenberger Straße 18
Buchhandlung Hornung und Steinbach
7000 Stuttgart
Wilhelmsplatz 1
Buchhandlung W. A. Bastigkeit
5500 Trier
Lindenstraße 10
Friedrich-Engels-Buchhandlung
5600 Wuppertal-Elberfeld
Gathe 55–57

«Yeni Çağ» dan Okurlara

Komünist basının geleneklerini sürdürerek «Barış ve Sosyalizm Problemleri» – «Yeni Çağ» dergisi sürekli olarak okurlara başvuruyor ve derginin daha ilginç, içeriğinin daha zengin olması için önerilerini bildirmelerini rica ediyor.

Aldığımız mektuplardaki tavsiyeler, dilek ve istekler, eleştiriler çalışmalarımızı ayarlamamızda bizlere büyük yardımda bulunuyor.

Sizlere tekrar başvurarak aşağıdaki soruları yanıtlamanızı rica ediyoruz:

- Dergide yayımlanan yazılardan hangileri sizde derin bir iz bıraktı ve niçin?
- Hangi yazıları beğenmediniz ve niçin?
- Dergide hangi konularda yazılar okumak istiyorsunuz?
- Derginin sayfalarında kimlerin yazılarını okumak istiyorsunuz?
- Dergide ne gibi yeni bölümler görmek istiyorsunuz?
- Başka önerileriniz var mı?

Okurlarımızın bu sorularımızı yanıtlamalarını bekliyor, mektuplarını aşağıdaki adrese göndermelerini rica ediyoruz.

Adresimiz: Yeni Çağ – Stredisko pro rozsirovani tisku,

Praha 6, Thakurova 3

Czechoslovakia

**«YENİ ÇAĞ» I
OKU
VE
OKUT!**

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
xx: Uluslararası yumuşamada yeni başarılar sağlanması, Avrupa'- da güvenliğin artırılması ve işbirliğinin geliştirilmesi için	1
<i>Yanoş Kadar</i> Macaristan'da sosyalizm kuruluşundan çıkarılabilecek bazı dersler	3
<i>Alvaro Cunhal</i> Portekiz devriminin sonuçları ve perspektifleri	17
<i>Maxs Reimann</i> Büyük ve gerçek ümitler zamanı	31
<i>Nikolay Petroviçev</i> Sınıfın partisi, halkın partisi	40
<i>Rolf Bauermann, Karlheinz Geyer, Elmar Julier</i> «Marksologlar» Marksizm-Leninizme karşı nasıl savaşıyorlar . . .	51
<i>Volodia Teitelboim</i> Halk Birliği'nin bin günlük yönetimi üstüne düşünceler	61
<i>S. Davadorj</i> Ekonomik Yardımlaşma Konseyi'ne katılım Moğolistan'a ne veriyor	74
<i>Erich Correns</i> DAC'de Ulusal Cephe	82

ÖZEL SAYFALAR

xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın Alman Komünist Par- tisi Başkanı Herbert Mies yoldaşa mesajı	86
<i>A. Saydan</i> İdeolojik savaşım yoğunlaşıyor	87